Správa národného parku Malá Fatra so sídlom vo Varíne

Program starostlivosti Národného parku Malá Fatra a jeho ochranného pásma

(SKUEV0252 Malá Fatra, SKUEV0221 Varínka, SKUEV0251 Zázrivské lazy, SKUEV0254 Močiar, SKUEV0663 Šíp, SKUEV0664 Uholníky, SKUEV0665 Strečianske meandre Váhu)

25. apríl 2025

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE 5
1.1 Názov a kategória chráneného územia 5
1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu 5
1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov 15
1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky) 15
1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma 31
2 PREDMET OCHRANY 32
2.1 Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany 32
2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany 39
2.3 Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany 39
3 CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE 44
3.1 Stanovenie cieľov ochrany 44
3.1.1 Rozdelenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny 44
3.1.2 Ciele ochrany a manažmentu Národného parku Malá Fatra 46
3.2 Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia 50
3.3 Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie 59
4 FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ 73
4.1 Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonie opatrení a zdroje financovania ... 73
4.2 Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti 76
5 POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ 79
6 PRÍLOHA č.1: Mapy 85
6.1 Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma 86
6.2 Mapy prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami 87
6.2.1 Mapa prekryvu chráneného územia s chráneným vtáčím územím SKCHVU013 Malá Fatra 87
6.2.2 Mapa prekryvu chráneného územia s územiami európskeho významu 88
6.2.3 Mapa prekryvu chráneného územia s maloplošnými chránenými územiami 89
6.3 Mapa predmetov ochrany 90
6.3.1 Mapa predmetov ochrany (botanika) 90

6.3.2 Mapa predmetov ochrany (zoológia) *91*
6.4 Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov 92
6.5 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti 93
6.5.1 Mapa zón *93*
6.5.2 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 1.1 a EFP 1.2 ..... *94*
6.5.3 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 2 ..... *95*
6.5.4 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.1 a EFP 3.2 ..... *96*
6.5.5 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.3, EFP 3.4 a EFP 3.5 ..... *97*
6.5.6 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 4.1 a EFP 4.2 ..... *98*
6.5.7 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 5.1 a EFP 5.2 ..... *99*
6.5.8 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 6.1, EFP 6.2 a EFP 6. ..... *100*
6.5.9 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 7.1 ..... *101*
6.5.10 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti - EFP 7.2 ..... *102*
6.5.11 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti - EFP 8 ..... *103*
6.5.12 Mapa turistickej infraštruktúry *104*
6.6 Mapa územia, v ktorom je povolený výkon poľovníctva 105
7 PRÍLOHA č. 2: Hodnotenie biotopov a druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany 106

Zoznam skratiek

CHA – chránený areál

CHKO – chránená krajinná oblasť

CHS – chránený strom

CHVU – chránené vtáčie územie

EÚ – Európska únia

GIS – geografické informačné systémy

HSLT – hospodársky súbor lesných typov

IUCN – International Union for Conservation of Nature

JPRL – jednotka priestorového rozdelenia lesa

K. Ú. – katastrálne územie

LC – lesný celok

LHC – lesný hospodársky celok

LP – lesný pozemok

NP – národný park

NPR – národná prírodná rezervácia

OP – ochranné pásmo

OPP – ochrana prírodného prostredia

OZ – odštepný závod

PP – prírodná pamiatka

PR – prírodná rezervácia

PSL – program starostlivosti o les

TTP – trvalý trávnatý porast

UEV – územie európskeho významu

ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Názov a kategória chráneného územia

Názov územia: Národný park Malá Fatra, vyhlásený v r. 1988 v kategórii národný park (ďalej „NP“ alebo „NP Malá Fatra“). V programe starostlivosti sa, podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“ alebo „zákon“), navrhuje vyhlásenie zón NP a zmena jeho hranice, ako aj zmena ochranného pásma NP Malá Fatra (ďalej „OP NP“).

Mapa vymedzenia NP a jeho ochranného pásma je v prílohe č.1 – Mapa č. 6.1.

1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

Územie Národného parku Malá Fatra je **legislatívne chránené od r. 1967.** Opatrenie č. 22/1967 Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru o zriadení **Chránenej krajinnej oblasti Malá Fatra** nadobudlo účinnosť 3. januára 1967. Do jej pôsobnosti bolo zaradené územie s rozlohou **19 791 ha** a ochranné pásmo s rozlohou 26 400 ha. Súčasne s chránenou krajinnou oblasťou (CHKO) boli vyhlásené aj **štátne prírodné rezervácie** Rozsutec, Pod Chlebom, Tiesňavy, Starý hrad, Šramková a Bránica, **chránené nálezisko** Veľká Lučivná a **chránené prírodné výtvory** Tesné a Šrámková.

Vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty územia a dlhoročné úsilie bolo územie v roku 1988 nariadením vlády č. 24/1988 Zb. Slovenskej socialistickej republiky z 18. januára 1988 prekategorizované na **národný park** a aktualizované zákonom č. 287/1994 Z. z. Výmera územia NP sa oproti výmere CHKO zvýšila na **22 383,96 ha**, výmera ochranného pásma sa ustanovila na **24 189,60 ha**.

Program starostlivosti NP Malá Fatra je vypracovaný za účelom zonácie NP Malá Fatra, spresnenia hraníc NP a jeho ochranného pásma, ako aj stanovenia cieľov ochrany, ktorými je hlavne zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov spravidla na troch štvrtinách územia národného parku. Tento cieľ sa zabezpečuje práve zonáciou národného parku (§ 30 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.).

Podľa návrhu zonácie sa zníži výmera národného parku na **20 835,25 ha** a ochranného pásma parku na **20 975,59 ha**. Podiel území s 5. stupňom ochrany (zóna A) je podľa návrhu zonácie **6016,40 ha** (28,88 %), so 4. stupňom **960,88 ha** (4,61 %), s 3. stupňom ochrany (zóna C) **13 827,27 ha** (66,37 %) a s 2. stupňom ochrany (zóna D) **30,70 ha** (0,14 %) z celkovej výmery národného parku. **Mapa vymedzenia chráneného územia a jeho ochranného pásma** sa nachádza v prílohe č. 1 – Mapa č. 6.1.

NP Malá Fatra sa prekrýva so **17 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území** (v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.), a to 14 národnými prírodnými

rezváciami a 3 prírodnými rezváciami. Celková výmera týchto chránených území predstavuje 4 483,729 ha, pričom ochranné pásma týchto chránených území, ktoré sa prekrývajú s územím NP, v tomto súčte nie sú zahrnuté z dôvodu totožného stupňa ochrany s územím NP. Celkový prehľad je uvedený v tabuľke č. 1. Po schválení zonácie NP Malá Fatra budú maloplošné chránené územia v národnom parku zrušené.

Ochranné pásmo NP Malá Fatra sa po navrhovanej úprave hraníc prekrýva s **12 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území** (v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.) a zasahujú do neho ochranné pásma ďalších 5 území národnej sústavy chránených území. Prekryv je s 2 národnými prírodnými rezváciami, 4 prírodnými rezváciami, 1 chránenými areálom a 5 prírodnými pamiatkami (prehľad je uvedený v tabuľke č. 2). Podiel území v ochrannom pásme NP Malá Fatra s 5. stupňom ochrany je 2,17 %, so 4. stupňom ochrany je 0,27 %, s 3. stupňom ochrany 1,59 %, zvyšných 95,97 % je v 2. stupni ochrany.

Väčšina územia NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma (ďalej „OP“) je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000**. Celé územie NP Malá Fatra a veľká časť jeho ochranného pásma je súčasťou **Chráneného vtáčieho územia** (ďalej „CHVÚ“) SKCHVU013 Malá Fatra, ktoré bolo ustanovené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 2/2011 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malá Fatra. SKCHVU013 Malá Fatra sa prekrýva na výmere 16 116,215 ha s OP NP Malá Fatra (2. stupeň ochrany) a na výmere 20 822,244 ha s vlastným územím NP Malá Fatra (3. – 5. stupeň ochrany).

NP Malá Fatra a jeho ochranné pásmo je zároveň súčasťou nesledovných **území európskeho významu** (ďalej „ÚEV“):

- SKUEV0252 Malá Fatra - prekryv na výmere 20 544,302 ha v NP (3. a 5. stupeň ochrany);
- SKUEV0251 Zázrivské lazy - prekryv na výmere 2 862,828 ha OP národného parku (2. a 4. stupeň ochrany);
- SKUEV0665 Strečnianske meandre Váhu - prekryv na výmere 61,652 ha v OP národného parku (4. stupeň ochrany);
- SKUEV0221 Varínka - prekryv na výmere 106,497 ha v OP národného parku (2. a 5. stupeň ochrany).
- SKUEV0254 Močiar – prekryv na výmere 7,740 ha v OP národného parku (4. stupeň ochrany)
- SKUEV0664 Uholníky – prekryv na výmere 7,608 ha v OP národného parku (2. a 4. stupeň)
- SKUEV0663 Šíp – prekryv na výmere 1 790,931 ha v OP národného parku (2., 3., 4. a 5. stupeň ochrany)
- SKUEV0243 Orava – prekryv na výmere 65,227 ha v OP národného parku (2. a 4. stupeň)

SKUEV0221 Varínka, SKUEV0251 Zázrivské Lazy, SKUEV0252 Malá Fatra, a SKUEV0254 Močiar boli zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho

významu v znení neskorších predpisov a do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne. Toto rozhodnutie Komisie bolo ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami. V neskorších etapách boli Opatrením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017 zaradené v rámci B etapy územia SKUEV0663 Šíp, SKUEV0664 Uholníky a SKUEV0665 Strečnianske meandre Váhu.

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 531 z 18. októbra 2023 schválila nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „nariadenie vlády“, dostupné na https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/21156/1), ktoré nadobudne účinnosť 1. januára 2024. Predmetným nariadením došlo k aktualizácii hraníc SKUEV0254 Močiar, SKUEV0221 Varínka, SKUEV0251 Zázrivské Lazy a SKUEV0252 Malá Fatra.

Mapy prekryvu s chráneným vtáčím územím, územiami európskeho významu a chránenými územiami národnej sústavy sú v prílohách č. 7.2.1, 7.2.2 a 7.2.3.

Tabuľka č.1: Prehľad maloplošných chránených území, ktoré sú súčasťou NP Malá Fatra

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Hajasová	Prírodná rezervácia	5	7,022	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 7443/1976-OP z 30.10.1976	Lesné spoločenstvá nižších polôh povodia Hoskory ako zachovalej ukážky reprezentujúcej veľkú rozlohu lesov ležiacich na kryštaliniku v západnej časti pohoria Malá Fatra na vedecko-výskumné ciele.	250
Hrádok	Prírodná rezervácia	5	8,369	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 7444/1976-OP z 30.10.1976	Rozmanité lesné spoločenstvá podmienené výškovou a terénnou rozdielnosťou, so zachovalým drevinovým zložením lesných porastov pre potreby lesníckeho výskumu.	267
Chleb	Národná prírodná rezervácia	5	428,279	Opatrenie komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru č. 7 z 3.1.1967 (vestník č.22, čiastka 11/1967) Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č.1160/1988-32 z 30.6.1988	Zachovalý komplex prírodných rastlinných spoločenstiev veľmi pestrého zloženia podľa vegetačných stupňov a ekologických radov vo veľkom výškovom rozpätí a na rozličnom geologickom podloží. Vedecký význam - štúdium hornej hranice lesa, kultúrno-osvetové účely.	274
Kľačianska magura	Národná prírodná rezervácia	5	228,222	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 7445/1976-OP z 30.10.1976	Komplex prírodných lesov hrebeňových polôh Krivánskej Malej Fatry s porastmi smrečín pralesovitého charakteru. Vedeckovýskumné a kultúrno-náučné ciele.	303
Krivé	Národná prírodná rezervácia	5	208,875	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9145/1979-OP z 30.11.1979	Súbor spoločenstiev skalných sutín a rôznorodých lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením na kryštaliniku Malej Fatry pre vedecko-výskumné a študijné ciele.	323

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Pralesy Slovenska - Magura	Národná prírodná rezervácia	5	9,492	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotop európskeho významu: Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140	1317
Pralesy Slovenska – Šútovska dolina	Národná prírodná rezervácia	5	100,146	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110).	1344
Prípor	Národná prírodná rezervácia	5	272,587	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3487/1980-32 z 31.5.1980	Prirodzené spoločenstvá jedľovo-bukového lesa a pásma kosodreviny s výskytom zriedkavých druhov rastlín a živočíchov na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	393
Rozsutec	Národná prírodná rezervácia	5	858,459	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 464/1986-32 z 31.1.1986	Dominanta Krivánskej Malej Fatry so zachovalými biocenózami, bohatým výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj zriedkavými tvarmi krasového reliéfu, dôležitých z vedecko-výskumného a náučno kultúrno-výchovného hľadiska.	408
Sokolec	Národná prírodná rezervácia	5	194,611	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3484/1980-32 z 31.5.1980	Zachovalé lesné spoločenstvá reliktných borín, bukových-javorín a vápencových bučín miestami pralesovitého rázu, bralnatý reliéfu s bohatým výskytom vápnomilnej flóry a hniezdiskami dravého vtáctva na vedecko-výskumné a náučné ciele.	423
Starý hrad	Národná prírodná rezervácia	5	85,413	Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	Pirodzené lesné spoločenvá dubovo-bukového a bukového lesného vegetačného stupňa Malej Fatry s výskytom jedle a borovice.	431

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Suchý	Národná prírodná rezervácia	5	431,159	Úprava Ministertva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9144/1979-OP z 30.11.1979	Vácny súbor lesných a kosodrevinových spoločenstiev na rozmanitom horninovom podklade, miestami s porastmi pralesovitého rázu, väčšinou so zachovalou hornou hranicou lesa s výraznými geomorfologickými formami.	435
Šramková	Národná prírodná rezervácia	5	240,890	Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky z 30.6.1988 č. 1160/1988-32 o štátnych prírodných rezerváciách	Zachovalé prirodzené lesné a hôľne spoločenstvá Malej Fatry.	443
Šútovská dolina	Národná prírodná rezervácia	5	531,691	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3240/1981-32 z 30.6.1981	Biologicky a krajinársky významná lokalita Malej Fatry so zachovalými komplexmi lesov typického karpatského horského a vysokohorského charakteru na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno- -výchovné ciele.	446
Tiesňavy	Národná prírodná rezervácia	5	478,454	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 465/1986-32 z 31.1.1986	Zachovalé biocenózy s bohatým výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj výrazných tvarov reliéfu Krivánskej Malej Fatry, dôležitých z vedecko-výskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.	451
Veľká Bránica	Národná prírodná rezervácia	5	333,536	Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	Zachovalý komplex bučín na vápnitých horninách v Malej Fatre, ktorý je ukážkou pôvodných lesov, ktoré siahali až na hornú hranicu lesa. Napriek tomu, že pôvodné spoločenstvá kosodreviny a smreka v supramontánnom a subalpínskom stupni boli umelo odstránené, sú lesy rezervácie cennou ukážkou zachovalej štruktúry lesov.	465

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Veľká Lučivná	Prírodná rezervácia	5	66,524	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 2956/1982-32 z 30.4.1982	Pirodzené lesné spoločenstvá s najbohatším výskytom tisu obyčajného (Taxus baccata) v Malej Fatre a na Orave na vedeckovýskumné a náučné ciele. Pôvodne bola vyhlásená ako CHN súčasne s CHKO M.Fatra v r.1967.	466

Tabuľka č. 2 Prehľad maloplošných chránených území, ktoré sú súčasťou ochranného pásma NP Malá Fatra

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Bôrická mláka	Prírodná pamiatka	4	0,476	Uznesenie rady Okresného národného výboru v Dolnom Kubíne č. 140/1974 z 19.7.1974, Rozhodnutie odboru kult. č. 477/74 z 19.8.1974, 4. stupeň ochrany Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 - účinnosť od 1.7.2004	Svojrázny, geomorfologický útvar zamokreného sedielka, so slatinnou a rašelinnou vegetáciou.	220
	Ochranné pásmo PP	3	2,931			
Domašínsky meander	Ochranné pásmo PP	3	6,684	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky podľa zákona (60m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny Uznesenie Rady Okresného národného výboru Žilina č. 91/1978 z 21.7.1978, 4. stupeň ochrany Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 - účinnosť od 1.7.2004	Jeden z najvýznamnejších príkladov zaklesnutých meandrov v Karpatoch. Váh sa postupným zahlbovaním do dvíhajúceho sa masívu M. Fatry ostro zarezal do kryštalického jadra pohoria.	243
Dubovské lúky	Prírodná rezervácia	4	16,636	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 808/1980-32 z 29.2.1980	Prirodzené mezofilné a zamokrené lúky reprezentujúcich jedinú lokalitu chránenej rastliny	318

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo PR	3	21,029	Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003	žltohlav európsky (Trollius europaeus L.) v ochrannom pásme NP Malá Fatra na vedecko-výskumné a študijné ciele.	
Goľove mláky	Prírodná rezervácia	4	6,280	Výnos MK SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988 Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003	Ršelinisko prechodného typu s chránenými a ohrozenými druhmi rastlín v Malej Fatre.	249
	Ochranné pásmo PR	3	9,796			
Hate	Chránený areál	4	0,528	Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Žiline č. 3/2000 z 24.10.2000	Njzachovalejšie prirodzené močiarne spoločenstvá na severnom úpätí Malej Fatry.	1099
Kraľoviansky meander	Prírodná pamiatka	4	18,126	Všeobecne záväzné nariadenie Okresného národného výboru v Dolnom Kubíne z 27.4.1990 – uznesenie plenárneho zasadania č. 19/1990-VI z 27.4.90 – účinnosť od 1.6.1990, vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 – účinnosť od 1.7.2004	Forma reliéfu, ktorá patrí medzi ojedinelé a typicky vhĺbené dolinové meandre a je dokladom tektonického vývoja oblasti, poskytujúcim možnosť rekonštrukcie paleogeografických pomerov územia. Má význam vedecký i populárno-náučný.	320
	Ochranné pásmo PP	3	2,411			
Krasniansky luh	Prírodná pamiatka	5	0,186	Nariadenie Okresného národného výboru v Žiline schválené Uznesením plenárneho zasadania Okresného národného výboru v Žiline č. 3/1989 z 20.4.1989	Zachovalé brehové porasty Varínky v ochrannom pásme Národného parku Malá Fatra, ktoré sú dôležité z hľadiska vedecko-výskumného, krajinotvorného, vodoochranného, brehoochranného, ekologického a náučného.	321
	Ochranné pásmo PP	3	1,072			
Krivé	Národná prírodná rezervácia	5	0,307	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9145/1979-OP z 30.11.1979. Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie podľa zákona (100m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	Súbor spoločenstiev skalných sutín a rôznorodých lesných porastov s prirodzeným drevinovým zložením na kryštaliniku Malej Fatry pre vedecko-výskumné a študijné ciele.	323
	Ochranné pásmo NPR	3	28,786			
Minčol	Národná prírodná rezervácia	5	98,989	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3486/1980-32 z 31.5.1980	Zachovalé fragmenty prirodzených smrekovo-bukovo-jedľových a smrekových lesných porastov, miestami	357

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo NPR	3	41,129		pralesovitého rázu Oravskej Magury na vedecko-výskumné a náučné ciele.	
Močiar	Prírodná rezervácia	4	7,155	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83 z 23. marca 1993 Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003	Ojedinelý geologický jav - plochých štítových travertínových útvarov s pestrými slatinnými fytocenózami na odumretých útvaroch. Výskyt značného počtu veľmi až kriticky ohrozených druhov rastlín.	839
	Ochranné pásmo PR	3	10,512			
Paráč	Prírodná rezervácia	5	44,512	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3485/1980-32 z 31.5.1980	Zachovalé zvyšky pôvodných porastov vysokohorských smrečín s jarabinou na flyšovom podklade Oravskej Magury na vedecko-výskumné a náučné ciele.	374
	Ochranné pásmo PR	3	19,962			
Rieka Orava	Chránený areál	4	70,149	Všeobecne záväzná vyhláška krajského úradu v Žiline č.1/1997 z 12.08.1997	Komplex zachovalých riečnych ekosystémov s funkciou biokoridoru nadregionálneho významu s bohatým druhovým zastúpením fauny a flóry a biotopov mnohých chránených, vzácnych a ohrozených druhov organizmov.	1034
Rozsutec	Ochranné pásmo NPR	3	34,155	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie podľa zákona (100m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	Dominanta Krivánskej Malej Fatry so zachovalými biocenózami, bohatým výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj zriedkavými tvarmi krasového reliéfu, dôležitých z vedecko-výskumného a náučno kultúrno-výchovného hľadiska.	408
Starý hrad	Ochranné pásmo NPR	3	6,995	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie podľa zákona (100m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	Pirodzené lesné spoločenvá dubovo-bukového a bukového lesného vegetačného stupňa Malej Fatry s výskytom jedle a borovice.	431
Šíp	Národná prírodná rezervácia	5	296,456	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3483/1980-32 z 31.5.1980	Výrazná krajinná dominanta so zriedkavou vápnomilnou flórou, významnou vegetačnou stupňovitosťou a živočíšnymi spoločenstvami	441

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo NPR	3	106,643	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie podľa zákona (100m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	na vedecko--výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	
Šútovská epigenéza	Prírodná pamiatka	4	57,473	Uznesenie rady Okresného národného výboru Martin č. 9/1979 z 26.1.1979, rozh. OK č. Kult. 226/80 Rutt. zo 6.5.1980, 4. stupeň ochrany - vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 7/2004 z 3.5.2004 - účinnosť od 1.7.2004	Ojedinelá forma reliéfu. Dvojnásobný epigenetický zárez rieky Váh a Šútovského potoka pri ich zahlbovaní koncom terciéru. Hodnotu územia zvyšuje aj archeologický nález na výšinnom sídlisku "Boroviny".	447
	Ochranné pásmo PP	3	15,500			
Tiesňavy	Národná prírodná rezervácia	5	7,279	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 465/1986-32 z 31.1.1986. Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie podľa zákona (100m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.	Zachovalé biocenózy s bohatým výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ako aj výrazných tvarov reliéfu Krivánskej Malej Fatry, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.	451
	Ochranné pásmo NPR	3	37,192			

1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

NP Malá Fatra po vymedzení zón zodpovedá manažmentovej kategórii chránených území Medzinárodnej únie ochrany prírody (IUCN) Národný park – kategória II. Tá je definovaná ako rozsiahle prírodné alebo prírode blízke územie, určené na ochranu veľkoplošných ekologických procesov spolu s množstvom druhov a ekosystémov charakteristických pre dané územie, ktoré zároveň dávajú možnosť pre uplatnenie duchovných, vedeckých, vzdelávacích, rekreačných zámerov, či pre návštevnosť, ktoré sú zlučiteľné s cieľmi ochrany územia. Predmetom ochrany v zmysle uvedenej definície sú v prípade NP Malá Fatra ekosystémy listnatých, zmiešaných a ihličnatých lesov, skalných biotopov a mokradí. Poznávanie prírody a krajiny ako súčasť programov pre návštevníkov a rekreácia sú hlavnou úlohou manažmentu takéhoto chráneného územia.

Územie NP je určené prioritne na ochranu prírodných procesov, druhov a biotopov, ktoré si vyžadujú špecifické manažmentové postupy – bezzásah, opravný manažment alebo pravidelný aktívny manažment zodpovedajúci ich konkrétnym požiadavkam.

1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

NP Malá Fatra sa nachádza na území Žilinského samosprávneho kraja. Dotknuté územnosprávne jednotky sú uvedené v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území NP Malá Fatra

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský	503	Dolný Kubín	509701	Istebné	821390	Istebné
				509744	Kraľovany	828220	Kraľovany
				509973	Párnica	845388	Párnica
				510211	Zázrivá	872806	Zázrivá
		506	Martin	512435	Lipovec	832341	Lipovec
				512648	Sučany	859371	Sučany
				512656	Šútovo	862347	Šútovo
				512681	Turany	865788	Turany
				512711	Turčianske Kľačany	865869	Turčianske Kľačany
		511	Žilina	517429	Belá	802336	Belá
				517518	Dolná Tižiná	811904	Dolná Tižiná

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
				517712	Krasňany	828459	Krasňany
				518042	Terchová	863041	Terchová
				518069	Varín	867446	Varín
				558168	Nezbudská Lúčka	867438	Nezbudská Lúčka

Tabuľka č. 4 Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území ochranného pásma NP Malá Fatra

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský	503	Dolný Kubín	509540	Dolný Kubín	812455	Kubínska Hoľa
				509701	Istebné	821390	Istebné
				509744	Kraľovany	828220	Kraľovany
				509973	Párnica	845388	Párnica
				510165	Veličná	867608	Revišné
						867616	Veličná
				510211	Zázrivá	872806	Zázrivá
				510254	Žaškov	874027	Žaškov
5	Žilinský	506	Martin	512435	Lipovec	832341	Lipovec
				512567	Ratkovo	851787	Ratkovo
				512648	Sučany	859371	Sučany
				512656	Šútovo	862347	Šútovo
				512681	Turany	865788	Turany
				512711	Turčianske Kľačany	865869	Turčianske Kľačany
				557358	Vrútky	870650	Vrútky
		507	Námestovo	509680	Hruštín	820024	Hruštín
				509906	Oravská Lesná	844110	Oravská Lesná
		508	Ružomberok	511030	Stankovany	874027	Stankovany
		511	Žilina	517429	Belá	802336	Belá

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
				517518	Dolná Tižina	811904	Dolná Tižina
				517712	Krasňany	828459	Krasňany
				517771	Lysica	834581	Lysica
				517976	Stráža	858862	Stráža
				517984	Strečno	858943	Strečno
				518042	Terchová	863041	Terchová
				518042	Terchová	817783	Horná Tižina
				518069	Varín	867446	Varín
				558168	Nezbudská Lúčka	867438	Nezbudská Lúčka

NP Malá Fatra má až 87,79 % územia v súkromnom alebo zmiešanom vlastníctve. Tieto špecifické vlastnícke pomery je potrebné rešpektovať tak pri navrhovaní jednotlivých zón a opatrení, ako aj pri plánovaní financovania tohto NP za účelom ochrany a zachovania jeho jedinečných prírodných hodnôt. Prehľad výmery pozemkov podľa foriem vlastníctva je uvedený v tabuľke č.5.

Tabuľka č. 5: Prehľad výmery pozemkov podľa foriem vlastníctva v NP

Vlastnícke vzťahy pozemkov v NP Malá Fatra		
Pozemky podľa vlastníctva	*výmera (ha)*	*% z celkovej výmery NP*
Súkromné a zmiešané	18 291,599	87,79 %
Obecné	64,812	0,31 %
Štátne	2 429,172	11,66 %
Cirkevné	49,577	0,24 %

Územie NP Malá Fatra zasahuje spolu s ochranným pásmom do piatich lesných oblastí. Vo vlastnom území NP Malá Fatra tvoria lesné pozemky viac ako 91 % územia, v ochrannom pásme je to 41 % rozlohy územia.

NP Malá Fatra je súčasťou šiestich lesných hospodárských celkov (LC) - Dolný Kubín, Dubeň, Jánošíkovo, Turany, Párnica a Varín.

Podrobnosti o jednotlivých užívateľoch vo vlastnom území NP Malá Fatra sú uvedené v tabuľke č. 6a.

Tabuľka č. 6a: Užívatelia jednotiek priestorového rozdelenia lesa (JPRL) v NP Malá Fatra

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
Štátni	Lesy Slovenskej republiky, š. p., odštepný závod (OZ) Sever a OZ Tatry	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	139,24	2012-2024
		Turany	VLM - Turany	132,78	2015-2024
		Varín	Varín	133,00	2016-2025
		Dolný Kubín	Dolný Kubín	157,89	2016-2025
		Párnica	Párnica	454,90	2016-2025
	Lesy SR neodovzdané	Párnica	Párnica	107,06	2016-2025
	Správa NP Malá Fatra	Dubeň	Varín	29,06	2016-2025
		Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	559,26	2012-2024
		Párnica	Párnica	716,56	2016-2025
		Turany	VLM - Turany	13,80	2015-2024
Spolu štátni užívatelia				2 443,55 ha	
Neštátni	Pozemkové společenstvo vlastníkov lesov a pasienkov obce Istebné	Dolný Kubín	Dolný Kubín	285,53	2016-2025
	Urbárni spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Veličná	Dolný Kubín	Dolný Kubín	0,01	2016-2025
	HG Marketing	Dubeň	Varín	48,91	2016-2025
	Lesné spoločenstvo Bačín, pozemkové spoločenstvo Dolná Tižina	Dubeň	Varín	163,30	2016-2025
	Lesné pozemkové spoločenstvo Lipovec - Nededza	Dubeň	Varín	12,28	2016-2025
	Urbariát - lesné a pozemkové spoločenstvo Gbeľany	Dubeň	Varín	69,84	2016-2025
	Urbárska obec - lesné pozemkové spoločenstvo podielnikov Krasňany	Dubeň	Varín	28,23	2016-2025

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	Urbár, Pozemkové spoločenstvo Stráža – časť Kúr	Dubeň	Varín	100,54	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo Teplička nad Váhom	Dubeň	Varín	197,08	2016-2025
	Lesné pozemkové a pasienkové spoločenstvo - Urbariát Nezbudská Lúčka	Dubeň	Varín	279,19	2016-2025
		Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	271,07	2012-2024
	Urbárska obec Dolná Tižina, pozemkové spoločenstvo	Dubeň	Varín	307,02	2016-2025
	Urbárska obec – pozemkové spoločenstvo Krasňany	Dubeň	Varín	87,98	2016-2025
	Urbárska obec pozemkové spoločenstvo Varín	Dubeň	Varín	290,11	2016-2025
	Laurenčík a spol. Terchová Podžiar p. s.	Varín	Varín	62,40	2016-2025
	Meerks a.s. Košice	Varín	Varín	1779,99	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo Cingelov a Ondrušov Terchová	Varín	Varín	206,68	2016-2025
Neštátni	Urbárske spolumajiteľstvo - pozemkové spoločenstvo Belá	Varín	Varín	1158,74	2016-2025
	Urbár Terchová, pozemkové spoločenstvo	Varín	Varín	1000,89	2016-2025
	ZFOVL. osady Štefanová	Varín	Varín	41,52	2016-2025
	Komposesorát pozemkové spoločenstvo Lipovec	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	241,21	2012-2024
	ZVSL LIpovec	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	673,99	2012-2014
	Komposesorát, pozemkové spoločenstvo Turany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	75,11	2012-2024
		Turany	VLM- Turany	396,05	2015-2024
	LPS Repiské	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	15,21	2012-2024

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	Pongrácz s.r.o	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	156,17	2012-2024
		Dubeň	Varín	517,38	2016-2025
	Roháčik Jozef a spol.	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	23,41	2012-2024
	Spoločenstvo Balko - Bučko	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	29,43	2012-2024
	Spoločenstvo urbariátu - pozemkové spoločenstvo Kraľovany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	105,11	2012-2024
		Párnica	Párnica	699,05	2016-2025
	UPS Šútovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	725,17	2012-2024
	UPS Turčianske Kľačany	Jánošíkovo 13	VLM - Turany	720,22	2012-2024
	Turčan Delta s.r.o	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	60,63	2012-2024
		Turany	VLM- Turany	295,15	2015-2024
	Jednotlivý vlastníci Párnica[1]	Párnica	Párnica	32,26	2016-2025
	Pasienkoví spolumajitelia- pozemkové spoločenstvo obce Párnica	Párnica	Párnica	1529,96	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo urbáru obce Oravská Poruba	Párnica	Párnica	129,28	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo urbár obce Oravská Poruba - Zábrež, časť Rieky				
		Párnica	Dolný Kubín	126,19	2016-2025
	Urbár PS Zázrivá	Párnica	Párnica	321,51	2016-2025
	Drobnovlastníci Turany[1]	Turany	VLM - Turany	49,81	2015-2024
	Ferenčík Ľubomír a spol.	Turany	VLM - Turany	35,07	2015-2024
	Lesné spoločenstvo Hlavatý a spol. Turany, p. s.	Turany	VLM - Turany	89,10	2015-2024
	Kováč Michal a spol.	Turany	VLM - Turany	48,14	2015-2024
	Lesy obce Turany	Turany	VLM - Turany	1,24	2015-2024
	Obec Sučany	Turany	VLM - Turany	19,10	2015-2024

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	PS Turany	Turany	VLM - Turany	11,26	2015-2024
Neštátni	RKC Sučany	Turany	VLM - Turany	35,18	2015-2024
	RKC Turany	Turany	VLM - Turany	19,17	2015-2024
	Ruttkay Juraj	Turany	VLM - Turany	14,49	2015-2024
	Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Sučany	Turany	VLM - Turany	716,40	2015-2024
	Urbár Lysica	Turany	VLM - Turany	52,94	2015-2024
	Urbár PS Turany	Turany	VLM - Turany	615,75	2015-2024
	Spolok bývalých urbarialistov Podhradie, pozemkové spoločenstvo	Turany	VLM - Turany	116,68	2015-2024
Spolu neštátni užívatelia				15 087,64	
Spolu lesné porasty				17 531,19	

Podrobnosti o jednotlivých užívateľoch v ochrannom pásme NP Malá Fatra sú uvedené v tabuľke č. 7a.

Tabuľka č. 7a: Užívatelia JPRL v ochrannom pásme NP Malá Fatra

Štátni užívatelia	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
Lesy Slovenskej republiky, š. p., odštepný závod (OZ) Sever a OZ Tatry	Dubeň	Varín	7,45	2016-2025
	Varín	Varín	643,62	2016-2025
	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,54	2012-2024
	Krásno- stred	Krásno	0,18	2020-2029
	Krásno - východ	Krásno	0,004	2020-2029
	Paráč	Paráč	8,07	2016-2025
	Párnica	Párnica	429,37	2016-2025
Lesy SR neodovzdané	Párnica	Párnica	18,05	2016-2025
Vojenské lesy a majetky š.p. Pliešovce	Sklené		24,32	2022-2031
Spolu štátni užívatelia			1 131,604 ha	

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	Urbár PS Zázrivá	Párnica	Párnica	1366,47	2016-2025
	Urbárni spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Veličná	Dolný Kubín	Dolný Kubín	992,51	2016-2025
	Urbár - pozemkové spoločenstvo Žaškov	Párnica	Párnica	630,28	2016-2025
	Urbárske pozemkové spoločenstvo Lysica	Varín	Varín	586,22	2016-2025
	Urbárske spolumajiteľstvo - pozemkové spoločenstvo Belá	Varín	Varín	552,81	2016-2025
	Obecné Lesy Stankovany	Hubová	Lubochňa	406,27	2021-2030
		Párnica	Párnica	116,22	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo Hutírová	Párnica	Párnica	382,81	2016-2025
	Pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo obce Dolná Lehota	Párnica	Párnica	315,52	2016-2025
	Urbárska obec pozemkové spoločenstvo Varín	Dubeň	Varín	141,51	2016-2025
	Urbár Terchová, pozemkové spoločenstvo	Varín	Varín	307,81	2016-2025
	Pozemkové spoločenstvo Vasiľov	Párnica	Párnica	175,64	2016-2025
	Pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Turany	Turany	VLM - Turany	149,99	2015-2024
		Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	83,27	2012-2024
	Pozemkové spoločenstvo - urbár Stankovany	Párnica	Párnica	106,95	2016-2025
	Drobnovlastníci Turany	Turany	VLM - Turany	97,10	2015-2024
	Urbár, Pozemkové spoločenstvo Stráža – časť Želehosť	Dubeň	Varín	0,003	2016-2025
	PUPOV - pozemkové spoločenstvo v Zázrivej	Párnica	Párnica	82,53	2016-2025

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	Pozemkové spoločenstvo Riečnica - Horná Tižina, p.s.	Varín	Varín	72,47	2016-2025
	Balát Jozef	Varín	Varín	67,93	2016-2025
	Grenčík	Varín	Varín	66,59	2016-2025
	Lesy obce Turany	Turany	VLM - Turany	59,07	2015-2024
	Urbariát Nezbudská Lúčka	Dubeň	Varín	18,33	2016-2025
		Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,002	2012-2024
	Drobnovlastníci Dubeň	Dubeň	Varín	9,05	2016-2025
	Jednotlivý vlastníci v ku Žaškov	Párnica	Párnica	44,74	2016-2025
	UPS Šútovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	87,23	2012-2024
	UO podielnikov Krasňany	Dubeň	Varín	18,32	2016-2025
	Urbárska obec Krasňany	Dubeň	Varín	14,38	2016-2025
	Okruhlica - Zázrivá	Párnica	Párnica	23,45	2016-2025
	LPS urbariát Gbeľany	Dubeň	Varín	0,007	2016-2025
	Okrúhlica, PS Zázrivá	Krásno - východ	Krásno	0,002	2020-2029
	Jednotlivý vlastníci Veličná	Dolný Kubín	Dolný Kubín	14,68	2016-2025
	Jednotliví vlastníci v k.ú Lysica	Varín	Varín	14,03	2016-2025
	UPS Sučany	Turany	VLM - Turany	73,14	2015-2024
	Jednotliví vlastníci v kuZázrivá	Párnica	Párnica	12,66	2016-2025
	PS Sihelky	Varín	Varín	11,99	2016-2025
	Pozemkové společenstvo vlastníkov lesov a pasienkov obce Istebné	Dolný Kubín	Dolný Kubín	12,30	2016-2025
	Jednotliví vlastníci v ku Belá	Varín	Varín	13,20	2016-2025
Neštátni	Pallová Mária	Varín	Varín	10,04	2016-2025
	NEURČENÝ - Jednotliví vlastníci v ku Terchová	Varín	Varín	8,69	2016-2025
	UPS Varín a iní	Dubeň	Varín	2,01	2016-2025

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	LS Vallovské Terchová	Varín	Varín	7,82	2016-2025
	PS Ostrvné Terchová			20,92	
	UPS Ratkovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	7,77	2012-2024
	MVDr. Ján Chrenko a iní	Turany	VLM - Turany	9,22	2015-2024
	ZVSL Lipovec	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	29,43	2012-2024
	Pasienkoví spolumajitelia – PS Párnica	Párnica	Párnica	120,53	2016-2025
	Obec Terchová	Varín	Varín	12,16	2016-2025
	ZVL Dolné Rúbane	Turany	VLM - Turany	4,23	2015-2024
	Komposesorát PS Turany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	7,92	2012-2024
		Turany	VLM - Turany	24,21	2015-2024
	Falaštová Eva	Varín	Varín	4,03	2016-2025
	Chabreček Jozef	Varín	Varín	3,12	2016-2025
	Urbárska obec Dolná Tižina, pozemkové spoločenstvo	Dubeň	Varín	102,90	2016-2025
	LPS Bačín, Dolná Tižina	Dubeň	Varín	16,23	2016-2025
	BU obce Dolný Kubín, p	Dolný Kubín	Dolný Kubín	3,12	2016-2025
	Obec Lysica	Varín	Varín	3,04	2016-2025
	Súkromné Šútovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	2,88	2012-2024
	Jednotlivý vlastníci v ku Párnica	Párnica	Párnica	42,2	2016-2025
	LPS Lipovec Nededza	Dubeň	Varín	21,49	2016-2025
	J. Aľušík a spol.	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	2,30	2012-2024
	HG Marketing	Dubeň	Varín	0,05	2016-2025
	Milan Mihalčatín	Varín	Varín	2,26	2016-2025
	PhDr. A. Pavlíková	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	1,97	2012-2024
	Dávidík Vincent	Varín	Varín	1,18	2016-2025
	Balát František	Varín	Varín	1,10	2016-2025
	Marián Murárik	Varín	Varín	1,02	2016-2025
	Kokavcová Justína	Varín	Varín	0,91	2016-2025

Užívatelia		LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
	Turčan Delta s.r.o	Turany	VLM - Turany	0,03	2015-2024
	Labant Adam	Varín	Varín	0,72	2016-2025
	Dávidíková Helena	Varín	Varín	0,66	2016-2025
	Hertel Ladislav	Párnica	Párnica	0,52	2016-2025
	UPS Turčianske Kľačany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,58	2012-2024
	Franek Miroslav	Varín	Varín	0,45	2016-2025
	Urbár PS Turany	Turany	VLM - Turany	0,03	2015-2024
	Obec Sučany	Turany	VLM - Turany	0,64	2015-2024
	Roman Strásky	Varín	Varín	0,29	2016-2025
	Jednotlivý vlastníci Kraľovany	Párnica	Párnica	14,38	2016-2025
	Spoločný urbariát PS Kraľovany	Párnica	Párnica	130,03	2016-2025
		Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,01	2012-2024
	ZPaLS osada Káčerovia	Varín	Varín	0,002	2020-20
		Krásno - stred	Krásno	0,005	2020-2029
	LS PS Horný Vadičov	Krásno - západ	Krásno	0,01	2020-2029
	Komposesorát Králik Horný Vadičov	Krásno - západ	Krásno	0,002	2020-2029
	Ferenčík Ľubomír a spol.	Turany	VLM - Turany	12,09	2015-2024
	Bohačiak Ondrej	Varín	Varín	0,26	2016-2025
Spolu neštátni užívatelia				**7 763,572**	
Spolu lesné porasty				**8 895,176**	

Vo vlastnom území NP Malá Fatra sa nachádza 17 531,186 ha lesných porastov, čo predstavuje lesnatosť viac ako 84 %. Skutočná výmera lesných pozemkov zahŕňa okrem porastovej plochy aj ostatné lesné pozemky obslužného charakteru (lesné sklady, lesné cesty, lesné škôlky), neúrodné lesné pozemky (skalné bralá, strže, žľaby), čierne plochy, produktovody vedené cez lesné porasty, vysokohorské pozemky a pozemky ostatného charakteru, čo v prípade národného parku tvorí ďalších 1 466,399 ha. Najväčšiu časť z týchto ostatných pozemkov zaberajú vysokohorské pozemky (889,309 ha). Celková výmera lesných pozemkov spolu dosahuje 18 997,585 ha (91,18 % z výmery NP).

Prehľad druhov lesných pozemkov v NP Malá Fatra je uvedený v tabuľke č. 6b.

Tabuľka č. 6b: Tabuľka druhov lesných pozemkov v NP Malá Fatra

Druh pozemku	kód pozemku	výmera v ha	zastúpenie v %
Klasifikované lesné porasty	0	17 531,186	92,302
Rozdeľovacie prieseky	3	1,854	0,010
Lesné cesty	4	87,08	0,454
Lesné sklady	5	12,986	0,063
Neúrodné lesné pozemky	8	239,533	1,260
Vysokohorské pozemky	9	889,309	4,680
Iné lesné pozemky	10	91,824	0,480
Čierne plochy	12	0,957	0,005
Pozemky slúžiace poľov. hosp.	61	91,263	0,480
Pozemky tvorby a OPP	62	38,999	0,202
Elektrovody	71	7,86	0,041
Vodné plochy na LP	121	4,513	0,022
Budovy na les. pozemkoch	122	0,221	0,001
Spolu lesné pozemky:		**18 993,072 ha**	**100**

V NP malá Fatra sa z hľadiska kategórizácie lesov nachádzajú hospodárske lesy, ochranné lesy (*lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie, lesy nad hornou hranicou stromovej vegetácie, ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy*) a lesy osobitného určenia (*lesy v chránených územiach*). Prehľad kategórií lesov v NP Malá Fatra je uvedený v tabuľke č. 6c.

Tab. č. 6c Kategorizácia lesov v NP Malá Fatra

Kategória lesov	Subkategória		Výmera lesa (ha)	Podiel (%)
Spolu hospodárske lesy			**7 340,482**	**41,87**
Ochranné lesy	a	Lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach	1 749,593	9,98
	b	Vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie	2 109,545	12,03
	c	Lesy nad hornou hranicou stromovej vegetácie	243,642	1,39
	d	Ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy	6 048,41	34,50

Spolu ochranné lesy			**10 151,190**	**57,90**
Lesy osobitného určenia	a	Lesy v ochranných pásmach vodárenských zdrojov	-	-
	b	Kúpeľné lesy	-	-
	c	Rekreačné lesy	-	-
	d	Lesy vo zverniciach a bažantniciach	-	-
	e	Lesy v chránených územiach	39,359	0,23
	f	Lesy na zachovanie genetických zdrojov	-	-
	g	Lesy určené na lesnícky výskum a lesnícku výučbu	-	-
	h	Vojenské lesy	-	-
Spolu lesy osobitného určenia			**39,359**	**0,23**
Spolu lesné pozemky - porastová plocha			**17 531,186**	**100,00**

Z prehľadu kategorizácie lesov vyplýva, že 57,9 % podiel majú ochranné lesy. Je to dôsledkom charakteru územia, jeho prírodných pomerov, najmä členitosti reliéfu. Táto kategória zahŕňa porasty, ktorých hlavnou funkciou je chrániť pôdu, brehovú čiaru alebo nižšie (po svahu) položené porasty. Nasledujú hospodárske lesy, ktoré sa nachádzajú na 41,87 % územia a lesy osobitného určenia pokrývajú 0,23% územia. Vyhlásením lesov osobitného určenia v národnom parku je možné lepšie zabezpečiť plnenie jeho funkcii prostredníctvom zmeny spôsobu hospodárenia.

Vekové rozdelenie porastov nám vie poskytnúť informáciu o štruktúre lesov v NP Malá Fatra. Môže indikovať dostatočný výskyt starších stromov, ktoré si dlhodobo počas mnohých generácií upevnili úzke vzájomné vzťahy a v ktorom sa uplatňuje ucelený vývojový cyklus charakteristický pre prírodné resp. prirodzené, človekom málo ovplyvnené lesné porasty. Viaceré druhy vyhľadavajú na hniezdenie porasty s dutinami. Taktiež sú dôležitým biotopom pre chránené a vzácne druhy hmyzu. Na viacerých lokalitách v NP Malá Fatra sa vyskytujú v najzachovalejších porastoch dreviny s vekom 250 – 340 rokov.

Vekové rozdelenie hornej etáže lesných porastov v NP Malá Fatra podľa aktuálne platných PSL je uvedené v tabuľke č. 6d.

Tabuľka č. 6d: Vekové rozdelenie hornej etáže lesných porastov v NP Malá Fatra

Vek porastov	0-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141-160	161-180	181<
Zastúpenie v %	5,90	9,86	7,66	12,38	15,65	17,54	12,72	11,52	5,55	1,22

Podrobnosti o jednotlivých užívateľoch v ochrannom pásme NP Malá Fatra sú uvedené v tabuľke č. 7a.

Tabuľka č. 7a: Užívatelia JPRL v ochrannom pásme NP Malá Fatra

Štátni Užívatelia	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
Lesy Slovenskej republiky, š. p., odštepný závod (OZ) Sever a OZ Tatry	Dubeň	Varín	7,45	2016-2025
	Varín	Varín	643,62	2016-2025
	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,54	2012-2024
	Krásno- stred	Krásno	0,18	2020-2029
	Krásno - východ	Krásno	0,004	2020-2029
	Paráč	Paráč	8,07	2016-2025
	Párnica	Párnica	429,37	2016-2025
Lesy SR neodovzdané	Párnica	Párnica	18,05	2016-2025
Vojenské lesy a majetky š.p. Pliešovce	Sklené		24,32	2022-2031
Spolu štátni užívatelia			1 131,604 ha	
Neštátni Užívatelia	**LC**	**LHC**	**Výmera (ha)**	**Obdobie platnosti PSL**
Urbár PS Zázrivá	Párnica	Párnica	1366,47	2016-2025
Urbárni spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Veličná	Dolný Kubín	Dolný Kubín	992,51	2016-2025
Urbár - pozemkové spoločenstvo Žaškov	Párnica	Párnica	630,28	2016-2025
Urbárske pozemkové spoločenstvo Lysica	Varín	Varín	586,22	2016-2025
Urbárske spolumajiteľstvo - pozemkové spoločenstvo Belá	Varín	Varín	552,81	2016-2025
Obecné Lesy Stankovany	Hubová	Lubochňa	406,27	2021-2030
	Párnica	Párnica	116,22	2016-2025
Pozemkové spoločenstvo Hutírová	Párnica	Párnica	382,81	2016-2025
Pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo obce Dolná Lehota	Párnica	Párnica	315,52	2016-2025
Urbárska obec pozemkové spoločenstvo Varín	Dubeň	Varín	141,51	2016-2025
Urbár Terchová, pozemkové spoločenstvo	Varín	Varín	307,81	2016-2025
Pozemkové spoločenstvo Vasiľov	Párnica	Párnica	175,64	2016-2025
Pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Turany	Turany	VLM - Turany	149,99	2015-2024
	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	83,27	2012-2024
Pozemkové spoločenstvo - urbár Stankovany	Párnica	Párnica	106,95	2016-2025
Drobnovlastníci Turany	Turany	VLM - Turany	97,10	2015-2024
Urbár, Pozemkové spoločenstvo Stráža – časť Želehosť	Dubeň	Varín	0,003	2016-2025
PUPOV - pozemkové spoločenstvo v Zázrivej	Párnica	Párnica	82,53	2016-2025
Pozemkové spoločenstvo Riečnica - Horná Tižina, p.s.	Varín	Varín	72,47	2016-2025
Balát Jozef	Varín	Varín	67,93	2016-2025
Grenčík	Varín	Varín	66,59	2016-2025

Štátni Užívatelia	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
Lesy obce Turany	Turany	VLM - Turany	59,07	2015-2024
Urbariát Nezbudská Lúčka	Dubeň	Varín	18,33	2016-2025
	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,002	2012-2024
Drobnovlastníci Dubeň	Dubeň	Varín	9,05	2016-2025
Jednotlivý vlastníci v ku Žaškov	Párnica	Párnica	44,74	2016-2025
UPS Šútovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	87,23	2012-2024
UO podielnikov Krasňany	Dubeň	Varín	18,32	2016-2025
Urbárska obec Krasňany	Dubeň	Varín	14,38	2016-2025
Okruhlica – Zázrivá	Párnica	Párnica	23,45	2016-2025
LPS urbariát Gbeľany	Dubeň	Varín	0,007	2016-2025
Okrúhlica, PS Zázrivá	Krásno - východ	Krásno	0,002	2020-2029
Jednotlivý vlastníci Veličná	Dolný Kubín	Dolný Kubín	14,68	2016-2025
Jednotliví vlastníci v k.ú Lysica	Varín	Varín	14,03	2016-2025
UPS Sučany	Turany	VLM - Turany	73,14	2015-2024
Jednotliví vlastníci v k.ú. Zázrivá	Párnica	Párnica	12,66	2016-2025
PS Sihelky	Varín	Varín	11,99	2016-2025
Pozemkové společenstvo vlastníkov lesov a pasienkov obce Istebné	Dolný Kubín	Dolný Kubín	12,30	2016-2025
Jednotliví vlastníci v ku Belá	Varín	Varín	13,20	2016-2025
Pallová Mária	Varín	Varín	10,04	2016-2025
NEURČENÍ- Jednotliví vlastníci v ku Terchová	Varín	Varín	8,69	2016-2025
UPS Varín a iní	Dubeň	Varín	2,01	2016-2025
LS Vallovské Terchová	Varín	Varín	7,82	2016-2025
PS Ostrvné Terchová			20,92	
UPS Ratkovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	7,77	2012-2024
MVDr. Ján Chrenko a iní	Turany	VLM - Turany	9,22	2015-2024
ZVSL Lipovec	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	29,43	2012-2024
Pasienkoví spolumajitelia – PS Párnica	Párnica	Párnica	120,53	2016-2025
Obec Terchová	Varín	Varín	12,16	2016-2025
ZVL Dolné Rúbane	Turany	VLM - Turany	4,23	2015-2024
Komposesorát PS Turany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	7,92	2012-2024
	Turany	VLM - Turany	24,21	2015-2024
Falaštová Eva	Varín	Varín	4,03	2016-2025
Chabreček Jozef	Varín	Varín	3,12	2016-2025
Urbárska obec Dolná Tižina, pozemkové spoločenstvo	Dubeň	Varín	102,90	2016-2025
LPS Bačín, Dolná Tižina	Dubeň	Varín	16,23	2016-2025
BU obce Dolný Kubín, p	Dolný Kubín	Dolný Kubín	3,12	2016-2025
Obec Lysica	Varín	Varín	3,04	2016-2025
Súkromné Šútovo	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	2,88	2012-2024
Jednotlivý vlastníci v ku Párnica	Párnica	Párnica	42,2	2016-2025
LPS Lipovec Nededza	Dubeň	Varín	21,49	2016-2025
J. Aľušík a spol.	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	2,30	2012-2024
HG Marketing	Dubeň	Varín	0,05	2016-2025
Milan Mihalčatín	Varín	Varín	2,26	2016-2025
PhDr. A. Pavlíková	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	1,97	2012-2024
Dávidík Vincent	Varín	Varín	1,18	2016-2025
Balát František	Varín	Varín	1,10	2016-2025
Marián Murárik	Varín	Varín	1,02	2016-2025

Štátni Užívatelia	LC	LHC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSL
Kokavcová Justína	Varín	Varín	0,91	2016-2025
Turčan Delta s.r.o	Turany	VLM - Turany	0,03	2015-2024
Labant Adam	Varín	Varín	0,72	2016-2025
Dávidíková Helena	Varín	Varín	0,66	2016-2025
Hertel Ladislav	Párnica	Párnica	0,52	2016-2025
UPS Turčianske Kľačany	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,58	2012-2024
Franek Miroslav	Varín	Varín	0,45	2016-2025
Urbár PS Turany	Turany	VLM - Turany	0,03	2015-2024
Obec Sučany	Turany	VLM - Turany	0,64	2015-2024
Roman Strásky	Varín	Varín	0,29	2016-2025
Jednotlivý vlastníci Kraľovany	Párnica	Párnica	14,38	2016-2025
Spoločný urbariát PS Kraľovany	Párnica	Párnica	130,03	2016-2025
	Jánošíkovo 13	Jánošíkovo	0,01	2012-2024
ZPaLS osada Káčerovia	Varín	Varín	0,002	2020-20
	Krásno - stred	Krásno	0,005	2020-2029
LS PS Horný Vadičov	Krásno - západ	Krásno	0,01	2020-2029
Komposesorát Králik Horný Vadičov	Krásno - západ	Krásno	0,002	2020-2029
Ferenčík Ľubomír a spol.	Turany	VLM - Turany	12,09	2015-2024
Bohačiak Ondrej	Varín	Varín	0,26	2016-2025
Spolu neštátni užívatelia			7 763,572	
Spolu lesné porasty			8 895,176	

Celkovo sa v ochrannom pásme národného parku nachádza 8 895,176 ha lesných porastov, čo predstavuje lesnatosť 41,06%. Ako v prípade samotného územia národného parku, aj v ochrannom pásme sa okrem lesných porastov nachádzajú aj ostatné lesné pozemky obslužného charakteru. Vzhľadom na nižšiu nadmorskú výšku však takmer chýbajú vysokohorské pozemky. Najväčšiu časť zaberajú lesné pozemky na ktorých sa nachádzajú elektrovody (69,29 ha). V prípade ochranného pásma tvoria ostatné lesné pozemky ďalších 248,291 ha. Spolu tak výmera lesných pozemkov v ochrannom pásme dosahuje 9 143,467 ha (42,210 % z výmery OP).

V ochrannom pásme NP Malá Fatra sa z hľadiska kategórizácie lesov nachádzajú hospodárske lesy, ochranné lesy (*lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie, ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy*) a lesy osobitného určenia (*vojenské lesy*). Prehľad kategórií lesov v ochrannom pásme NP Malá Fatra je uvedený v tabuľke č. 7b.

V ochrannom pásme národného parku Malá Fatra zaberajú z klasifikovaných lesných porastov väčšinu hospodárske lesy (81,15 %). Nasledujú ochranné lesy vyskytujúce sa na takmer 20 % rozlohy lesných porastov v ochrannom pásme. Tie sa v ochrannom pásme nachádzajú hlavne v prírodných rezerváciách ako NPR Šíp, PR Minčol, PR Paráč, PP Šútovská epigenéza, ale aj v k.ú. Zázrivá medzi lokalitami Kozinská a Havrania. Najmenšie zastúpenie (0,19 %) majú lesy osobitného určenia - vojenské lesy vo vojenskom výcvikovom priestore Sučany.

Tabuľka č. 7b: Kategorizácia lesov v ochrannom pásme NP Malá Fatra

Kategória lesov	Subkategória		Výmera lesa (ha)	Podiel (%)
Spolu hospodárske lesy			7 218,739	81,15
Ochranné lesy	a	Lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach	367,486	4,13
	b	Vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie	159,597	1,79
	c	Lesy nad hornou hranicou stromovej vegetácie	-	-
	d	Ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy	1125,035	12,66
Spolu ochranné lesy			1 652,118	18,58
Lesy osobitného určenia	a	Lesy v ochranných pásmach vodárenských zdrojov	-	-
	b	Kúpeľné lesy	-	-
	c	Rekreačné lesy	-	-
	d	Lesy vo zverniciach a bažantniciach	-	-
	e	Lesy v chránených územiach	-	-
	f	Lesy na zachovanie genetických zdrojov	-	-
	g	Lesy určené na lesnícky výskum a lesnícku výučbu	-	-
	h	Vojenské lesy	24,318	0,27
Spolu lesy osobitného určenia			24,318	0,27
Spolu lesné pozemky - porastová plocha			8 895,176	100,00

1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Súčasná výmera NP Malá Fatra je 20 835,25 ha. Ochranné pásmo národného parku má výmeru 20 975,59 ha.

V predkladanom programe starostlivosti sa navrhuje úprava hraníc NP a jeho ochranného pásma s ohľadom na prírodné hodnoty územia a historické využívanie. Úprava hraníc bola vykonaná aj so zreteľom na zabezpečenie účinnej ochrany území európskeho významu. Dôvodom zmeny hraníc NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma je prehodnotenie tohto územia z hľadiska stavu a výskytu biotopov, výskytu druhov, povahy prírodných a krajinných hodnôt a cieľov ochrany.

V zmysle predloženého návrhu sa výmera vlastného územia NP Malá Fatra zníži o 1 548,71 ha z dôvodu vylúčenia časti územia, ako aj upresnením výmery v prostredí GIS na 20 835,25 ha. Výmera ochranného pásma sa v novom návrhu upravila na 20 975,59 ha.

2 PREDMET OCHRANY

2.1 Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany

Predmetom ochrany NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma sú predovšetkým:

1. **Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev nachádzajúcich sa na území národného parku.**

2. **Biotopy európskeho významu a biotopy národného významu** podľa prílohy č. 1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z**.“). Sú uvedené v tabuľkách č. 8, 9 a 10.

Tabuľka č. 8: Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma a sú aj predmetom ochrany v územiach európskeho významu v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu
Al 3	6170	Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty
Al 5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa
Al 9	4060	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni
Br 4	3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vŕbou sivou (Salix eleagnos)
Br 6	6430	Brehové porasty deväťsilov
Kr 2	5130	Porasty borievky obyčajnej
Kr 4	4080	Spoločenstvá subalpínskych krovín
Kr 10	* 4070	Kosodrevina
Lk 1	6510	Nížinné a podhorské kosné lúky
Lk 2	6520	Horské kosné lúky
Lk 4	6410	Bezkolencové lúky
Lk 5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach
Ls 1.3	* 91E0	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
Ls 4	* 9180	Lipovo-javorové sutinové lesy
Ls 5.1	9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy

Ls 5.2	9110	Kyslomilné bukové lesy
Ls 5.3	9140	Javorovo-bukové horské lesy
Ls 5.4	9150	Vápnomilné bukové lesy
Ls 6.2	91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy
Ls7.1	91D0	Rašeliniskové brezové lesíky
Ls 9.1	9410	Smrekové lesy čučoriedkové
Ls 9.2	9410	Smrekové lesy vysokobylinné
Pr 3	* 7220	Penovcové prameniská
Ra 3	7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská
Ra5	*7210	Vápnité slatiny s maricou pílkatou a druhmi zväzu Caricion davallianae
Ra 6	7230	Slatiny s vysokým obsahom báz
Sk 1	8210	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
Sk 2	8220	Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
Sk 4	8120	Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk 6	* 8160	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
Sk 8	8310	Nesprístupnené jaskynné útvary
Sl2	*1340	Karpatské travertínové slaniská
Tr 1	6210	Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte
Tr 1.1	* 6210	Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte s významným výskytom druhov čeľade Orchidaceae
Tr 8	* 6230	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte
Vo2	3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition
Vo3	3160	Prirodzené dystrofné stojaté vody

Vysvetlivka: prioritné biotopy európskeho významu – biotopy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť*

Tabuľka č. 9: Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Malá Fatra a jeho ochrannom pásme a nie sú predmetom ochrany v územiach európskeho významu v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu
Al1	6150	Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade
Al2	6150	Alpínske snehové výležiská na silikátovom podklade
Ls 1.4	* 91E0	Horské jelšové lužné lesy

Pi5	* 6110	Pionierske porasty zväzu Alysso-Sedion albi na plytkých karbonátových a bázických substrátoch
Sk 3	8110	Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Tr 5	6190	Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty
Vo 5	3140	Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár

Vysvetlivka: prioritné biotopy európskeho významu – biotopy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť*

Tabuľka č. 10: Biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Malá Fatra a jeho ochrannom pásme v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Názov biotopu
Al 6	Vysokosteblové spoločenstvá horských nív na silikátovom podklade
Al 7	Vysokosteblové spoločenstvá vlhkých skalnatých žľabov na karbonátovom podklade
Al 8	Horské vysokosteblové spoločenstvá na suchších a teplejších svahoch
Kr 8	Vŕbové kroviny stojatých vôd
Kr 9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek
Ls 3.51	Sucho a kyslomilné dubové lesy
Ls 6.1	Kyslomilné borovicové a dubovo-borovicové lesy
Ls 8	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
Pr 1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách

3. Biotopy chránených druhov podľa prílohy č. 4 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.:

- biotopy druhov húb a lišajníkov národného významu:

HUBY: náramkovka cisárska (*Catathelasma imperiale*), zubček severský (*Climacodon septentrionalis*)

LIŠAJNÍKY: jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria*)

- biotopy druhov rastlín európskeho významu:

MACHORASTY: kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*)

CIEVNATÉ RASTLINY: priblica tuhá moravská (*Aconitum firmum ssp. moravicum*), *zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), *klinček lesklý (*Dianthus nitidus*), *poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), vrchovka karpatská (*Tozzia carpathica*)

- <u>biotopy druhov rastlín národného významu:</u>

CIEVNATÉ RASTLINY:

vstavač obyčajný (*Anacamptis morio*), marinka Neilreichova (*Asperula neilreichii*), kozinec ľadový (*Astragalus frigidus*), rebrovka rôznolistá (***Blechnum spicant***), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), zemežlč pobrežná slatinná (***Centaurium littorale subsp. uliginosum***), drchnička najmenšia (***Centunculus minimus***), prilbovka biela (***Cephalanthera damasonium***), prilbovka dlholistá (***Cephalanthera longifolia***), prilbovka červená (***Cephalanthera rubra***), marica pílkatá (***Cladium mariscus***), vemenníček zelený (***Coeloglossum viride***), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), koralica lesná (*Corallorhiza trifida*), škarda sibírska (***Crepis sibirica***), vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii subsp. fuchsii*), vstavačovec Fuchsov Soóov (*Dactylorhiza fuchsii subsp. sooiana*), vstavačovec strmolistý neskorý (***Dactylorhiza incarnata subsp. pulchella***), vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis subsp. majalis*), vstavačovec bazový *(Dactylorhiza sambucina*), lykovec voňavý (***Daphne cneorum***), rosička anglická (***Drosera anglica***), rosička okrúhlolistá (***Drosera rotundifolia***), stračia nôžka tatranská (*Delphinium oxysepalum*), kruštík močiarny (***Epipactis palustris***), sklenobyľ bezlistá (***Epipogium aphyllum***), praslička pestrá (***Equisetum variegatum***), očianka stopkatá (*Euphrasia stipitata*)E, mečík strechovitý (***Gladiolus imbricatus***), smrečinovec plazivý (***Goodyera repens***), päťprstnica obyčajná (***Gymnadenia conopsea***), päťprstnica hustokvetá (***Gymnadenia densiflora***), päťprstnica voňavá (***Gymnadenia odoratissima***), trčuľa jednohľuzá (***Herminium monorchis***), ľalia cibuľkonosná pravá *(Lilium bulbiferum var. bulbiferum*), trčníček jednolistý (***Malaxis monophyllos***), vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), kurička vápencová (***Minuartia langii***), vstavač počerný letný (***Neotinea ustulata subsp. aestivalis***), hadivka obyčajná (*Ophioglossum vulgatum*), hmyzovník muchovitý (***Ophrys insectifera***), vstavač mužský poznačený (***Orchis mascula subsp. signifera***), vstavač vojenský (***Orchis militaris***), vstavač bledý *(Orchis pallens*), kľukva močiarna (***Vaccinium oxycoccos***), všivec lesný pravý *(Pedicularis sylvatica subsp. sylvatica*), tučnica obyčajná (***Pinguicula vulgaris***), prvosienka pomúčená pravá (***Primula farinosa subsp. farinosa***), bieloprst belavý (***Pseudorchis albida***), ľanček ľanovitý *(Radiola linoides*), lomikameň sivý (*Saxifraga caesia*), lomikameň okrúhlolistý pravý (***Saxifraga rotundifolia subsp. rotundifolia***), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii*), šašina hrdzavá (***Schoenus ferrugineus***), skalnica karpatská veľkolistá (*Sempervivum carpathicum subsp. heterophyllum*), jarabina Margittaiova (*Sorbus margittaiana*)E, tis obyčajný (***Taxus baccata***), páperec nízky (***Trichophorum pumilum***), barička prímorská (***Triglochin maritima***), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), bublinatka menšia (***Utricularia minor***), vudsia skalná (***Woodsia ilvensis***)

Vysvetlivky:

** prioritné druhy európskeho významu – druhy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť*
E - endemit NP Malá Fatra
Boldom sú vyznačené druhy na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia.

4. biotopy chránených druhov živočíchov
   - biotopy druhov živočíchov v NP Malá Fatra a v jeho ochrannom pásme podľa prílohy č. 5 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.:

- biotopy druhov živočíchov európskeho významu:

MÄKKÝŠE: pimprlík mokraďový (*Vertigo angustior*), pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*)

LASTÚRNIKY: korýtko riečne (*Unio crassus*)

CHROBÁKY: fuzáč alpský (*Rosalia alpina*)*, fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*)*, bystruška potočná (*Carabus variolosus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), pralesník oranžovoštíty (*Phryganophilus ruficollis*)*, drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), boros Schneiderov (*Boros schneideri*)

MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctata*)

OBOJŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Lissotriton montandoni*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), ropucha zelená (*Bufotes viridis*), rosnička zelená (*Hyla arborea*)

PLAZY: užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Zamenis longissimus*), užovka fŕkaná (Natrix tessellata)

RYBY: hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*)

VTÁKY: pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), výr skalný (*Bubo bubo*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), *sokol sťahovavý (Falco peregrinus*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), ďateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), tetrov hoľniak *(Lyrurus tetrix*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*)

CICAVCE: podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier Bechsteinov (*Myotis bechsteinii*), netopier veľký (*Myotis myotis*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý* (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*), medveď hnedý* (*Ursus arctos*)

- biotopy druhov živočíchov národného významu:

CHROBÁKY: bystruška zlatá (*Carabus auronitens escheri*), bystruška (*Carabus irregularis moutandoni*), bystruška (*Carabus arcensis*), bystruška (*Carabus montivagus blandus*), bystruška medená (*Carabus cancellatus*), krasoň jedľový (*Eurythyrea austriaca*), krasoň

lesklý (*Dicerca aenea*), májka fialová (*Meloe violaceus*), májka obyčajná (Meloe proscarabeus)

KÔROVCE: rak riečny (*Astacus astacus*)

OBOJŽIVELNÍKY: mlok horský (*Ichthyosaura alpestris*), mlok bodkovaný (*Lissotriron vulgaris*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*)

PLAZY: slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková (*Natrix natrix*), vretenica severná (*Vipera berus*), jašterica živorodá (*Zootoca vivipara*)

VTÁKY: kalužiačik malý (*Actitis hypoleucos*), *prepelica poľná (Coturnix coturnix*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš veľký (*Lanius excubitor*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), dudok chochlatý (*Upupa epops*)

Vysvetlivky:
** - prioritné druhy európskeho významu – druhy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť*
E - endemit NP Malá Fatra
Boldom sú vyznačené druhy na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia.

Mapy predmetov ochrany sa nachádzajú v prílohe č. 7.4.1 a 7.4.2.

5. Abiotické javy

Abiotické javy, ktoré sú predmetom ochrany v NP Malá Fatra alebo jeho ochranného pásma:

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu:
skalná ihla (napr. Veľká Sokolia veža, Tiesňavy), skalná veža (napr. Veľký Rozsutec, Tiesňavy - Mních, Ťava, Organ, Pilier, Oltár, Malé Nocľahy, Obšívanka – Valasi), skalné defilé (napr. Dolné a Horné diery, Kreminná dolina), skalné mesto (napr. Veľký Rozsutec, Kreminna dolina, Tiesňavy), bralo (napr. Tesné, Ostré, Biele Skaly, Malý Rozsutec, Veľký Rozsutec, Tiesňavy, Boboty, Sokolie, Obšívanka, Prípor, Bránica, Stratenec, Suchý, Sokolec, Belské skaly, Bralo), skalný previs (napr. Veľký Rozsutec, Tiesňavy), skalná stena (napr. Veľký Rozsutec – Komín, Západna stena, Tiesňavy), krajinársky významný hrebeň (napr. Stoh – Suchý, Veľký Rozsutec), suťový prúd (napr. pod Starým hradom, Hradská dolina, Úplaz), osypy (napr. Veľký Rozsutec, Malý Rozsutec, Kremenná dolina), rozsadlina (napr. Sokolec, Šútovská dolina), zosuvy (napr. Šútovo, Chlebské kotle, Steny, Hromové), blokovisko (napr. Veľký Kriváň), faceta
Fluviálny reliéf: meander a prielomová dolina (Strečianske meandre Váhu, Kráľoviansky meander), sihoť (ostrovy na rieke Váh), náplavové kužele (Turčianska kotlina), riečne terasy (rieka Váh, Varínka, Zázrivka, Orava)
Krasový a fluviokrasový reliéf: rokliny (Dolné Diery, Horné Diery, Tesná Rizňa, Tesné, Obšívanka, Šípková, Dolinka, Lipnerova rizňa, Kraviarska rizňa), tiesňavy (Tiesňavy, Šútovská dolina),

krútňavové hrnce (Dolné Diery, Horné Diery, Tesná Rizňa, Tesné, Šípková, Dolinka), závrty (Medzirozsutce, Veľká Lučivná, Párnické lúky, Stoh), škrapy, jaskyne (Suchý, Rozsutce, Vrátna dolina) travertínová, penovcová kopa, suk, terasa (Močiar)

Niválny reliéf: lavinové ryhy (Stoh, Veľký Kriváň), nivačný kotol (Stoh)

Glaciálny reliéf

karom podobné pseudoglaciálne javy (Veľký Rozsutec, Chleb), thufury, girlandové (SZ svah Chleb, Bublen) a polygonálne pôdy

Stratigrafické a paleontologické lokality

výskyt fosílnej fauny a flóry (dolina Sokol, Zázrivá, Belá, Veľký Rozsutec, Šútovska epigenéza)

Štruktúrno-tektonické javy

prejavy násunových plôch tektonických jednotiek – chočský a krížnanský príkrov (napr. Veľký Rozsutec), prejavy zlomových štruktúr (napr. poruchová línia medzi Veľkým a Malým Rozsutcom)

Hydrologické formy reliéfu

pramene, minerálne pramene (Močiar), prameniská, vyvieračky (Vrátna, Kraviarske, dolina Kúr, Hoskora, Belá, Mojžišove pramene), ponory, trvalé a občasné vodopády (Šútovský vodopád, Padacia, vodopády Hlbokého potoka - Jánošíkové diery, Tesnô, Lipnerova rizňa), ľadopád (Bystrička), zosuvné jazero (Chlebské kotle), travertínové jazero (Močiar)

Biogénne formy reliéfu

rašelinisko (Goľové mláky, Hrabinka, Bôrická mláka, Uholníky, pod Chlebom, rozstrúsene na lúkach medzi Sučanmi a Šútovom)

Antropogénne formy reliéfu

zrúcaniny hradu (Starý hrad), hradisko (Šútovská epigenéza), kameňolomy (napr. v Šútovskej doline, v doline Bystrička, Párnica – Bralo, Smoleňová, Zázrivá – Havrania, Kozinská, Terchová), agrárne terasy a valy (Terchová, Zázrivá, Belá)

2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov európskeho významu zo správ, ktoré Slovenská republika predkladá Európskej komisii podľa článku 17 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch EÚ a Slovenskej republiky je potrebné v predmetnom území zachovať, resp. v prípade vybraných druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany NP Malá Fatra, dosiahnuť ich priaznivý stav. Cieľom je tiež zachovať abiotické javy, ktoré sú predmetom ochrany. Hodnotenie biotopov a druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany je uvedené v prílohe č.2.

2.3 Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov

Stav lesných biotopov na území Národného Parku Malá Fatra ovplyvňujú prírodné aj antropogénne činitele.

Prírodné abiotické negatívne činitele môžu pôsobiť mechanicky (vietor, sneh, námraza, ľadovec), fyzikálne (blesk, oheň) a fyziologicky (sucho, nadbytok vlhkosti, mráz, vysoké teploty, nadbytok priameho slnečného žiarenia, nedostatok a prebytok niektorých živín). Lesy v pôsobnosti NP Malá Fatra sú najviac negatívne ovplyvňované pôsobením sucha a v menšej miere vetra. Pôsobenie fyziologického sucha ovplyvňuje najmä smrekové porasty. Ekologické sucho nemá výrazný vplyv na spoločenstvá. Poškodené a suché stromy, zlomy a vývraty sú na jednej strane živnou pôdou pre pôsobenie biotických škodcov, na druhej strane však poskytujú nové úkrytové, hniezdne, rozmnožovacie a potravné možnosti pre chránené druhy živočíchov.

K prírodným biotickým negatívnym činiteľom patria niektoré druhy lesných živočíchov a rastlín, ktoré svojou prítomnosťou inhibujú obnovu a vývoj lesných ekosystémov alebo priamo poškodzujú porasty. Medzi najrozšírenejších hmyzích škodcov smrekových porastov patria lykožrút smrekový (*Ips typographus*) a lykožrút lesklý (*Pityogenes chalcographus*). Smrekové porasty boli vysádzané aj v nepôvodných lokalitách a zároveň vplyvom evidentných klimatických zmien a ich dôsledkov (napr. nerovnomerné rozloženie zrážok, vyššie teplotné a zrážkové extrémy) trpia zníženou odolnosťou voči atakom podkôrneho hmyzu. Významný podiel na poškodení mladých lesných porastov a kultúr majú aj premnožené kopytníky. Ohryzom, odhryzom, lúpaním a vytĺkaním zhoršujú nielen kvalitatívnu, ale najmä druhovú diverzitu lesných porastov. Taktiež brzdia procesy prirodzenej obnovy a prirodzenej introdukcie lesných drevín. Ruderálne druhy ako dôsledok človekom vytvorených rúbanísk a drevokazné huby sú v NP Malá Fatra ako biotické faktory zanedbateľné.

Hlavným antropogénnym faktorom ovplyvňujúcim stav lesných biotopov je nevhodný spôsob hospodárenia. Každý hospodársky zásah spôsobuje zmeny v lesnom ekosystéme. Ak sa výraznejšie naruší ekologická rovnováha, vytvárajú sa vhodné podmienky pre pôsobenie škodlivých činiteľov a zhoršenie stavu lesných ekosystémov. Ide predovšetkým o obnovné alebo náhodné ťažby, pri ktorých je odstránená značná časť porastu bez ponechania stromov

na dožitie a hrubého odumretého dreva. Otvorené lesné porasty s porastovými stenami vzniknutými pri obnovných ruboch sú náchylné na poškodenie suchom, vetrom alebo úpalom. Preštíhlené porasty zasa trpia vplyvom snehových a vetrových kalamít. Umelá obnova stanovištne nepôvodnými a nevhodnými druhmi, nepriaznivá veková a priestorová štruktúra lesov mala za následok oslabovanie ekologickej stability jedincov a následne celých ekosystémov, ich rozpad a degradáciu. Vytvorenie rovnovekých a nezriedka rovnorodých porastov rúbaňovým hospodárením na veľkých plochách viedlo k zhoršeniu štruktúry a kvality lesných biotopov. Skutočná ťažba dreva je pomiestne vysoká predovšetkým z dôvodu vysokého podielu kalamít najmä v smrečinách. Jej spracovaním často dochádza k úplnému odstráneniu porastu (bez ponechania biotopových stromov alebo stromov na dožitie). Približovanie drevnej hmoty po lesnej pôde, vodných tokoch a nespevnených lesných komunikáciách vytvára podmienky pre eróziu. Následkom nešetrných postupov je poškodenie pôdneho krytu, vodných tokov a existujúceho prirodzeného zmladenia. Na odkrytých rúbaniskách prevládajú extrémne mikroklimatické podmienky, ktoré vyhovujú konkurečne silným rastlinným druhom a znemožňujú tak vývoj prirodzeného zmladenia.
V poslednom období sa lesohospodári zameriavajú na šetrné spôsoby starostlivosti o les uprednostňovaním jemnejších spôsobov ťažby, pri ktorých vzniká minimálna plocha na zalesnenie a podporuje sa prirodzené zmladenie autochtónnych drevín. Výchovnými zásahmi v mladých porastoch sa zabezpečuje stabilnejšia štruktúra a väčšia druhová rozmanitosť. Celkové hospodárenie v lese vo väčšej miere sleduje prirodzené procesy. Optimálne vykonávanie starostlivosti o lesy je doposiaľ sťažené aj absenciou jasného definovania prírode blízkeho obhospodarovania lesov v legislatíve (zákone o lesoch) a finančných dopadov.

Súčasťou problematiky lesnej ťažby je aj sprístupňovanie lesov a výstavba, resp. údržba lesnej cestnej siete. Pri trasovaní a výstavbe lesných ciest sa často neberie do úvahy negatívny dopad na biotopy ohrozených druhov rastlín a živočíchov, pôdu a hydrycké pomery (otvorenie a drenáž svahov a následné zvyšovania odtoku a erózie).

Z negatívnych antropogénnych činiteľov ovplyvňujúcich stav lesných ekosystémov je potrebné spomenúť aj vplyv emisií a imisií a globálnu zmenu klímy. Na lesné ekosystémy vplýva aj turizmus (napr. erózia a zošľapovanie v okolí turistických trás) a nezodpovedné nakladanie s odpadom.

Faktory ovplyvňujúce stav nelesných biotopov

Zmena pôsobenia ľudského faktora na využívanie holí za posledných 60 rokov je hlavnou príčinou viacerých faktorov ovplyvňujúcich stav nelesných biotopov nad hornou hranicou lesa. Na väčšine lokalít bolo ukončené pasenie, časť lokalít bola umelo zalesnená a hlavný hrebeň bol sprístupnený sedačkovou lanovkou pre zimnú aj letnú turistiku. Ukončenie pasenia prinieslo nielen pozitívne ale aj negatívne dôsledky, akými sú šírenie nitrofilných druhov, veľkoplošné zarastanie vysokosteblovými trávami, sekundárna acidifikácia pôdy, zmena pôvodných druhovo bohatých fytocenóz na spoločenstvá tvorené len niekoľkými monodominantami. (Šibík et al. 2015)

Sekundárna sukcesia a absencia obhospodarovania sú hlavnými negatívnymi faktoromi ovplyvňujúcimi nelesné biotopy. Absencia obhospodarovania kosením a pasením vedie k zarastaniu travinno-bylinných spoločenstiev náletovými drevinami a zmene druhového zloženia vegetácie. Klesá početnosť konkurenčne slabších druhov a začínajú dominovať expanzívne druhy. Akumuláciou stariny dochádza k zvyšovaniu obsahu živín v pôde, čím sa proces sukcesie urýchľuje. Dochádza aj k blokovaniu zmladzovania druhov (chýbajú tzv. „germination gaps"). Vzácne alpínske a subalpínske travinno-bylinné spoločenstvá sú ohrozené zarastaním vysadenou kosodrevinou, eróziou a zošľapovaním v okolí turistických chodníkov. Výsadba kosodreviny nad hornou hricou lesa a smreka v nižších polohách mala viesť k urýchleniu vytvorenia klimaxového štádia, k ochrane proti erózii a ochrane proti lavínam. Toto celoplošné riešenie sa ukázalo ako nevhodné hlavne pre mačinové spločenstvá, ktoré patria medzi najcennejšie fytocenózy z hľadiska biodoverzity a zastúpenia vzácnych a endemických taxónov Krivánskej Malej Fatry. So sadenicami kosodreviny boli často zanášané aj nepôvodné druhy rastlín. (Šibík et al. 2015)

Zníženie druhovej diverzity nelesných ekosystémov bolo tiež spôsobené prísevmi tráv s vyššou produkciou biomasy. Táto intenzifikácia využívania lúčnych porastov mala za následok pokles priemerného počtu druhov a u konkurenčne slabších druhov došlo k zániku populácií.

V rašeliniskách, slatinách a ďalších vlhkomilných porastoch býva sukcesia často iniciovaná, alebo výrazne podporená narušením hydrologického režimu (odvodňovacie kanály) a zvýšením obsahu živín v dôsledku ich prísunu z externých zdrojov (hnojenie okolitých porastov) alebo rozkladu organickej hmoty na danej lokalite.

Absencia obhospodarovania, narušenie vegetačného krytu, zmeny vo vodnom režime, či prítomnosť koridorov dopravy majú za následok aj zvýšený výskyt inváznych druhov rastlín, ktoré vytláčajú z mnohých lokalít pôvodné druhy. Pozitívny vplyv na nelesné biotopy v NP Malá Fatra majú najmä tradičné spôsoby obhospodarovania (kosenie alebo neintenzívne pasenie hospodárskych zvierat). Na lokalitách, ktoré zarastajú náletovými drevinami, je nevyhnutná starostlivosť aj formou výrubu a odstraňovania drevín.

Medzi ďalšie faktory ovplyvňujúce nelesné biotopy patria aj činnosti súvisiace so zimnými športovými aktivitami - úprava snehu ratrakovaním, intenzívne lyžovanie a zasnežovanie. V plyvom týchto činností dochádza k zmene kvality prostredia (zmena teploty, úbytok kyslíka a hromadenie oxidu uhličitého v subniválnom a pôdnom prostredí) v dôsledku tlaku na snehovú vrstvu hromadným lyžovaním a aplikáciou ťažkej mechanizácie (ratraky) na úpravu snehu.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov rastlín

Pre populácie rastlinných druhov lesných ekosystémov, skál a sutín sú významným negatívnym faktorom antropogénne zásahy do porastov prípadne substrátu, ktorých dôsledkom býva výrazná zmena mikroklimatických a svetelných pomerov, zmena hydrologického režimu, chemizmu a ďalších vlastností pôdy, zničenie vhodného substrátu (napr. staré rozkladajúce sa drevo), mechanické poškodenie alebo zničenie rastlín atď.

Na populácie rastlinných druhov nelesných spoločenstiev má negatívny vplyv absencia vhodného obhospodarovania (najmä kosenie a extenzívna pastva), sukcesia vysadenou

kosodrevinou, erózia a zošľapovanie v okolí turistických chodníkov, fragmentácia nelesných biotopov, zmena klímy a klimatické extrémy.
Limitujúcim faktorom pre spoločenstvá rašelinísk, slatín, pramenísk, vlhkých lúk, brehových porastov a biotopov stojatých a tečúcich vôd sú zmeny hydrologického režimu a obsahu živín. Spôsobené sú nielen nevhodnými antropogénnymi zásahmi, ale aj zmenou klimatických podmienok.
Na zhoršujúci sa stav populácií druhov rastlín nelesných biotopov vplýva aj ich fragmentácia, ktorá obmedzuje genetický tok medzi jednotlivými subpopuláciami druhov. Zníženie genetickej diverzity v populáciách môže viesť k zníženiu množstva produkovaných semien a následnému poklesu počtu jedincov.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov živočíchov

V NP Malá Fatra sú najrozsiahlejšími biotopmi lesné spoločenstvá, na ktoré sa viaže výskyt väčšiny populácií živočíchov. Pre zabezpečenie priaznivého stavu týchto populácií je kľúčovým faktorom spôsob lesného hospodárenia. Zásadným negatívnym činiteľom je postupná zmena heterogenity porastov (vekovej, priestorovej, druhovej), ku ktorej dochádza pri bežnom obhospodarovaní lesov. To vedie k tvorbe tzv. lesov vekových tried. K zmene štruktúry lesov na rozsiahlych plochách prispieva náhodná ťažba – spracovanie kalamít. Deje sa tak najmä na miestach, kde boli v minulosti vysadené smrekové monokultúry. Týmto spôsobom vznikajú dočasne odlesnené veľké výmery, ktoré sa následne opäť menia na rovnoveké lesy. Pre objektívnosť treba uviesť, že v takýchto prípadoch badať zlepšenie vo vzťahu k ich druhovej rôznorodosti. Napriek tomu, takýto typ prostredia vytvára stanovištné podmienky pre menší počet živočíšnych druhov, keďže je výrazne chudobnejší na rôznorodosť mikrohabitatov a prevládajú v ňom extrémnejšie klimatické podmienky. Z uvedeného kontextu možno za priaznivé formy lesného hospodárstva vo vzťahu k zachovaniu biologickej diverzity považovať hlavne účelový výber (jednotlivý, skupinový). I tento však musí podliehať určitým časovým obmedzeniam, aby sa eliminoval dopad na populácie v čase rozmnožovania a výchovy nových generácií. Ku zlepšeniu kvalitatívnych parametrov takto obhospodarovaných lesov prispieva tiež ponechávanie odumretého dreva (stojaceho/ležiaceho) v porastoch a stromov na dožitie (napr. druhy pre lesné hospodárstvo menej atraktívne).

Prirodzené disturbancie lesných porastov (kalamity spôsobené vetrom, snehom, podkôrnym hmyzom a pod.) ponechané bez zásahu človeka nepredstavujú pre väčšinu živočíšnych druhov významnejší negatívny zásah. Naopak, z hľadiska evolúcie sú dôležité.

Druhovú diverzitu nelesných spoločenstiev negatívne ovplyvňuje sukcesia, ktorá je spôsobená ústupom tradičného hospodárenia. V horských polohách na to vplýva aj úbytok niektorých prirodzených procesov (lavíny, tvorba kamenných sutí). Kvalitu biotopov vôd ovplyvňuje stupeň prirodzenosti vodných tokov a sprievodnej pobrežnej vegetácie. K tomu sa pridávajú dôsledky zmeny klímy a postupné vysychanie krajiny.

Populácie živočíchov s veľkými priestorovými nárokmi sú negatívne ovplyvňované znižovaním konektivity krajiny. Deje sa to najmä mimo daného chráneného územia, v tzv. voľnej krajine. Vo vzťahu k veľkým šelmám je dôležitým faktorom miera tolerancie verejnosti voči vzájomnému spolužitiu. Tento konflikt má niekoľko dôvodov. Významným je prítomnosť ľahko

dostupných zdrojov potravy (niektoré agrokultúry) v blízkosti ľudských sídiel ale tiež nedostatočné využívanie tradičných spôsobov ochrany hospodárskych stád.

Medzi ďalšie faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov živočíchov patrí urbanizácia územia, výkon športovo-rekreačných aktivít, nadlimitná návštevnosť. Tieto faktory majú vplyv najmä na druhy citlivé na vyrušovanie (kurovité vtáky, veľké šelmy).

3 CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1 Stanovenie cieľov ochrany

3.1.1 Rozdelenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny

EFP sú vymedzené na základe zoskupenia ekologicky príbuzných biotopov a ich rovnakého ekologického a socioekonomického hodnotenia. EFP je charakterizovaný homogenitou ekologických podmienok a jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany prírody, pričom je v území priestorovo opakovateľnou jednotkou s podrobne určeným typom základnej starostlivosti. Na území NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma sa vyčleňuje 18 EFP. Ich prehľad a ďalšie podrobnosti sú uvedené v tab. č. 11.

Na území NP Malá Fatra sa vyčleňujú 4 zóny. Vymedzené územie je podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. zaradené do kategórie národný park s navrhovanými zónami A, B, C a D pre ktoré platí **5., 4., 3. a 2. stupeň** ochrany. Na území ochranného pásma bude platiť **2. stupeň ochrany**. **Ich prehľad a ďalšie podrobnosti** sú uvedené v tabuľke č.11.

Tabuľka č. 11: Prehľad ekologicko-funkčných priestorov na území NP Malá Fatra a jeho ochranného pásma

Kód EFP	Názov	Výmera (ha) / Dĺžka (km)	Zóna	Špecifické socioekonomické využitie
EFP 1.1	Lesy ponechané na samovoľný vývoj v UEV	5739,66	A, OP	Nerušený, samovoľný vývoj lesných ekosystémov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov).
EFP 1.2	Lesy ponechané na samovoľný vývoj mimo UEV	141,18	OP	Nerušený, samovoľný vývoj lesných ekosystémov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov).
EFP 2	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi v UEV	919,47	B	Obnovný, rekonštrukčný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzenejšieho stavu lesných ekosystémov smerom k prírodnému lesu.
EFP 3.1	Lesy s citlivým manažmentom za účelom ochrany predmetov ochrany v UEV závislých na zachovaní prírodných procesov	2449,2	C	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov za účelom ochrany predmetov ochrany (biotopy hlucháňa hôrneho, dutinových hniezdičov a ďalších druhov závislých na zachovaní prírodných procesov).
EFP 3.2	Lesy s citlivým manažmentom za účelom ochrany predmetov ochrany mimo UEV závislých na zachovaní prírodných procesov	134,26	OP	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov za účelom ochrany predmetov ochrany (biotopy hlucháňa hôrneho, dutinových hniezdičov a ďalších dáždnikových druhov závislých na zachovaní prírodných procesov).

Kód EFP	Názov	Výmera (ha) / Dĺžka (km)	Zóna	Špecifické socioekonomické využitie
EFP 3.3	Lesy s potenciálnym výskytom hlucháňa hôrneho, v ktorých je potrebný manažment za účelom zlepšenie stavu biotopu tohto druhu) v UEV	585,24	C	Manažment za účelom zlepšenia stavu biotopov hlucháňa hôrneho.
EFP 3.4	Lesy s potenciálnym výskytom hlucháňa hôrneho, v ktorých je potrebný manažment za účelom zlepšenie stavu biotopu tohto druhu) mimo UEV	515,78	OP	Manažment za účelom zlepšenia stavu biotopov hlucháňa hôrneho.
EFP 3.5	Lesy s citlivým manažmentom za účelom ochrany predmetov ochrany v UEV závislých na zachovaní prirodzenejšej štruktúry porastov, dutinových a starých stromov a odumretého dreva	2590,37	C, OP	Manažment za účelom zlepšenia stavu predmetov ochrany v UEV závislých na zachovaní prirodzenejšej štruktúry porastov, dutinových a starých stromov a odumretého dreva
EFP 4.1	Lesy s prírode blízkym hospodárením v UEV	6637,8	C	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi.
EFP 4.2	Lesy s prírode blízkym hospodárením mimo UEV	193,24	C	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi.
EFP 5.1	Lesy s bežným obhospodarovaním v UEV	555,65	OP	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi bez použitia veľkoplošnej formy holorubného spôsobu hospodárenia v lesoch.
EFP 5.2	Lesy s bežným obhospodarovaním mimo UEV	7218,56	OP	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi bez použitia veľkoplošnej formy holorubného spôsobu hospodárenia v lesoch.
EFP 6.1	Nelesné biotopy (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom biotopov) nevyžadujúce manažment v UEV	1206,82	A, B, C	Nelesné biotopy, v ktorých nie je pre zachovanie predmetov ochrany možný, vhodný alebo potrebný manažment.
EFP 6.2	Nelesné biotopy (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom biotopov)	4654,50	C, OP	Nelesné biotopy, ktoré sú predmetom ochrany NP MF a jeho OP. Manažment biotopov je nastavený podľa limitov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu (kosenie a/alebo pastva v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy.

Kód EFP	Názov	Výmera (ha) / Dĺžka (km)	Zóna	Špecifické socioekonomické využitie
	vyžadujúce citlivý manažment za účelom ochrany predmetov ochrany v UEV			
EFP 6.3	Nelesné biotopy (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom biotopov) s bežným manažmentom mimo UEV	8938,79	OP	Nelesné biotopy s bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie s odporúčanými optimálnymi manažmentovými postupmi.
EFP 7.1	Vodné toky a mokrade v UEV	48,17 / 487	A, B, C, D, OP	Manažment biotopov nastavený podľa limitov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy. Opatrenia za účelom zachovania alebo zlepšenie hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov a zachovania prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.
EFP 7.2	Vodné toky a mokrade mimo UEV	46,48 / 348	C, OP	Manažment nastavený podľa limitov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy. Opatrenia za účelom zachovania alebo zlepšenie hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov a zachovania prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.
EFP 8	Antropogénne biotopy (zastavané územia obcí, kameňolomy, areál Starého hradu)	37,54	C, D	Využitie v súlade so zachovaním špecifického a charakteristického krajinného rázu územia NP a jeho ochranného pásma. Využitie kameňolomov v súlade s dotknutými predmetmi ochrany (biotopmi a druhmi). Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli.

3.1.2 Ciele ochrany a manažmentu Národného parku Malá Fatra

Nakoľko celé územie NP Malá Fatra je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000 (územie európskeho významu SKUEV0252 Malá Fatra a chránené vtáčie územie SKCHVU013 Malá Fatra), cieľom je zachovať a, ak je to potrebné, obnoviť priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany vo vyššie uvedených

územiach sústavy Natura 2000. Pre kategóriu chránených území II. Národný park je podľa Príručky k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN (Kadlečík, J. et al., 2014) hlavným cieľom národného parku *„Ochrana prirodzenej biodiverzity so súvisiacou ekologickou štruktúrou, prírodných území a prírodných krás národného a medzinárodného významu pre duchovné, vedecké, vzdelávacie, rekreačné a turistické účely. Medzi ostatné ciele patrí udržiavanie v čo najprirodzenejšom stave reprezentatívnych príkladov geografických regiónov, biotických spoločenstiev, genetických zdrojov a druhov, ktoré poskytujú ekologickú stabilitu a diverzitu, riadenie využívania návštevníkmi pre účely inšpirácie, výchovy, z kultúrnych a rekreačných dôvodov v rozsahu, ktorý zachová územie v prírodnom alebo prírode blízkom stave, eliminácia a zabránenie využívaniu alebo činnostiam, ktoré sú nevhodné z hľadiska vyhláseného územia, udržiavanie rešpektu k ekologickým, geomorfologickým, či estetickým atribútom, ktoré oprávňovali vyhlásenie územia.“* (Kadlečík, J., 2014, s.14)

Dlhodobý cieľ 1: Zachovanie alebo postupná obnova prirodzených lesných ekosystémov

- *Operatívny cieľ 1.1:* Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov.
- *Operatívny cieľ 1.2:* Obnova prirodzenosti lesných ekosystémov.
- *Operatívny cieľ 1.3:* Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov so zameraním na ochranu predmetov ochrany v lesných biotopoch.
- *Operatívny cieľ 1.4:* Zlepšenie stav/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárenia.

Dlhodobý cieľ 2: Zachovanie alebo zlepšovanie stavu nelesných ekosystémov

- *Operatívny cieľ 2.1:* Zachovanie alebo zlepšovanie priaznivého stavu nelesných biotopov (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom nelesných biotopov) zabezpečením vhodného manažmentu v závislosti od podmienok a limitov prostredia.
- *Operatívny cieľ 2.2:* Zachovanie alebo zlepšenie brehových a vodných biotopov, zachovanie ich hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov, zachovanie prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.
- *Operatívny cieľ 2.3:* Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v kameňolomoch.

Dlhodobý cieľ 3: Zachovanie alebo zlepšovanie stavu vzácnych a chránených druhov a chránených stromov

- *Operatívny cieľ 3.1:* Zlepšenie poznania, monitoring a výskum chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny, nastavenie a zabezpečenie správnych manažmentov pre chránené druhy.
- *Operatívny cieľ 3.2:* Zachovanie a zlepšenie stavu chránených stromov zabezpečením starostlivosti o ne a o ich ochranné pásmo a budovanie sústavy chránených stromov.

- *Operatívny cieľ 3.3:* Zabezpečenie starostlivosti o zranené chránené druhy živočíchov. Záchrana a rehabilitácia chránených druhov živočíchov.

Dlhodobý cieľ 4: Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny a zachovanie, resp. obnova krajinných prvkov a ekosystémov, ovplyvňujúcich vodný režim krajiny.

- *Operatívny cieľ 4.1:* Zadržiavanie vody v krajine formou optimalizácie jej štruktúry a jej využívania a uplatňovania efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení, postupná príprava a prispôsobenie sa predpokladanej zmene klímy vhodnými adaptačnými opatreniami, ktoré nebudú prírodné ekosystémy ohrozovať, ale podporovať.

Dlhodobý cieľ 5: Aplikovanie zásad udržateľnosti cestovného ruchu postaveného najmä na rekreácii pri poznávaní prírody a krajiny a vzdelávacej ponuke pre návštevníka

- *Operatívny cieľ 5.1:* Formovanie zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Malá Fatra.
- *Operatívny cieľ 5.2:* Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Malá Fatra.
- *Operatívny cieľ 5.3:* Zvýšenie povedomia širokej verejnosti o NP Malá Fatra, jeho predmetoch ochrany a význame chráneného územia. Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania širokej verejnosti.

Dlhodobý cieľ 6: Zachovanie konektivity, krajinného rázu územia a jeho estetickej, prírodnej a kultúrno-historickej hodnoty

- *Operatívny cieľ 6.1:* Zamedzenie investičných a rozvojových aktivít s negatívnym dopadom na migráciu živočíchov, eliminovanie bariérového efektu, ochrana migračných koridorov, zachovanie a podpora prvkov územného systému ekologickej stability v NP a jeho ochrannom pásme, zachovanie medzí, remízok, starších stromov a ovocných sadov.
- *Operatívny cieľ 6.2:* Zamedzenie neusmerneného urbanizovania územia národného parku, zachovanie charakteristického krajinného rázu a charakteristických percepčne cenných výhľadov, nezvyšovanie kapacít technickej infraštruktúry, ktoré by vytvárali podmienky na vyššiu záťaž územia návštevníkmi NP, nezakladanie nových urbanizovaných plôch (stavby, zjazdovky, ihriská, parkoviská apod.).
- *Operatívny cieľ 6.3:* Podpora zlepšenia existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu (bez použitia zariadení spôsobujúcich svetelné a/alebo hlukové efekty).

Dlhodobý cieľ 7: Zlepšenie informovanosti a spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi/správcami pozemkov, samosprávami a miestnymi komunitami a ich zapojenie do ochrany prírodných hodnôt národného parku

- *Operatívny cieľ 7.1:* Zlepšenie informovanosti vlastníkov a užívateľpv/správcov pozemkov, samospráv a miestnych komunít.
- *Operatívny cieľ 7.2:* Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcom pozemkov, samospráva a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra.

K zabezpečeniu cieľov ochrany slúži diferenciácia územia národného parku na ekologicko-funkčné priestory (EFP) a zóny. Mapa zón sa nachádza v prílohe č.1 – Mapa č. 6.5.1 a mapy ekologicko-funkčných priestorov sú v mapovej prílohe č. 6.5.2.-6.5.12.

3.2 Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia

EFP 1.1 a EFP 1.2 - Lesy ponechané na samovoľný vývoj - Zóna A – 5. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov).

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov, cyklochodníkov a drobnej turistickej infraštruktúry;
- zber lesného reprodukčného materiálu;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;
- regulovaný pohyb ľudí po území na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;
- vykonávanie športových aktivít na miestach vyhradených návštevným poriadkom;
- v území, ktorým sa rozširuje zóna A bude možný výkon práva poľovníctva v súčasnom rozsahu, formou posliedky a postriežky s cieľom zabezpečiť priaznivý stav biotopov alebo druhov. Zároveň bude možné užívať a udržiavať všetky v súčasnosti evidované poľovnícke zariadenia. Vymedzenie celého územia (v zónach A,B,C) , kde bude možné vykonávať právo poľovníctva znázorňuje mapová príloha č.6.6.
- preháňanie hospodárskych zvierat cez priehony, ktoré sú súčasťou zóny A, na lúky a pasienky mimo zóny A obklopené zónou A, ak je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie).

EFP 2 - Lesy s cieľom dosiahnutia prirodzenejšieho stavu lesných ekosystémov manažmentovými zásahmi - Zóna B – 4. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Obnovný, rekonštrukčný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzenejšieho stavu lesných ekosystémov smerom k prírodnému lesu.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov, cyklochodníkov a potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry;
- údržba existujúcich technických zariadení a inžinierskych stavieb;
- zber lesného reprodukčného materiálu;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;
- regulovaný pohyb ľudí po území mimo turistických značených chodníkov na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;

- vykonávanie športových aktivít na miestach vyhradených návštevným poriadkom;
- výruby drevín s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu dotknutých nelesných biotopov, príp. krovinných biotopov (predmetov ochrany) a biotopov chránených a/alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov;
- kosenie a/alebo pasenie a preháňanie hospodárskch zvierat za účelom zabezpečenia priaznivého stavu nelesných biotopov;
- ustajnenie hospodárskych zvierat mimo stavieb alebo zariadení a umiestnenie košiara na ich ochranu;
- zriadenie jednoduchých drevených oplôtkov na ochranu biotopov a drevín (napr. prameník a iných vybraných mokradí alebo ich častí), pokiaľ je riziko ich poškodzovania (napr. v súvislosti s preháňaním dobytka), pri ochrane drevín zriaďovať oplôtky s malou výmerou.
- režim hospodárenia bude zameraný na zlepšenie štruktúry v porastoch – na stav blízky prírodnému lesu formou účelového hospodárskeho spôsobu;
- v porastoch sa opatrenia zamerajú na dočasne špecifický manažment (napr. odstránenie stanovištne nepôvodných druhov, podpora prirodzeného zmladenia pôvodných drevín, zlepšenie štruktúry porastov, zachovanie prírodných disturbancií ako sú vývraty, polomy, zvýšenie podielu odumierajúceho dreva, zlepšenie drevinového zloženia porastov prostredníctvom znižovania nadnormálne zastúpenej dreviny/drevín a pod.), deficitné prírodné štruktúry (napr. suché alebo vyvrátené stromy, vetrové polomy, deficitne zastúpené dreviny....) nebudú odstraňované, zásahy môžu byť jednorázové alebo opakované, bez vzniku rúbanísk;
- praktický manažment bude realizovaný najmä v mimohniezdnom období, t.j. od 15. augusta do 15. februára bežného kalendárneho roka (spracovanie kalamity bude posudzované individuálne).

EFP 3.1, EFP 3.2, EFP 3.3, EFP 3.4 a EFP 3.5 - Lesy s citlivým manažmentom za účelom ochrany predmetov ochrany v UEV - Zóna C – 3. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov a lesy s citlivým manažmentom zabezpečujúcim zachovanie alebo zlepšenie stavu predmetov ochrany.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov a cyklochodníkov, v prípade potreby dobudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry;
- údržba existujúcich turistických a rekreačných zariadení bez zvyšovania ich lôžkovej kapacity, podlažnosti a zastavanej plochy;
- údržba existujúcich technických zariadení a inžinierskych stavieb;
- zber lesného reprodukčného materiálu a lesných plodov;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;

- v EFP 3.3 ,EFP 3.4 a EFP 3.5 odstraňovanie nepôvodnej kosodreviny v okolí biotopov, ktoré sú predmetom ochrany NP Malá Fatra;
- regulovaný pohyb ľudí po území na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;
- vykonávanie športových a iných aktivít v súlade s návštevnám poriadkom a na miestach ním vyhradených;
- preháňanie hospodárskych zvierat cez priehony, ktoré sú súčasťou EFP, na lúky a pasienky mimo EFP, ak je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie).
- zriadenie jednoduchých drevených oplôtkov na ochranu biotopov a drevín (napr. prameníst a iných vybraných mokradí alebo ich častí), pokiaľ je riziko ich poškodzovania (napr. v súvislosti s preháňaním dobytka);
- v porastoch s preukázaným výskytom chráneného druhu (aktívny brloh, aktívne hniezdo) požadovať zákaz lesohospodárskych prác až do ukončenia vyvedenie mláďat;
- výkup jednotlivých stromov významných pre ekosystém – habitat trees (hniezdny strom, strom s úkrytovými dutinami, významný pre genofond alebo pre biotop,...);
- manažment v EFP je rozdelený podľa ochrany cieľového predmetu ochrany:
    - EFP3.1 a EFP 3.2 – Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (biotopy hlucháňa hôrneho, dutinových hniezdičov a ďalších dáždnikových druhov zavyslých na zachovaní prírodných procesov).
    - EFP 3.3 a EFP 3.4 – manažment v zmysle opatrení uvedených v Programe záchrany hlucháňa hôrneho (lesy do 50 rokov) a manažment nastavený v zmysle podmienok organizácie ochrany prírody v Programe starostlivosti o les (lesy nad 50 rokov) – v EFP sú zaradené biotopy s potenciálnym výskytom hlucháňa hôrneho, v ktorých je potrebný manažment za účelom zlepšenie stavu biotopu tohto druhu)
    - EFP 3.5 –manažment nastavený v zmysle podmienok organizácie ochrany prírody v Programe starostlivosti o les podľa výskytu predmetov ochrany, ktoré sú závislé na zachovaní prirodzenejšej štruktúry porastov, dutinových a starých stromov a odumretého dreva.

EFP 4.1 a EFP 4.2 - Lesy s prírode blízkym hospodárením - Zóna C – 3. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov a cyklochodníkov, v prípade potreby dobudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry;
- údržba existujúcich turistických a rekreačných zariadení bez zvyšovania ich lôžkovej kapacity, podlažnosti a zastavanej plochy;
- údržba existujúcich technických zariadení a inžinierskych stavieb;

- zber lesného reprodukčného materiálu a lesných plodov;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;
- regulovaný pohyb ľudí po území na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;
- vykonávanie športových a iných aktivít v súlade s návštevnám poriadkom a na miestach ním vyhradených;
- výruby drevín s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu dotknutých nelesných biotopov, príp. krovinných biotopov (predmetov ochrany) a biotopov chránených a/alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov;
- zriadenie jednoduchých drevených oplôtkov na ochranu biotopov a drevín (napr. pramenísk a iných vybraných mokradí alebo ich častí), pokiaľ je riziko ich poškodzovania (napr. v súvislosti s preháňaním dobytka);
- v porastoch s preukázaným výskytom chráneného druhu (aktívny brloh, aktívne hniezdo) požadovať zákaz lesohospodárskych prác až do ukončenia vyvedenie mláďat;
- výkup jednotlivých stromov významných pre ekosystém – habitat trees (hniezdny strom, strom s úkrytovými dutinami, významný pre genofond alebo pre biotop,...);
- prípadné časové obmedzenia úmyselnej ťažby budú stanovené pri obnove PSOL so zreteľom na hniezdiace druhy (podľa kategórie lesa, vekovej štruktúry,...);
- ponechanie existujúcich brehových porastov vodných tokov;
- uplatňovanie princípov prírode blízkeho obhospodarovania lesa v zmysle § 18 ods. 4 zákona 326/2005 Z.z. o lesoch (s dôrazom na druhovú, výškovú, hrúbkovú a priestorovú diferenciáciu porastov s ponechávaním predrastkov a ojedinelých druhov drevín);

EFP 5.1 a EFP 5.2 – Lesy s bežným obhospodarovaním - ochranné pásmo - 2. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi bez použitia veľkoplošnej formy holorubného spôsobu hospodárenia v lesoch.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výrub drevín vykonať v mimovegetačnom a mimohniezdnom období. U stromov s obvodom kmeňa nad 120 cm je potrebné aj v mimovegetačnom a mimohniezdnom období vykonať pred výrubom kontrolu na prítomnosť netopierov v dutinách kmeňa a konárov,
- ponechať existujúce brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku;
- v porastoch s preukázaným výskytom chráneného druhu (aktívny brloh, aktívne hniezdo) požadovať zákaz lesohospodárskych prác až do ukončenia vyvedenie mláďat;
- výkup jednotlivých stromov významných pre ekosystém – habitat trees (hniezdny strom, strom s úkrytovými dutinami, významný pre genofond alebo pre biotop,...);

- prípadné časové obmedzenia úmyselnej ťažby budú stanovené pri obnove PSOL so zreteľom na hniezdiace druhy (podľa kategórie lesa, vekovej štruktúry,...);.

EFP 6.1 – Nelesné biotopy nevyžadujúce manažment - Zóna C – 3. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Nelesné biotopy v okolí hornej hranice lesa, kde nie je pre zachovanie predmetov ochrany možný, vhodný alebo potrebný manažment.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov a cyklochodníkov, v prípade potreby dobudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry, sanácia chodníkov a revitalizácia biotopov v ich okolí;
- údržba existujúcich turistických a rekreačných zariadení bez zvyšovania ich lôžkovej kapacity, podlažnosti a zastavanej plochy;
- údržba existujúcich technických zariadení a inžinierskych stavieb;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;
- regulovaný pohyb ľudí po území na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;
- vykonávanie športových a iných aktivít v súlade s návštevnám poriadkom a na miestach ním vyhradených;
- preháňanie hospodárskych zvierat cez priehony, ktoré sú súčasťou EFP, na lúky a pasienky mimo EFP, ak je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie).
- zriadenie jednoduchých drevených oplôtkov na ochranu biotopov (napr. pramenísk a iných vybraných mokradí alebo alpínskych a subalpínskych biotopov alebo ich častí), pokiaľ je riziko ich poškodzovania (napr. v súvislosti s preháňaním dobytka).

EFP 6.2 - Nelesné biotopy vyžadujúce citlivý manažment za účelom ochrany predmetov ochrany v UEV - Zóna C – 3. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Nelesné biotopy, ktoré sú predmetom ochrany NP Malá Fatra a ktorých manažment je nastavený podľa limitov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu (kosenie a/alebo pasenie v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy).

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny;
- údržba existujúcich ciest, chodníkov a cyklochodníkov, v prípade potreby dobudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry, sanácia chodníkov a revitalizácia biotopov v ich okolí;

- údržba existujúcich turistických a rekreačných zariadení bez zvyšovania ich lôžkovej kapacity, podlažnosti a zastavanej plochy;
- zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu územia;
- údržba existujúcich technických zariadení a inžinierskych stavieb;
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov;
- kosenie a/alebo pasenie, napájanie a preháňanie a nocovanie hospodárskch zvierat za účelom zabezpečenia priaznivého stavu nelesných biotopov v zmysle Zásad starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu[1];
- ustajnenie hospodárskch zvierat mimo stavieb alebo zariadení a umiestnenie košiara na ich ochranu;
- regulovaný pohyb ľudí po území na základe odporúčania odbornej organizácie ochrany prírody a súhlasu vlastníka pozemku;
- vykonávanie športových a iných aktivít v súlade s návštevnám poriadkom a na miestach ním vyhradených;
- zriadenie jednoduchých drevených oplôtkov na ochranu biotopov (napr. pramenísk a iných vybraných mokradí alebo alpínskych a subalpínskych biotopov alebo ich častí), pokiaľ je riziko ich poškodzovania (napr. v súvislosti s preháňaním dobytka).

EFP 6.3 – Nelesné biotopy s bežným manažmentom – ochranné pásmo – 2. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Nelesné biotopy s bežným manažmentom (pastva a/alebo kosenie) s odporúčanýminoptimálnymi manažmentovými postupmi.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce a územný systém ekologickej stability;
- v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútrosídelnú a vnútroareálovú zeleň, zachovať medze, remízky, solitérne a staršie stromy (lipy, javory, buky, ovocné dreviny);
- pri stavbách pre rekreáciu vychádzať z lokálneho architektonického štýlu;

[1] MÚTŇANOVÁ M., AMBRÓZ M. A KOL. (2022) Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 192 s.

- na stavbu zariadení s turistickým účelom (informačné panely, informačné body, lavičky, prístrešky, útulne) uprednostniť prírodné a lokálne materiály, prvky ľudovej architektúry (vytvoriť ich jednotný dizajn);
- zachovať migračné koridory živočíchov a konektivitu krajiny;
- nepoškodzovať prvky územného systému ekologickej stability územia;
- výrub drevín vykonať v mimovegetačnom a mimohniezdnom období. U stromov s obvodom kmeňa nad 120 cm je potrebné aj v mimovegetačnom a mimohniezdnom období vykonať pred výrubom kontrolu na prítomnosť netopierov v dutinách kmeňa a konárov.
- na kosných lúkach (v minulosti kosených) podporovať pravidelné kosenie 1 až 2 krát za rok, na niektorých lokalitách extenzívne dopásať v jesennom alebo v jarnom období (apríl, máj, september až november);
- nerozorávať pozemky, ktoré nie sú ornou pôdou a nemeniť kategóriu TTP bez odporúčania organizácie ochrany prírody;
- podporavať chov vhodných hospodárskych zvierat a pasenia (predovšetkým podpora chovov tradičných plemien);
- podporovať skvalitňovanie služieb cestovného ruchu zameraných na mäkký turizmus;
- zabezpečiť starostlivosť o chránené stromy a ich ochranné pásmo (ošetrením stromov v zmysle §22 ods. 4. písm e), písm. f) a arboristického štandardu Rez stromov č.1 a STN normy 83 70 10 praktickými aktivitami ako zdravotný rez, bezpečnostný rez, obvodová redukcia koruny a stabilizácia korún inštaláciou väzieb, kosenie, diagnostika zdravotného stavu rizikových stromov akustickým tomografom, zabezpečenie označenia CHS a jeho kontroly, kontrola realizovaných opatrení v 5. ročných intervaloch).

Pri manažmentoch nelesných ekosystémov postupovať podľa nasledovných opatrení:

- kosiť od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu;
- kosbu na 10 % pôdneho bloku posunúť na neskorší termín (minimálne od 1. augusta), kde môžu byť zahrnuté menej produktívne časti ako napr. strmší svah alebo medza, podmáčané miesto alebo pod. z pohľadu ochrany niektorých skupín živočíchov; z pohľadu ochrany motýľov je vhodným opatrením ponechanie nepokoseného pásu až do konca septembra;
- na pasienkoch zachovať extenzívne pasenie a pravidelné prekladanie košiarov;
- podmáčané lúky spravidla len kosiť (obmedziť vchádzanie hospodárskych zvierat do biotopu; prepasenie je možné len na vybraných lokalitách, len veľmi krátkodobo (v jesennom období) – a to len po dohode s organizáciou ochrany prírody;
- slatiny a prameniská len kosiť ľahkou technikou (vylúčenie pasenia, napájania a vchádzania hospodárskych zvierat);
- mulčovanie je možné len na dlhodobo neobhospodarovaných lúkach – so starinou a sukcesnými drevinami – z dôvodu pripravenia lokality na bežné obhospodarovanie; v takomto prípade je možné mulčovať max. 2 roky po sebe; doplnkovo mulčovať je možné aj nedopasky na spásaných pasienkoch;

- pri intenzívnej pastve pasienky udržiavať v nezaburinenom stave, plochy zarastené nitrofilnými druhmi ako sú žihľava, bodliak a pod. vykášať 2 krát ročne alebo mulčovať;
- pri košarovaní hospodárskych zvierat na plochách trvalých trávnych porastov dohodnúť konkrétne miesto košarovania s organizáciou ochrany prírody;
- Pri biotopoch európskeho významu postupovať podľa Zásad starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu[2].

EFP 7.1 a EFP 7.2 - Vodné toky a mokrade – Zóny A, B, C, D a ochranné pásmo – 5.,4.,3. a 2. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Zachovanie alebo zlepšenie brehových a vodných biotopov (manažment biotopov nastavený podľa limitov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy), opatrenia za účelom zachovania alebo zlepšenie hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov a zachovania prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- v zóne A, B, C ponechať existujúce brehové porasty vodných tokov;
- v zóne D a ochrannom pásme ponechať (tam, kde je to priestorovo možné aj obnovovať) brehové porasty vodných tokov (min. 10 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku v extraviláne obcí a min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku v intraviláne obcí);
- realizovať opatrenia za účelom zachovania alebo zlepšenie hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov a zachovania prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke;
- manažment biotopov mokradí a vodných tokov bude nastavený podľa postupov určených v Zásadách starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu v súlade so špecifikami pre jednotlivé biotopy a/alebo pre druhy[2];
- nenapájať hospodárske zvieratá vo vodných tokoch a prameniskách a neustajňovať a neoplôtkovať ich v ich blízkosti.

[2] MÚTŇANOVÁ M., AMBRÓZ M. A KOL. (2022) Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 192 s.

EFP 8 Antropogénne biotopy - zastavané územia obcí, kameňolomy, areál Starého hradu - Zóna C a D – 3. a 2. stupeň ochrany

Základný rámec opatrení: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu. Využitie územia v súlade so zachovaním špecifického a charakteristického krajinného rázu NP vrátane jeho ochranného pásma. Využitie kameňolov v súlade s dotknutými predmetmi ochrany (biotopmi a druhmi).

V súlade s cieľmi a zásadami manažmentu sú akceptovateľné nasledovné aktivity a opatrenia:

- v existujúcich kameňolomoch postupne ukončiť činnosť, v kameňolomoch, ktorých činnosť už skončila neobnovovať ich činnosť, neotvárať v území nové kameňolomy;
- výrub drevín vykonať v mimovegetačnom a mimohniezdnom období. U stromov s obvodom kmeňa nad 120 cm je potrebné aj v mimovegetačnom a mimohniezdnom období vykonať pred výrubom kontrolu na prítomnosť netopierov v dutinách kmeňa a konárov;
- podporovať skvalitňovanie služieb cestovného ruchu zameraných na mäkký turizmus;
- zabezpečiť starostlivosť o chránené stromy a ich ochranné pásmo (ošetrením stromov v zmysle §22 ods. 4. písm e), písm f) a arboristického štandardu Rez stromov č.1 a STN normy 83 70 10 praktickými aktivitami ako zdravotný rez, bezpečnostný rez, obvodová redukcia koruny a stabilizácia korún inštaláciou väzieb, kosenie, diagnostika zdravotného stavu rizikových stromov akustickým tomografom, zabezpečenie označenia CHS a jeho kontroly, kontrola realizovaných opatrení v 5. ročných intervaloch).

3.3 Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie

Dlhodobý cieľ 1: Zachovanie alebo postupná obnova prirodzených lesných ekosystémov

Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (EFP 1 - Lesy ponechané na samovoľný vývoj - Zóna A).

Realizácia opatrení má umožniť zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením ochrany prírodných procesov samovoľným vývojom ekosystémov bez ľudských zásahov v biotopoch s výskytom pôvodných druhov drevín s dostatkom odumretého dreva (biotopy Kr4 (4080) Spoločenstvá subalpínskych krovín, Kr10 (* 4070) Kosodrevina, Ls1.3 (* 91E0) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls4 (* 9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.3 (9140) Javorovo-bukové horské lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls6.2 (91Q0) Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy, s dostatkom tzv. mŕtveho dreva, Ls8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Ls9.1 (9410) Smrekové lesy čučoriedkové, Ls9.2 (9410) Smrekové lesy vysokobylinné).

Opatrenie 1.1.1	Bezzásahový režim v lesných porastoch. Merateľný indikátor plnenia: výmera pozemkov s ochranou autoregulačných procesov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.1.1.1	Lesné ekosystémy bez manažmentu	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk8	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov, dostatok mŕtveho dreva, ekosystémy bez lesohospodárskch zásahov	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	Nájom alebo ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.

Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzenosti lesných ekosystémov (EFP 2 - Lesy s cieľom dosiahnutia prirodzenejšieho stavu lesných ekosystémov manažmentovými zásahmi - Zóna B).

Biotopy: LES04.2 (* 9180) Sutinové lesy v horskom stupni a v chladných roklinách, LES05.1 (9130) Kvetnaté bukové a jedľovo-bukové lesy, LES05.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, LES05.3 (9140) Horské javorovo-bukové lesy, LES05.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, LES08.2 Stredoeurópske mezotrofné jedľové lesy, LES08.3 Vápnomilné jedľové lesy, LES09.1 (9410) Horské smlzové smrekové lesy, LES09.3 (9410) Horské mezotrofné smrekové lesy, PRA01 Prameniská horského až alpínskeho stupňa, VOD04 Prirodzene dystrofné stojaté vody, RAS06 Prechodné rašeliniská a trasoviská, RAS08 Vápnité slatiny.

Biotop Ls 4 (* 9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls 5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls 5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls 5.3 (9140) Javorovo-bukové horské lesy, Ls 5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls 8 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Ls 9.1 (9410) Smrekové lesy čučoriedkové, Ls 9.2 (9410) Smrekové lesy vysokobylinné

Opatrenie 1.2.1	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov (LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3,LES05.4, LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3) a druhov, ktoré sú na ne viazané. Merateľný indikátor plnenia: výmera porastov so zlepšujúcim sa stavom lesných biotopov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov; zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov rastlín a živočíchov, nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.2.1.1	Jemnejšie spôsoby hospodárenia – napr. hospodársky spôsob účelový s podporou prirodzeného	LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4,	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; prevaha prírodných lesov (v porastoch sa	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, finančná náhrada (štátny rozpočet)

	zmladenia (jednotlivý alebo skupinový výber)	LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3	vyskytujú typické druhy drevín)			
1.2.1.2	Výchova mladých lesných porastov so zreteľom na podporu pôvodného drevinového zloženia v zmysle príslušného HSLT	LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3	Udržaný alebo zlepšený stav podielu pôvodných drevín v JPRL	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
1.2.1.3	Ochrana mladých lesných porastov proti poškodeniu kopytníkmi prednostne mechanickými prostriedkami a reguláciou početnosti raticovej zveri, ochrana mladých lesných kultúr (oplôtky, ochrana terminálov)	LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3, jedľa biela, cenné listnáče	Zlepšený stav biotopov, zlepšenie zmladenia a odrastania vybraných druhov drevín	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
1.2.1.4	Časové obmedzenie vykonávania úmyselnej a náhodnej ťažby	LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3	Udržaný alebo zlepšený stav druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, vlastné zdroje, finančná náhrada (štátny rozpočet)
1.2.1.5	Ponechanie stojaceho a ležiaceho odumierajúceho a mŕtveho dreva a dutinových stromov alebo ich skupín	LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3, LES09.1, LES09.3	Udržaný alebo zlepšený stav druhov viazaných na odumreté drevo alebo dutiny, zachovaná kontinuita odumretého dreva	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, vlastné zdroje, finančná náhrada (štátny rozpočet)
Opatrenie 1.2.2	Opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných ekosystémov uplatňovaním iných manažmentov					
	Manažmentové opatrenia zamerané na udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu druhov					
1.2.2.1	Aktívny zásah do populácie voľne žijúcich kopytníkov a predátorov kurovitých vtákov	jeleň lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, kuna skalná, jazvec lesný	Zníženie početnosti kopytníkov a predátorov kurovitých vtákov	2026-2035	Užívateľ poľovného revíru	rozpočet užívateľa revíru
1.2.2.2	Zvyšovanie hniezdnych príležitostí pre dutinové hniezdiče	dutinové hniezdiče, netopiere	Udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, vlastné zdroje
1.2.2.3	Zlešovanie a vytváranie refúgií pre druhy a biotopy, formou terénnych opatrení na obnovu lokalít na zachytávanie vody v krajine - ručná alebo strojová obnova a vytváranie mokradí, terénnych jám a ďalších opatrení na zachytávanie vody, spomalenie odtoku	PRA01, VOD04, RAS06, RAS08, Chránené a vzácne druhy rastlín, obojživel-níky motýle a chránené druhy	Udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu obojživelníkov a vodného hmyzu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje

		ostatných skupín hmyzu				
1.2.2.4	Regulácia rozširovania inváznych a nepôvodných druhov rastlín a živočíchov	Invázne nepôvodné druhy rastlín a živočíchov	Eliminovaný výskyt inváznych druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov

Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov so zameraním na ochranu predmetov ochrany v lesných biotopoch (EFP 3.1 , EFP 3.2, EFP 3.3, EFP 3.4 a EFP 3.5 - C zóna).

Prioritou je produkčná funkcia pri zachovaní ostatných mimoprodukčných funkcií. Biotopy: LES01.3 (* 91E0) Prípotočné jelšové lesy podhorských oblastí, LES01.4 Prípotočné a prameniskové jelšové lesy horských oblastí, LES04.2 (* 9180) Sutinové lesy v horskom stupni a v chladných roklinách, LES05.1 (9130) Kvetnaté bukové a jedľovo-bukové lesy, LES05.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, LES05.3 (9140) Horské javorovo-bukové lesy, LES05.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, LES08.2 Stredoeurópske mezotrofné jedľové lesy, LES08.3 Vápnomilné jedľové lesy, PRA01 Prameniská horského až alpínskeho stupňa, VOD04 Prirodzene dystrofné stojaté vody, RAS06 Prechodné rašeliniská a trasoviská, RAS08 Vápnité slatiny.

Opatrenie 1.3.1	Bezzásahový režim v lesných porastoch za účelom ochrany predmetov ochrany (EFP 3.1 a EFP 3.2)					
	Merateľný indikátor plnenia: výmera pozemkov s ochranou autoregulačných procesov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.3.1.1	Lesné ekosystémy bez manažmentu	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk8	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov, dostatok mŕtveho dreva, ekosystémy bez lesohospodárskch zásahov	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.
Opatrenie 1.3.2	Manažment za účelom zlepšenia stavu biotopov hlucháňa hôrneho (EFP 3.3 a EFP 3.4)					
	Merateľný indikátor plnenia: výmera pozemkov s ochranou autoregulačných procesov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.3.2.1	Jemnejšie spôsoby hospodárenia – napr. hospodársky spôsob účelový s podporou prirodzeného zmladenia (jednotlivý alebo skupinový výber)	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk8	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov, dostatok mŕtveho dreva, ekosystémy bez lesohospodárskch zásahov	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.
1.3.2.2	Výchova mladých lesných porastov so zreteľom na podporu pôvodného drevinového zloženia v zmysle príslušného HSLT	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk8	Udržaný alebo zlepšený stav podielu pôvodných drevín v JPRL	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.
Opatrenie 1.3.3	Manažment za účelom zlepšenia stavu predmetov ochrany (EFP 3.5)					
	Merateľný indikátor plnenia: výmera pozemkov s ochranou autoregulačných procesov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.3.3.1	Jemnejšie spôsoby hospodárenia – napr. hospodársky spôsob účelový s podporou prirodzeného zmladenia (jednotlivý	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8,	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov, dostatok mŕtveho dreva, ekosystémy bez	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.

	alebo skupinový výber)	Ls9.1, Ls9.2, Sk8	lesohospodárskch zásahov			
1.3.3.2	Výchova mladých lesných porastov so zreteľom na podporu pôvodného drevinového zloženia v zmysle príslušného HSLT	Kr4, Kr10, Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.3, Ls5.4, Ls6.2, Ls8, Ls9.1, Ls9.2, Sk8	Udržaný alebo zlepšený stav podielu pôvodných drevín v JPRL	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	ujma (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov.

Operatívny cieľ 1.4: Zlepšenie stav/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárenia (EFP 4.1 a EFP 4.2 - C zóna) a bežné obhospodarovanie v lesných ekosystémoch (EFP 5.1 a EFP5.2 – ochranné pásmo)

Prioritou je produkčná funkcia pri zachovaní ostatných mimoprodukčných funkcií. Biotopy: LES01.3 (* 91E0) Prípotočné jelšové lesy podhorských oblastí, LES01.4 Prípotočné a prameniskové jelšové lesy horských oblastí, LES04.2 (* 9180) Sutinové lesy v horskom stupni a v chladných roklinách, LES05.1 (9130) Kvetnaté bukové a jedľovo-bukové lesy, LES05.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, LES05.3 (9140) Horské javorovo-bukové lesy, LES05.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, LES08.2 Stredoeurópske mezotrofné jedľové lesy, LES08.3 Vápnomilné jedľové lesy, PRA01 Prameniská horského až alpínskeho stupňa, VOD04 Prirodzene dystrofné stojaté vody, RAS06 Prechodné rašeliniská a trasoviská, RAS08 Vápnité slatiny.

Opatrenie 1.4.1	Manažment s uplatňovaním princípov prírode blízkeho obhospodarovania lesa (EFP 4.1 a EFP 4.2).					
	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3 a k udržaniu a zlepšeniu stavu druhov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
1.4.1.1	Prírode blízke obhospodarovanie lesa v zmysle § 18 ods. 4 zákona 326/2005 Z.z. o lesoch zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesných biotopov	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3	Zlepšený stav biotopov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
1.4.1.2	Budovanie a údržba lesnej cestnej siete vrátane približovacích liniek na vybraných lokalitách v C zóne	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3	Zlepšený stav biotopov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
1.4.1.3	Výchova mladých lesných porastov so zreteľom na podporu pôvodného drevinového zloženia v zmysle príslušného HSLT	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3	Udržaný alebo zlepšený stav podielu pôvodných drevín v JPRL	2026-2035	Správa NP Malá Fatra vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
1.4.1.4	Ochrana mladých lesných porastov prednostne mechanickými prostriedkami (vyžíňanie,...) ochrana mladých lesných kultúr (oplôtky, ochrana terminálov)	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3,	Zlepšený stav biotopov, zlepšenie zmladenia a odrastania vybraných druhov drevín	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov

		jedľa biela, cenné listnáče				
Opatrenie 1.4.2	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi bez použitia veľkoplošnej formy holorubného spôsobu hospodárenia v lesoch (EFP5.1 a EFP 5.2 – ochranné pásmo)					
	Manažmentové opatrenia zamerané na udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu druhov					
1.4.2.1	Aktívny zásah do populácie voľne žijúcich kopytníkov a predátorov kurovitých vtákov	jeleň lesný, diviak lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, kuna skalná, jazvec lesný	Zníženie početnosti kopytníkov a predátorov kurovitých vtákov	2026-2035	Užívateľ poľovného revíru	rozpočet užívateľa revíru
1.4.2.2	Zvyšovanie hniezdnych príležitostí pre dutinové hniezdiče	Dutinové hniezdiče, netopiere	Udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, vlastné zdroje
1.4.2.3	Zlešovanie a vytváranie refúgií pre druhy a biotopy, formou terénnych opatrení na obnovu lokalít na zachytávanie vody v krajine - ručná alebo strojová obnova a vytváranie mokradí, terénnych jám a ďalších opatrení na zachytávanie vody, spomalenie odtoku	PRA01, VOD04, RAS06, RAS08, Chránené a vzácne druhy rastlín, obojživel-níky motýle a chránené druhy ostatných skupín hmyzu	Udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu obojživelníkov a vodného hmyzu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
1.4.2.4	Regulácia rozširovania inváznych a nepôvodných druhov rastlín a živočíchov	Invázne nepôvodné druhy rastlín a živočíchov	Eliminovaný výskyt inváznych druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
1.4.2.5	Výkup jednotlivých stromov alebo skupín stromov významných pre ekosystém.	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3	Udržanie a zlepšenie stavu druhov a lesných biotopov, podpora významných drevín	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
1.4.2.6	Obmedzenia v porastoch s preukázaným výskytom chráneného druhu	LES01.3, LES01.4, LES04.2, LES05.1, LES05.2, LES05.3, LES05.4, LES08.2, LES08.3, dravce, ďatle, sovy, bocian čierny, netopierea ďalšie	Udržanie a zlepšenie stavu druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje

Dlhodobý cieľ 2: Zachovanie alebo zlepšovanie stavu nelesných ekosystémov

Operatívny cieľ 2.1: Zachovanie alebo zlepšovanie priaznivého stavu nelesných biotopov (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom nelesných biotopov) zabezpečením vhodného manažmentu v závislosti od podmienok a limitov prostredia.

Zachovanie alebo zlepšovanie priaznivého stavu nelesných biotopov zabezpečením vhodného manažmentu v závislosti od podmienok a limitov prostredia.
Opatreniami sa má dosiahnuť alebo zachovať priaznivý stav nelesných biotopov ALP04 (6170) Vysokohorské travinno-bylinné porasty na karbonátových substrátoch, ALP09 (6430) Porasty širokolistých bylín a papradí horských nív a lavínových žľabov na silikátových/karbonátových substrátoch, ALP11 Vysokotravinné porasty na náplavoch horských bystrín v alpínskom a subalpínskom stupni, ALP12 Vysokotravinné porasty vlhkých skalnatých žľabov na karbonátových a iných bázických substrátoch, ALP13 Horské vysokotravinné porasty na suchších a teplejších svahoch, ALP07 (4060) Vysokohorské porasty nízkych kríčkov, LKP01 Nížinné a podhorské lúky, LKP02 (6520) Horské kosné lúky, LKP03 Mezofilné pasienky nižších a stredných polôh, LKP04 (6410) Striedavo vlhké bezkolencové lúky, Lk 5 (6430) Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, LKP06 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, VOD09 Vegetácia vysokých ostríc, TRB01 (6210) Teplomilné širokolisté travinno-bylinné porasty, TRB01 (6210*)Prioritné teplomilné širokolisté travinno-bylinné porasty, TRP09 (6190) Dealpínske travinno-bylinné porasty na karbonátových substrátoch, ALP08 (6230*) Vysokohorské psicové porasty na silikátových substrátoch, LKP10 (6230*) Oligotrofné psicové a psinčekové porasty, SKA01 (8210) Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk2 (8220) Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, SKA04 (8120) Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni, PRA01 Prameniská horského až alpínskeho stupňa, PRA03 (7220*) Nelesné/lesné penovcové prameniská, RAS06 (7140) Prechodné rašeliniská a trasoviská, RAS09 (7210*)Vápnité slatiny s maricou pílkatou, RAS07 Slatiny s kalcitolerantnými rašelinníkmi, RAS08 (7230) Vápnité slatiny, KRO02 (5130) Borievkové kroviny, KRO08 (4080) Opadavé subalpínske kroviny, KRO10 (4070*) Kosodrevina, KRO11 Vysadená kosodrevina na nepôvodných stanovištiach.

Opatrenie 2.1.1	Nelesné biotopy ponechané na samovoľný vývoj (EFP 6.1 – zóna A, B a C).					
	Merateľný indikátor plnenia: udržaná výmera a udržaný alebo zlepšený stav biotopov.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.1.1.1	Nelesné ekosystémy bez manažmentu	ALP07, KRO08, KRO10, ALP04, SKA01, Sk2, SKA04	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Nájom (štátny rozpočet)
Opatrenie 2.1.2	Citlivý manažment nelesných biotopov (EFP 6.2 – zóna C a ochranné pásmo) podľa Zásad starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu.					
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera lúčnych a travinno-bylinných biotopov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.1.2.1	Kosenie	LKP01, LKP02, LKP03, LKP04, LKP05, LKP06, VOD09, TRB01, TRB01*, LKP10, RAS09, RAS07, RAS08	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov

2.1.2.2	Pasenie	LKP01, LKP02, LKP03, TRB01, TRB01*, TRP09 ALP08, LKP10, ALP04, ALP09, ALP12, ALP13	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
2.1.2.3	Odstraňovanie sukcesných a umelo vysadených drevín a inváznych druhov	LKP01, LKP02, LKP03, LKP04, LKP05, LKP06, VOD09, ALP04, ALP09, ALP11, ALP12, ALP13, TRB01, TRB01*,TRP 09, ALP08, LKP10, RAS06, RAS09, RAS07, RAS08 , SKA01, Sk2, SKA04, PRA01, PRA03, KRO02, KRO11	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
Opatrenie 2.1.3	Bežný manažment nelesných biotopov (EFP 6.3 – ochranné pásmo)					
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera lúčnych a travinno-bylinných biotopov					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.1.3.1	Kosenie	LKP01, LKP03, LKP04, LKP05, LKP06, VOD09, TRB01, TRB01*,TRP 09, ALP08, LKP10, RAS06, RAS09, RAS07, RAS08 , SKA01, Sk2, SKA04, PRA01, PRA03, KRO02, KRO11	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
2.1.3.2	Pasenie	LKP01, LKP03, TRB01, TRB01*, TRP09 ALP08, LKP10,	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov

2.1.3.3	Odstraňovanie sukcesných a umelo vysadených drevín a inváznych druhov	LKP01, LKP03, LKP04, LKP05, LKP06, VOD09, TRB01, TRB01*,TRP 09, ALP08, LKP10, RAS06, RAS09, RAS07, RAS08 , SKA01, Sk2, SKA04, PRA01, PRA03, KRO02, KRO11	Udržaný alebo zlepšený stav biotopu	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov

Operatívny cieľ 2.2: Zachovanie alebo zlepšenie brehových a vodných biotopov, zachovanie ich hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov, zachovanie prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.

Zabezpečenie prirodzeného charakteru vodných tokov a ich kontinuity.
Realizácia opatrení má umožniť zachovanie prirodzených vodných ekosystémov zabezpečením ochrany prírodných procesov bez ľudských zásahov v biotopoch VOD06 (3260) Makrofytná vegetácia nížinných až horských tečúcich vôd, BRP02 (3230) Štrkové lavice so smlzom patrsťovým, BRP04 (3240) Brehy horských vodných tokov a ich krovitá vŕbová vegetácia, BRP05 (6430) Brehové porasty deväťsilov.

Zadržiavanie vody v krajine dostupnými spôsobmi (napr. ochrana a obnova vodného režimu mokradí, budovanie rozmnožovacích lokalít pre obojživelníky) s primárnym cieľom podpory biodiverzity a vodozádržnej funkcie.
Zadržiavanie vody v krajine a zachovanie biodiverzity sú v súčasnosti najdôležitejšie aktivity smerujúce k adaptácii našej krajiny na prebiehajúce zmeny a môžu prebiehať na všetkých riadiacich úrovniach, od samospráv a až po štát. Realizácia opatrení má podporiť zadržiavanie vody v krajine a umožniť zachovanie prirodzených mokradí v biotopoch VOD04 Prirodzené dystrofné stojaté vody, VOD05 Mezotrofné až eutrofné vody s vegetáciou chár, RAS06 Prechodné rašeliniská a trasoviská, RAS09 Vápnité slatiny s maricou pílkatou, RAS07 Slatiny s kalcitolerantnými rašelinníkmi, RAS08 Vápnité slatiny, PRA01 Prameniská horského až alpínskeho stupňa, PRA03 Nelesné/lesné penovcové prameniská. Cieľom je podpora zraniteľných mokradí a druhov na ne naviazaných.

Opatrenie 2.2.1	Opatrenia vedúce k zabezpečenie prirodzeného charakteru vodných tokov a ich kontinuity (EFP 7.1 a EFP 7.2 – zóna A,B,C,D a ochranné pásmo)					
	Merateľný indikátor plnenia: výmera prirodzených vodných ekosystémov, zachovaná kontinuita a štruktúra vodných tokov, nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.2.1.1	Vodné ekosystémy bez manažmentu.	VOD06, BRP02, BRP04, BRP05	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
2.2.1.2	Spriechodňovanie bariérových prvkov na vodných tokoch.	VOD06, BRP02, BRP04, BRP05	Udržaná alebo zlepšená kontinuita vodných tokov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov, správca vodného toku	Zdroje EÚ, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov, správca vodného toku
Opatrenie 2.2.2	Opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo obnove vodného režimu mokradí, budovanie liahnisk a malých mokradí v krajine, revitalizácia nepoužívaných lesných ciest.					

	Merateľný indikátor plnenia: výmera vodných ekosystémov; zachovaná kontinuita vodných tokov, nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov (EFP 7.1 a EFP 7.2 – zóna A,B,C,D a ochranné pásmo).					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.2.2.1	Obnova vodného režimu mokradí (výrub sukcesných drevín, zamedzenie odtoku vody zasypaním odvodňovacích kanálov,...), eliminácia zazemňovania	VOD04, VOD05, RAS06, RAS09, RAS07, RAS08, PRA01, PRA03	Udržaný alebo zlepšený vodný režim mokradí	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
2.2.2.2	Zlešovanie a vytváranie refúgií pre druhy a biotopy, formou terénnych opatrení na obnovu lokalít na zachytávanie vody v krajine - ručná alebo strojová obnova a vytváranie mokradí, terénnych jám a ďalších opatrení na zachytávanie vody, spomalenie odtoku	VOD04, VOD05, RAS06, RAS09, RAS07, RAS08, PRA01, PRA03, Chránené a vzácne druhy rastlín, obojživelníky Motýle, vážky a chránené druhy ostatných skupín hmyzu	Počet upravených lokalít, udržanie a zlepšenie stavu druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 2.3: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v kameňolomoch						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
2.3.1.1				2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, rozpočet užívateľa pozemkov
Dlhodobý cieľ 3: Zachovanie alebo zlepšenie stavu vzácnych a chránených druhov a chránených stromov						
Operatívny cieľ 3.1: Zlepšenie poznania, monitoring a výskum chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny, nastavenie a zabezpečenie správnych manažmentov pre chránené druhy (všetky EFP, zóna A,B, C, D a ochranné pásmo). Systematický monitoring a výskum biotopov, rastlín a živočíchov ako nástroj na sledovanie ich priaznivého stavu a v prípade potreby nastavenia manažmentových opatrení.						

Opatrenia majú za cieľ na základe analýzy údajov o výskyte a stave druhov a biotopov, ktoré sú predmetmi ochrany NP a jeho OP, navrhnúť cielený manažment a aktivity zabezpečujúce ich priaznivý stav.						
Opatrenie 3.1.1	Systematický výskum a monitoring biotopov, rastlín a živočíchov, vypracovanie programov záchrany a programov starostlivosti a ich praktická realizácia (všetky EFP, zóna A,B, C, D a ochranné pásmo).					
	Merateľný indikátor plnenia: navrhnuté opatrenia a manažmenty na zlepšenie stavu druhov a biotopov.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
3.1.1.1	Systematický výskum a monitoring biotopov, rastlín a živočíchov na území NP a jeho ochranného pásma s následnou analýzou údajov.	Významné biotopy a chránené a vzácne druhy rastlín a živočíchov.	Navrhnuté opatrenia a manažmenty na zlepšenie stavu druhov a biotopov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
3.1.1.2	Cielený manažment v prospech chránených a vzácnych druhov.	Významné biotopy a chránené a vzácne druhy rastlín a živočíchov.	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov, počet cielených zásahov v prospech druhov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra,	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 3.2: Zachovanie a zlepšenie stavu chránených stromov zabezpečením starostlivosti o ne a o ich ochranné pásmo a budovanie sústavy chránených stromov (EFP 6.2 a EFP 6.3 - zóna C, D a ochranné pásmo). Stromy v Terchovej (S192)- lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), Lipa v Terchovej (S193) - lipa veľkolistá, Lipy v Belej (S183) - lipa malolistá (*Tilia cordata*), Buky v Belej (S184) - 2 ks buk lesný (*Fagus sylvatica*) , Lipy v Nezbudskej Lúčke (S203) - lipa malolistá (*Tilia cordata*), 2 ks lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), Stromoradia líp pri starom kostole (S268) – 12 ks lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), ďalšie po vyhlásení.						
Opatrenie 3.2.1	Zabezpečenie starostlivosti o chránené stromy a budovanie sústavy chránených stromov.					
	Merateľný indikátor plnenia: chránené stromy v priaznivom stave, vyhlásené nové chránené stromy.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
3.2.1.1	Starostlivosť o chránené stromy, vypracovanie programov starostlivosti a záchrany, budovanie sústavy chránených stromov a vypracovanie projektov ochrany pri vyhlasovaní nových chránených stromov	Tilia platyphyllos, Tilia cordata, Fagus sylvatica a ďalšie po vyhlásení.	Udržaný alebo zlepšený stav chránených stromov, vypracované programy záchrany a starostlivosti o chránené stromy a ich praktická realizácia. Vyhlásené nové chránené stromy	2026-2035	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Malá Fatra	štátny rozpočet, rozpočet vlastníka pozemkov
Operatívny cieľ 3.3: Zabezpečenie starostlivosti o zranené chránené druhy živočíchy. Záchrana a rehabilitácia chránených druhov živočíchov.						
Opatrenie 3.3.1	Zabezpečenie starostlivosti a rehabilitácie zranených chránených druhov živočíchov.					
	Merateľný indikátor plnenia: zabezpečená starostlivosť a rehabilitácia zranených chránených druhov živočíchov.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania

3.3.1.1	Starostlivosť o zranené chránené druhy živočíchov	Chránené druhy živočíchov	Zabezpečená odborná starostlivosť vrátane veterinárnej a rehabilitácia zranených jedincov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje

Dlhodobý cieľ 4: Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny a zachovanie, resp. obnova krajinných prvkov a ekosystémov ovplyvňujúcich vodný režim krajiny.

Operatívny cieľ 4.1: Zadržiavanie vody v krajine formou optimalizácie jej štruktúry a jej využívania a uplatňovania efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení, postupná príprava a prispôsobenie sa predpokladanej zmene klímy vhodnými adaptačnými opatreniami, ktoré nebudú prírodné ekosystémy ohrozovať, ale podporovať.

Opatrenie 4.1.1	Realizácia efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení, postupná príprava a prispôsobenie sa predpokladanej zmene klímy vhodnými adaptačnými opatreniami.					
	Merateľný indikátor plnenia: zrealizované adaptačné opatrenia na zmenu klímy					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
4.1.1.1	Realizácia efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení zmierňujúcixh dopady zmeny klímy	-	zrealizované adaptačné opatrenia na zmenu klímy	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, Švajčiarsky príspevok, vlastné zdroje

Dlhodobý cieľ 5: Aplikovanie zásad udržateľnosti cestovného ruchu postaveného najmä na rekreácii pri poznávaní prírody a krajiny a vzdelávacej ponuke pre návštevníka

Operatívny cieľ 5.1: Formovanie zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Malá Fatra

Opatrenie 5.1.1	Príprava a prevádzka návštevníckych centier pre návštevníkov NP.					
	Merateľný indikátor plnenia: počet funkčných návštevníckych centier.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
5.1.1.1	Vybudovanie návštevníckeho centra (Vrátna, Nový dvor a návštevníckeho centra pri Správe NP Malá Fatra vo Varíne)	-	Počet funkčných návštevníckych centier, návštevnosť za rok	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, Švajčiarsky príspevok, štátny rozpočet, vlastné zdroje

Operatívny cieľ 5.2: Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Malá Fatra.

Opatrenie 5.2.1	Definovanie produktových tém ekoturizmu.					
	Merateľný indikátor plnenia: vytvorená štúdia stratégie rozvoja, sledovanie zaťaženosti turistických trás a cyklotrás a pod.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
5.2.1.1	Spracovanie stratégie rozvoja ekoturizmu národného parku, výber a príprava trás na spoznávanie najcennejších častí NP s odborným sprievodom.	-	Stratégia rozvoja ekoturizmu, návrh trás s odborným sprievodom	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje

Opatrenie 5.2.2	Sledovanie zaťaženosti a stavu turistických trás, cyklotrás, operatívne opatrenia na prerozdelenie turistov, revitalizácia.					
	Merateľný indikátor plnenia: sledovanie zaťaženosti turistických trás, cyklotrás a pod.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
5.2.2.1	Sledovanie zaťaženosti turistických trás, cyklotrás, operatívne opatrenia na prerozdelenie turistov do rôznych častí NP, napr. propagovaním alebo vytváraním cieľových produktov a destinácií.	-	Vyhodnotená analýza zaťaženosti turistických resp. cyklo trás a miest	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, vlastníci a užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
5.2.2.2	Analýza stavu chodníkov, návrh opatrení a revitalizácia.	-	Návrh opatrení, revitalizácia chodníkov, počet km upravených chodníkov a m2 revitalizovaných biotopov v ich okolí	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 5.3: Zvýšenie povedomia širokej verejnosti o NP Malá Fatra, jeho predmetoch ochrany a význame chráneného územia. Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania širokej verejnosti. Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania širokej verejnosti ohľadom prirodzenej schopnosti regenerácie vybraných typov spoločnstiev, súčasných hrozieb v podobe klimatických zmien a ich dôsledkov a možností zdravého životného prostredia a biotopov a druhov, ktoré ho tvoria v procese zmierňovania negatívnych dopadov klimatickej krízy.						
Opatrenie 5.3.1	Environmentálna výchova, propagácia, vzdelávanie, občianska veda, príprava propagačných materiálov, reklamných predmetov, marketingových produktov.					
	Merateľný indikátor plnenia: počet produktov na marketing a propagáciu územia a jeho predmetov ochrany, prednášky, semináre, workshopy organizované Správou NP Malá Fatra, podpora vedy.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
5.3.1.1	Environmentálna výchova a vzdelávanie	-	Počet prednášok, exkurzií a akcií pre rôzne záujmové skupiny, príprava programov pre školy	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, Švajčiarsky príspevok, vlastné zdroje
5.3.1.2	Výroba propagačných materiálov, publikácií, zborníkov	-	Počet a druhy propagačných materiálov, publikácií a reklamných predmetov	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, Švajčiarsky príspevok, vlastné zdroje
5.3.1.3	Výroba informačných tabúľ a iných foriem sprístupňovania informácií o hodnotách územia, ich údržba	-	Počet informačných tabúľ a iných foriem sprístupňovania informácií o hodnotách územia	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, Švajčiarsky príspevok, vlastné zdroje
5.3.1.4	Aplikácia a aktivity podporujúce vedu	-	Počet aktivít, aplikácia	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, Švajčiarsky príspevok, vlastné zdroje

Dlhodobý cieľ 6: Zachovanie konektivity, krajinného rázu územia a jeho estetickej, prírodnej a kultúrno-historickej hodnoty						
Operatívny cieľ 6.1: Zamedzenie investičných a rozvojových aktivít s negatívnym dopadom na migráciu živočíchov, eliminovanie bariérového efektu, ochrana migračných koridorov, zachovanie a podpora prvkov územného systému ekologickej stability v NP a jeho ochrannom pásme, zachovanie medzí, remízok, starších stromov a ovocných sadov.						
Opatrenie 6.1.1	Monitoring migračných koridorov a návrhy pre zachovanie konektivity krajiny, zachovanie a podpora prvkov územného systému ekologickej stability v NP a jeho ochrannom pásme,					
	Merateľný indikátor plnenia: funkčné migračné cesty a koridory, monitoring a návrhy pre zachovanie konektivity krajiny, budovanie dočasných zábran.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
6.1.1.1	Posudzovanie dopadu investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov, monitoring stavu priepustnosti krajiny	Druhy živočíchov migrujúcich na väčšie vzdialenosti	Návrh eliminácie bariérového efektu investičných a rozvojových aktivít, počet vybudovaných objektov zabezpečujúcich konektivitu krajiny	2026-2035	Správa NP Malá Fatra, NDS, SSP, SVP, VÚC, SSE	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
6.1.1.2	Monitoring migračných koridorov a návrh prepojenosti územia na okolité orografické celky a krajinu, budovanie dočasných zábran pre obojživelníky, návrh na zlepšenie negatívneho dopadu bariérového efektu infraštruktúry.	Druhy živočíchov migrujúcich na väčšie vzdialenosti	návrh biokoridorov, počet dočasných zábran	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 6.2: Zamedzenie neusmerneného urbanizovania územia národného parku, zachovanie charakteristického krajinného rázu a charakteristických percepčne cenných výhľadov, nezvyšovanie kapacít technickej infraštruktúry, ktoré by vytvárali podmienky na vyššiu záťaž územia návštevníkmi NP, nezakladanie nových urbanizovaných plôch (stavby, zjazdovky, ihriská, parkoviská apod.).						
Opatrenie 6.2.1	Regulácia a usmernenie stavebnej činnosti.					
	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný krajinný ráz, NP bez urbanizácie a nových urbanizovaných plôch.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
6.2.1.1	Posudzovanie stavebnej činnosti v súlade s princípmi a cieľmi ochrany prírody a krajiny, identifikácia a monitoring percepčne cenných výhľadov a historických krajinných štruktúr	-	zachovaný krajinný ráz, NP bez urbanizácie a nových urbanizovaných plôch	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 6.3: Podpora zlepšenia existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu (bez použitia zariadení spôsobujúcich svetelné a/alebo hlukové efekty).						
Opatrenie 6.3.1	Podpora kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu v súlade s princípmi ochrany prírody a krajiny.					

	Merateľný indikátor plnenia: zlepšenie kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
6.3.1.1	Podpora kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu	-	zlepšenie kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu v súlade s princíplmi ochrany prírody a krajiny	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Dlhodobý cieľ 7: Zlepšenie informovanosti a spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi/správcami pozemkov, samosprávami a miestnymi komunitami a ich zapojenie do ochrany prírodných hodnôt národného parku						
Operatívny cieľ 7.1: Zlepšenie informovanosti vlastníkov a užívateľpv/správcov pozemkov, samospráv a miestnych komunít.						
Opatrenie 7.1.1	Zlepšenie informovanosti.					
	Merateľný indikátor plnenia: Zlepšenie informovanosti.					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
7.1.1.1	Zlepšenie informovanosti a spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi/správcami pozemkov, samosprávami a miestnymi komunitami a ich zapojenie do ochrany prírodných hodnôt národného parku	-	Zlepšenie informovanosti a spolupráce	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje
Operatívny cieľ 7.2: Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcov pozemkov, samosprávy a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra.						
Opatrenie 7.2.1	Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcov pozemkov, samosprávy a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra.					
	Merateľný indikátor plnenia: participatívny prístup, zapojenie stakeholderov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra					
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania
7.2.1.1	Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcov pozemkov, samosprávy a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra	-	Zapojenie vlastníkov a užívateľov/ správcov pozemkov, samosprávy a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra	2026-2035	Správa NP Malá Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje

4 FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ

4.1 Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonie opatrení a zdroje financovania

Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonie opatrení a zdroje ich financovania sú ovedené v tabuľke č.13

Tabuľka č. 13: Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonie opatrení a zdroje ich financovania do roku 2039

Aktivita /€	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov.										
1.1.1.1	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731	375 731
Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzenosti lesných ekosystémov.										
1.2.1.1	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167	37 167
1.2.1.2	2000	45000	45000	45000	45000	45000	45000	45000	45000	45000
1.2.1.3	44000	44000	44000	44000	44000	44000	44000	44000	44000	44000
1.2.1.4	20246	20246	20246	20246	20246	20246	20246	20246	20246	20246
1.2.1.5	13952	13952	13952	13952	13952	13952	13952	13952	13952	13952
1.2.2.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.2.2	1000	1000	1000	1000	1000	250	250	250	250	250
1.2.2.3	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
1.2.2.4	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov so zameraním na ochranu predmetov ochrany v lesných biotopoch.										
1.3.1.1	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18	92 263.18
1.3.2.1	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.3.2.2	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
1.3.3.1	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.3.3.2	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Operatívny cieľ 1.4: Zlepšenie stav/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárenia.										
1.4.1.1	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
1.4.1.2	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000
1.4.1.3	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000

1.4.1.4	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.4.2.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4.2.2	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
1.4.2.3	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.4.2.4	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
1.4.2.5	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.4.2.6	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Operatívny cieľ 2.1: Zachovanie alebo zlepšovanie priaznivého stavu nelesných biotopov (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom nelesných biotopov) zabezpečením vhodného manažmentu v závislosti od podmienok a limitov prostredia.										
2.1.1.1	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2.1.2.1	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2.1.2.2	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2.1.2.3	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
2.1.3.1	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2.1.3.2	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
2.1.3.3	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Operatívny cieľ 2.2: Zachovanie alebo zlepšenie brehových a vodných biotopov, zachovanie ich hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov, zachovanie prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.										
2.2.1.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
2.2.1.2	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
2.2.2.1	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000
2.2.2.2	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
Operatívny cieľ 2.3: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v kameňolomoch.										
2.3.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Operatívny cieľ 3.1: Zlepšenie poznania, monitoring a výskum chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny, nastavenie a zabezpečenie správnych manažmentov pre chránené druhy.										
3.1.1.1	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000
3.1.1.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Operatívny cieľ 3.2: Zachovanie a zlepšenie stavu chránených stromov zabezpečením starostlivosti o ne a o ich ochranné pásmo a budovanie sústavy chránených stromov.										
3.2.1.1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Operatívny cieľ 3.3: Zabezpečenie starostlivosti o zranené chránené druhy živočíchov. Záchrana a rehabilitácia chránených druhov živočíchov.										

3.3.1.1	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Operatívny cieľ 4.1: Zadržiavanie vody v krajine formou optimalizácie jej štruktúry a jej využívania a uplatňovania efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení, postupná príprava a prispôsobenie sa predpokladanej zmene klímy vhodnými adaptačnými opatreniami, ktoré nebudú prírodné ekosystémy ohrozovať, ale podporovať.										
4.1.1.1	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000	100000
Operatívny cieľ 5.1: Formovanie zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Malá Fatra.										
5.1.1.1	3 000 000	1 500 000	8500	8700	9000	9000	9600	9800	10100	10400
Operatívny cieľ 5.2: Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Malá Fatra.										
5.2.1.1	10000	10000	10000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
5.2.2.1	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
5.2.2.2	10000	1000	10000	1000	1000	10000	1000	10000	1000	10000
Operatívny cieľ 5.3: Zvýšenie povedomia širokej verejnosti o NP Malá Fatra, jeho predmetoch ochrany a význame chráneného územia. Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania širokej verejnosti.										
5.3.1.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
5.3.1.2	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
5.3.1.3	1000	10000	1000	10000	1000	10000	1000	1000	1000	1000
5.3.1.4	0	20000	10000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Operatívny cieľ 6.1: Zamedzenie investičných a rozvojových aktivít s negatívnym dopadom na migráciu živočíchov, eliminovanie bariérového efektu, ochrana migračných koridorov, zachovanie a podpora prvkov územného systému ekologickej stability v NP a jeho ochrannom pásme, zachovanie medzí, remízok, starších stromov a ovocných sadov.										
6.1.1.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
6.1.1.2	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Operatívny cieľ 6.2: Zamedzenie neusmerneného urbanizovania územia národného parku, zachovanie charakteristického krajinného rázu a charakteristických percepčne cenných výhľadov, nezvyšovanie kapacít technickej infraštruktúry, ktoré by vytvárali podmienky na vyššiu záťaž územia návštevníkmi NP, nezakladanie nových urbanizovaných plôch (stavby, zjazdovky, ihriská, parkoviská apod.).										
6.2.1.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Operatívny cieľ 6.3: Podpora zlepšenia existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu (bez použitia zariadení spôsobujúcich svetelné a/alebo hlukové efekty).										
6.3.1.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Operatívny cieľ 7.1: Zlepšenie informovanosti vlastníkov a užívateľpv/správcov pozemkov, samospráv a miestnych komunít.										

7.1.1.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Operatívny cieľ 7.2: Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcom pozemkov, samospráva a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra.										
7.2.1.1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000

4.2 Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Plnenie aktivít bude vyhodnocované a kontrolované Správou NP Malá Fatra podľa termínov v harmonograme navrhovaných opatrení (kapitola 3.3) a podľa naplnenia výstupov aktivít stanoveného identifikátora. V tabuľke č.15 je vyznačené predpokladané trvanie aktivity znakom x pre príslušný rok a červenou je vyznačený predpokladaný termín kontroly výstupu.

Tabuľka č. 15: Harmonogram realizácie navrhnutých opatrení s vyznačenými termínmi ich odpočtu

Aktivita	2026	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2035
Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov.										
1.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzenosti lesných ekosystémov.										
1.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1.5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov so zameraním na ochranu predmetov ochrany v lesných biotopoch.										
1.3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.3.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.3.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Operatívny cieľ 1.4: Zlepšenie stav/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárenia.										
1.4.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.1.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.1.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.2.6	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 2.1: Zachovanie alebo zlepšovanie priaznivého stavu nelesných biotopov (ostatné plochy a ostatné lesné pozemky, neporastové plochy a trvalé trávne porasty s kompaktným výskytom nelesných biotopov) zabezpečením vhodného manažmentu v závislosti od podmienok a limitov prostredia.										
2.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.2.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.3.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.3.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.3.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 2.2: Zachovanie alebo zlepšenie brehových a vodných biotopov, zachovanie ich hydrologického režimu, stavu a kontinuity mokradí a vodných tokov, zachovanie prirodzených vodných tokov bez úprav na celej ich dĺžke.										
2.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 2.3: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v kameňolomoch.										
2.3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 3.1: Zlepšenie poznania, monitoring a výskum chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny, nastavenie a zabezpečenie správnych manažmentov pre chránené druhy.										
3.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 3.2: Zachovanie a zlepšenie stavu chránených stromov zabezpečením starostlivosti o ne a o ich ochranné pásmo a budovanie sústavy chránených stromov.										
3.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 3.3: Zabezpečenie starostlivosti o zranené chránené druhy živočíchov. Záchrana a rehabilitácia chránených druhov živočíchov.										
3.3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Operatívny cieľ 4.1: Zadržiavanie vody v krajine formou optimalizácie jej štruktúry a jej využívania a uplatňovania efektívnych prírodných a prírode blízkych preventívnych opatrení, postupná príprava a prispôsobenie sa predpokladanej zmene klímy vhodnými adaptačnými opatreniami, ktoré nebudú prírodné ekosystémy ohrozovať, ale podporovať.										
4.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 5.1: Formovanie zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Malá Fatra.										
5.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 5.2: Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Malá Fatra.										
5.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.2.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 5.3: Zvýšenie povedomia širokej verejnosti o NP Malá Fatra, jeho predmetoch ochrany a význame chráneného územia. Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania širokej verejnosti.										
5.3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.3.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.3.1.3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5.3.1.4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 6.1: Zamedzenie investičných a rozvojových aktivít s negatívnym dopadom na migráciu živočíchov, eliminovanie bariérového efektu, ochrana migračných koridorov, zachovanie a podpora prvkov územného systému ekologickej stability v NP a jeho ochrannom pásme, zachovanie medzí, remízok, starších stromov a ovocných sadov.										
6.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
6.1.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 6.2: Zamedzenie neusmerneného urbanizovania územia národného parku, zachovanie charakteristického krajinného rázu a charakteristických percepčne cenných výhľadov, nezvyšovanie kapacít technickej infraštruktúry, ktoré by vytvárali podmienky na vyššiu záťaž územia návštevníkmi NP, nezakladanie nových urbanizovaných plôch (stavby, zjazdovky, ihriská, parkoviská apod.).										
6.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 6.3: Podpora zlepšenia existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Starého hradu (bez použitia zariadení spôsobujúcich svetelné a/alebo hlukové efekty).										
6.3.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 7.1: Zlepšenie informovanosti vlastníkov a užívateľpv/správcov pozemkov, samospráv a miestnych komunít.										
7.1.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Operatívny cieľ 7.2: Zapojenie vlastníkov a užívateľov/správcom pozemkov, samospráva a dobrovoľníkov do ochrany prírodných hodnôt NP Malá Fatra.										
7.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

5 POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

BAČKOR P., GALVÁNEK D. & ČERNECKÝ J. 2022. Manažment environmentálnych škôd na chránených druhoch a chránených biotopoch európskeho významu v sieti i mimo siete Natura 2000. metodická príručka k zákonu č. 359/2007 Z.z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Slovenská agentúra životného prostredia. Banská Bystrica. 76 s.

BALÁŽ D., MARHOLD K. & URBAN P. 2001. Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Centrum ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica. 160 s.

BOBÁKOVÁ L., HAPL E. 2000. Netopiere Národného parku Malá Fatra. In: Vespertilio 4. s. 19 – 26.

ČERNECKÝ J., ĎURICOVÁ, V. & KANKA, R. 2019. Prínos siete chránených území z hľadiska migračných koridorov a obmedzení na Slovensku. s. 14-15. In: Urban P & LUKÁČOVÁ A. (eds.) 2019: *Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku*. Zborník abstraktov zo 14. celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou (Banská Bystrica 14. – 15. 11. 2019). Banská Bystrica: Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB, 48 s.

ČERNECKÝ J., ČULÁKOVÁ J., ĎURICOVÁ V., SAXA A., ANDRÁŠ P., ULRYCH L., ŠUVADA R., GALVÁNKOVÁ J., LEŠOVÁ A. & HAVRANOVÁ, I. 2020. Správa o stave biotopov a druhov európskeho významu za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike. Banská Bystrica: ŠOP SR, 109 s. ISBN 978-80-8184-076-0.

ČEŘOVSKÝ J., FERÁKOVÁ V., HOLUB J., MAGLOCKÝ Š & PROCHÁZKA F. 1999. Červená kniha ohrozených a vzácnych druhov rastlín a živočíchov SR a ČR. 5: Vyššie rastliny, Príroda, Bratislava, 358 s.

DEMKO, M., KRIŠTÍN, A. & PUCHALA, P. 2013. Červený zoznam vtákov Slovenska. s. 69 - 78. In: *Tichodroma 25*. ISSN 1337-026X.

DRUGA V. 2015. Spriechodňovanie bariér na tokoch. Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica. 66 s.

ELIÁŠ P. JUN., DÍTĚ D., KLIMENT J., HRIVNÁK R. & FERÁKOVÁ, V. 2015. Red list of ferns and flowering plants of Slovakia/Červený zoznam papradí a kvitnúcich rastlín Slovenska, 5th edition (October 2014). Biologia, Vol. 70, no. 2 (2015), s. 218–228. ISSN 0006-3088.

FUTÁK J. 1980. Fytogeografické členenie. In: Mazúr, E. et al., *Atlas SSR*, SAV a SUGK Bratislava, 88 s.

GARGULÁK J., KRIŽO V. 1972. Stručný sprievodca Vrátna, Šport, Bratislava, 125 p.

GÚGH J., TRNKA A., KARASKA D. & RIDZOŇ J. 2015. Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Šštátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 332 s.

HLAVÁČ V., ANDĚL P., MATOUŠOVÁ J., DOSTÁL I., STRNAD M., IMMEROVÁ B., KADLEČÍK J., MEYER H., MOT R., PAVELKO A., HAHN E. & GEORGIADIS L. 2019. Doprava a ochrana fauny v Karpatech. Příručka k omezováni vlivu rozvoje dopravy na přírodu v karpatských zemích. DTP1-187-3.1 Transgreen. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha. 2019. 240 s.

JANÁK M., ČERNECKÝ J. & SAXA A., (eds.) 2015. Monitoring živočíchov európskeho významu v Slovenskej republike. Výsledky a hodnotenie za roky 2013 – 2015. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 300 s.

JANÍK M., ŠTOLLMAN A. 1976. Rozsutec, Štátna prírodna rezervácia, Vydavateľstvo OSVETA n.p., Martin, 1132 s.

JUST T. 2016. Ekologicky orientovaná správa vodních tokův oblasti péče o jejich morfologický stav: metodika AOPK ČR. 1. vydanie. Praha. 81 s.

KADLEČÍK, J. 2014. Príručka k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN. Štátna ochrana prírody SR. Banská Bystrica. 20 s.

KALAŠ M. 2019. Mortalita medveďa hnedého (Ursus arctos) a škody ním spôsobené na Slovensku v rokoch 2014 – 2018. s. 29. In: Urban P & LUKÁČOVÁ A. (eds.) 2019: Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku. Zborník abstraktov zo 14. celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou (Banská Bystrica 14. – 15. 11. 2019). Banská Bystrica: Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB, 48 s.

KALAŠ M., KICKO J. (eds.) 2017. Výskum a ochrana Malej Fatry. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie Výskum a ochrana Malej Fatry (Gbeľany 5. októbra2017). Varín, 112 s.

Karaska D., Trnka A., Krištín A. & Ridzoň J. (2015). Chránené vtáčie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR. Banská Bystrica. 380 s.

KOL. 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia. 344 s.

KORŇAN M. (ed.) 1998. Výskum a ochrana Krivánskej Fatry. Zborník príspevkov zo seminára Výskum a ochrana Krivánskej Fatry (Vrátna 6. – 7. októbra 1997). Správa Národného parku Malá Fatra. Varín, 113 s.

KRIŠTOFÍK J., DANKO Š. 2012: Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana. Bratislava. Veda. 711 s.

LEŠOVÁ A., ANTAL V. (eds.) 2015. Ochrana a manažment veľkých šeliem na Slovensku. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica.

MÁJOVSKÝ J., BERNÁTOVÁ D., OBUCH J. & TOPERCER J. 1998. Sorbus margittaiana, endemit Krivánskej Malej Fatry, (Február 1998). Biologia, Bratislava, 53, 29-35, 1998; ISSN 0006-3088.

MARHOLD K., HINDÁK F. (eds.) 1998. Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 687 s.

MIHÁLIK P. 2021. Výskyt hmyzu v NP Malá Fatra – inventarizačný prieskum, výskumná správa, Bratislava, 32 s.

MICHALKO J., BERTA J. & MAGIC D. 1986. Geobotanická mapa ČSSR, Slovenská socialistická republika, Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 163 s.

MÚTŇANOVÁ M., AMBRÓZ M. A KOL. (2022) Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 192 s.

PAGAČ J., VOLOŠČUK I., a kol. 1983. Malá Fatra, Chránená krajinná oblasť. ÚŠOP Liptovský Mikuláš, Príroda, Bratislava, 356 s.

PEIGER M. 2022. Komplexné mykologické mapovanie vybraných lesných ekosystémov s vekom nad 100 rokov v navrhovanej A zóne na území Národného parku Malá Fatra, správa z výskumu, 42 s.

POLÁK P., SAXA A. (eds.) 2005. Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

SABO P., URBAN P., MALINA R., ŠVAJDA J. & TURISOVÁ I. 2020. Úvod do sytémovej ekológie I. Od environmentálnej krízy k princípom ekologickej zložitosti a organizácie ekologických systémov. Editor: P. Sabo. Banská Bystrica: Belianum – Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela, 286 s.

STAŠIOV S., WIEZIK M., Vybrané skupiny makroepigeónu (*Opiliones, Diplopoda, Coleoptera, Hymenoptera: Formicidea*) pozdĺž transektu Zajacová – Chleb In: *Ochrana prírody 25*, Banská Bystrica, 2006, 275 s.

ŠEFFEROVÁ STANOVÁ V. (ed.) 2015. Manažmentové modely pre údržbu , ochranu a obnovu mokraďových biotopov. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Banská Bystrica. 200 s.

ŠEFEROVÁ STANOVÁ V., GALVÁNKOVÁ J. & RIZMAN, I. (eds.) 2015. Monitoring rastlín a biotopov európskeho významu v Slovenskej republike. Výsledky a hodnotenie za roky 2013 – 2015. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 300 s.

ŠIBÍK J., SENKO D. & BERNÁTOVÁ D. 2015. Centrá biodiverzity hlavného hrebeňa Krivánskej Malej Fatry, Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 37, č. 1: 47–68.

ŠUVADA R. (ED.). 2023.: Katalóg biotopov Slovenska. Druhé, rozšírené vydanie. – Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 551 s.

ŠUŠKA, M. & A KOL. *2017.* Manuál: Ako stavať pod Rozsutcom. Návod, ako stavať kvalitne, s ohľadom na krajinu, miestne tradície a trvalo udržateľný rozvoj. Združenie obcí Mikroregión Terchovská dolina, Varín, 98 p.

URBAN, P., AMBROS, M., ČERNECKÝ, J. & UHRIN, M. 2019. Červený zoznam cicavcov Slovenska. s. 42. In: Urban P & LUKÁČOVÁ A. (eds.) 2019: *Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku*. Zborník abstraktov zo 14. celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou (Banská Bystrica 14. – 15. 11. 2019). Banská Bystrica: Katedra biológie a ekológie, Fakulta prírodných vied UMB, 48 s.

VOLOŠČUK I., SABO P., ŠKODOVÁ M., ŠVAJDA J. & LEPEŠKA T. 2016. Dynamika krajinnej štruktúry a diverzita ekosystémov Krivánskej Fatry. Univerzita Mateja Bela. Banská Bystrica. 174 s.

Správy z výskumu

BALÁŽOVÁ M. 2021. Záverečná správa z monitoringu ichtyfauny v tokoch NP Malá Fatra za rok 2021.

BÉREŠOVÁ A. 2023. Výskum lišajníkov NP Malá Fatra. Správa z výskumu.

HAJDU J. 2022. Ichtyologický prieskum vybraných vodných útvarov. Správa ichtyologického prieskumu. Banská Bystrica.

HLÔŠKA L. 2002. Potravné spektrum sovy lesnej (*Strix aluco*) na území NP malá Fatra a jeho ochrannom pásme – záverečná správa z výskumu

HLÔŠKA L. 2003. Časopriestorová štruktúra spoločenstiev drobných cicavcov (Insektivora, Rodentia) zjazdovky v oblasti Snilovského sedla – čiastková správa z výskumu.

HLÔŠKA L. 2004. Monitoring vplyvu zjazdového lyžovania na štruktúru spoločenstiev drobných cicavcov – záverečná správa z výskumu.

HLÔŠKA L. 2014. Realizácia 2. etapy inventarizácie drobných zemných cicavcov (Rodentia, Soricimorpha) na lokalite PR Močiar – záverečná správa z výskumu.

HLÔŠKA L. 2023. Štruktúra spoločenstiev drobných zemných cicavcov (Rodentia, Soricomorpha) vo vybraných lesných spoločenstvách v doline Bystrička na 2 kvadrátoch s rôznou intenzitou antropickej disturbancie - záverečná správa z výskumu, (2023).

HOLÚBEK P. 2023. Správa Slovenskej speleologickej spoločnosti za rok 2022 pre ŠOP SR.

KORŇAN J. 2023. Zhodnotenie dlhodobého vývoja (1996-2023) populácie orla skalného (*Aquila chrysaëtos*) v území NP malá Fatra a jeho ochranného pásma – záverečná správa.

KORŇAN M. 2002. Kvantitatívny výskum ornitocenózy zmiešaného bukovo-smrekového lesa v Národnej prírodnej rezervácii Šútovská dolina – záverečná správa.

KUNCA V., JAMRICH M. 2021. Správa z mykologického prieskumu na vybraných lokalitách lesných ekosystémov Národného parku Malá Fatra.

MAJZLAN O. 2002. Metodika pri spracovávaní údajov o vplyve na prírodné podmienky v NP Malá Fatra.

MARKULJAKOVÁ K., KAMENIAR O., NÉMETHY M. a kol. 2021. Výskum dynamiky smrekových, jedľovo-bukových a bukových lesov v NP Malá Fatra – správa z výskumu.

MARKULJAKOVÁ, K., KAMENIAR, O. 2021. Výskum dynamiky smrekových, jedľovo-bukových a bukových lesov v NP Malá Fatra, výskumná správa.

MARKULJAKOVÁ K., KAMENIAR O., FRANKOVIČ M., VOSTAREK O. 2022. Výskum dynamiky smrekových, jedľovo-bukových a bukových lesov v NP Malá Fatra – záverečná správa.

MICHÁLIK P, ŠVOŇAVOVÁ K. 2021. Inventarizačný prieskum - Výskyt hmyzu v NP Malá Fatra

PEIGER M. 2022. Komplexné mykologické mapovanie vybraných lesných ekosystémov - Správa z plnenia výskumnej úlohy.

PIOVARČI E. 2002. Výskyt chrobákov (Coleoptera) v severozápadnej časti Krivánskej Malej Fatry od doliny Starhradskej až po dolinu Vrátna v rokoch 1958 – 2001 – záverečná správa.

RACKOVÁ S., RACKO L. 2023. Správa z faunistického výskumu vážok (Odonata) vybraných území Národného parku Malá Fatra. Správa z výskumu.

STRÁŇAI I., ANDREJI J. 2003. Ichtyofauna Zázrivky – záverečná správa z výskumu.

ŠIBÍK J., ŠIBÍKOVÁ M. 2021a. Pastva na holiach Krivánskej Malej Fatry – východiská a riešenia: správa z výskumu.

ŠIBÍK, J., SENKO, D. & BERNÁTOVÁ, D. 2015. Centrá miesta biodiverzity hlavného hrebeňa Krivánskej Malej Fatry. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 37/1: 47-68.

ŠIBÍK J., ŠIBÍKOVÁ M. 2021b. Mapovanie biotopov a návrh zmien v územiach NATURA 2000 v povodí riek Varínka a Zázrivka: správa z výskumu 23 p.

Manažmentové modely pre nelesné biotopy

https://daphne.sk/manazmentove-modely-pre-nelesne-biotopy/:

1. Manažmentový model pre xerotermné travinno-bylinné spoločenstvá.
2. Manažmentový model subxerofilné lúky a pasienky.
3. Manažmentový model pre mezofilné lúky.
4. Manažmentový model pre horské trojštetové lúky.
5. Manažmentový model pre mezofilné pasienky.
6. Manažmentový model pre podhorské a horské psicové porasty.
7. Manažmentový model pre slatinné rašeliniská.
8. Manažmentový model pre krátkosteblové bazifilné (sub)alpínske trávniky.
9. Manažmentový model pre podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (podzv. Calthenion).
10. Manažmentový model pre slatinné rašeliniská.
11. Manažmentový model pre vysokohorské vysokobylinné nivy.

Legislatíva

Smernica Rady a Európskeho parlamentu 2009/147/EÚ o ochrane voľne žijúceho vtáctva (konsolidované zmenie) v platnom znení

Smernica Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1141 z 13. júla 2016, ktorým sa prijíma zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 v platnom znení

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004−5. 1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Dokumentácia ochrany prírody

Databázy

KIMS – centrálna databáza ŠOP SR – centrálna databáza taxónov a biotopov (www.biomonitoring.sk)

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR (https://data.sopsr.sk/chranene-objekty/)

Rezervačné knihy

PR Hajasová, PR Hrádok, NPR Chleb, NPR Kľačianska Magura, NPR Krivé, NPR Prípor, NPR Rozsutec, NPR Sokolec, NPR Starý hrad, NPR Suchý, NPR Šrámková, NPR Šútovská dolina, NPR Tiesňavy, NPR Veľká Bránica, PR Veľká Lučivná, PP Bôrická mláka, PR Dubovské lúky, PR Goľové mláky, CHA Hate, PP Kraľoviansky meander, PP Krasniansky luh, NPR Krivé, NPR Minčol, PR Močiar, PR Paráč, NPR Šíp, PP Šútovská epigenéza

6 PRÍLOHA č.1: Mapy

6.1 Mapa vymedzenia chráneného územia a jeho ochranného pásma

6.2 Mapy prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami

6.2.1 Mapa prekryvu chráneného územia s CHVU

6.2.2 Mapa prekryvu chráneného územia s ÚEV

6.2.3 Mapa prekryvu MCHÚ v ochrannom pásme

6.3 Mapa predmetu ochrany

6.3.1 Mapa predmetov ochrany (zoológia)

6.3.2 Mapa predmetov ochrany (botanika)

6.4 Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.5 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

6.5.1 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – mapa zón

6.5.2 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 1.1 a EFP 1.2

6.5.3 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 2

6.5.4 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.1 a EFP 3.2

6.5.5 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.3, EFP 3.4 a EFP 3.5

6.5.6 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 4.1 a EFP 4.2

6.5.7 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 5.1 a EFP 5.2

6.5.8 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 6.1, EFP 6.2 a 6.3

6.5.9 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 7.1

6.5.10 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 7.2

6.5.10 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 8

6.6 Mapa turistickej infraštruktúry a miest vyhradených pre využívanie verejnosťou

6.7 Mapa územia, v ktorom je povolený výkon poľovníctva

6.1 Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma

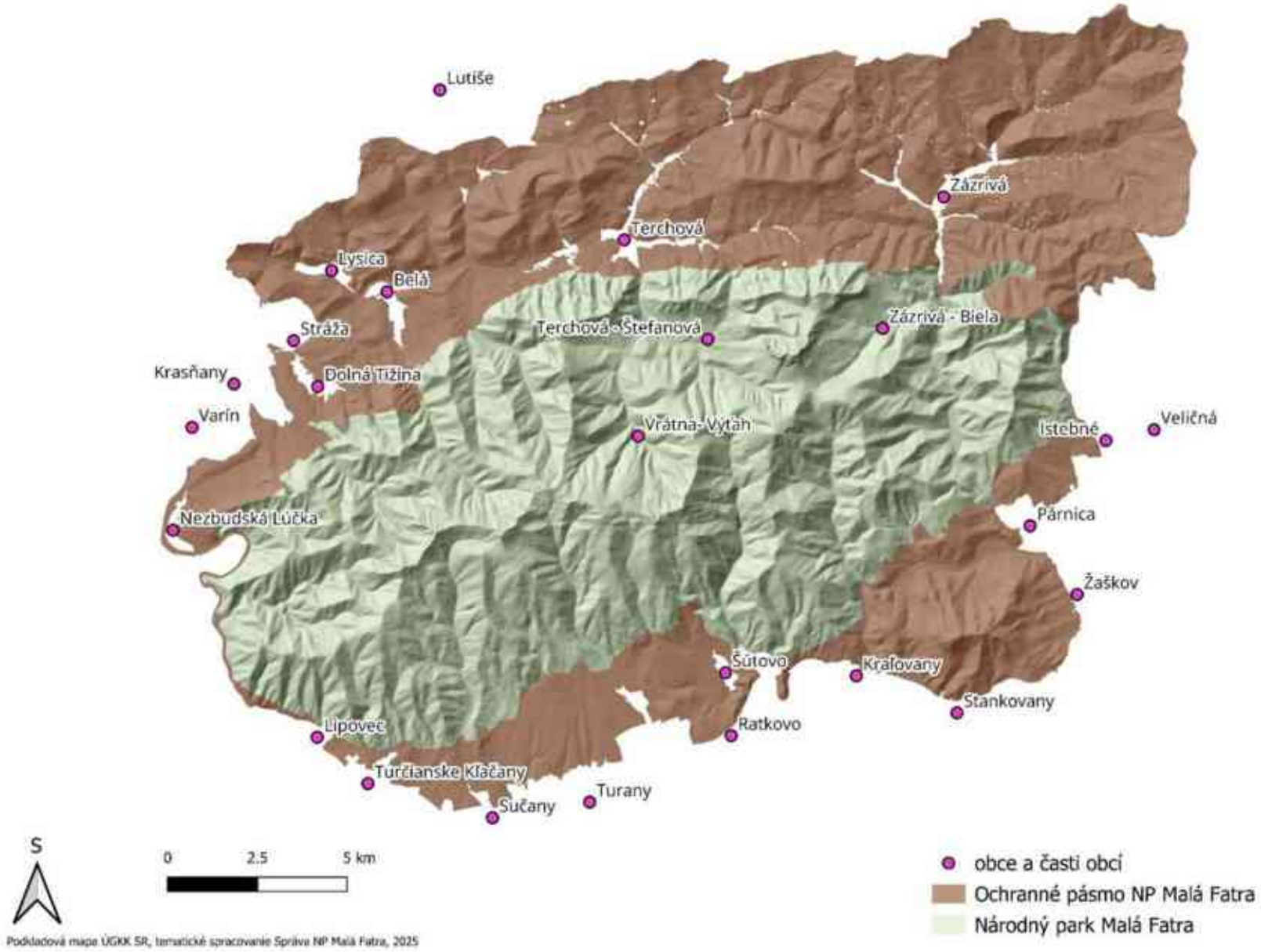

6.2 Mapy prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami

6.2.1 Mapa prekryvu chráneného územia s chráneným vtáčím územím SKCHVU013 Malá Fatra

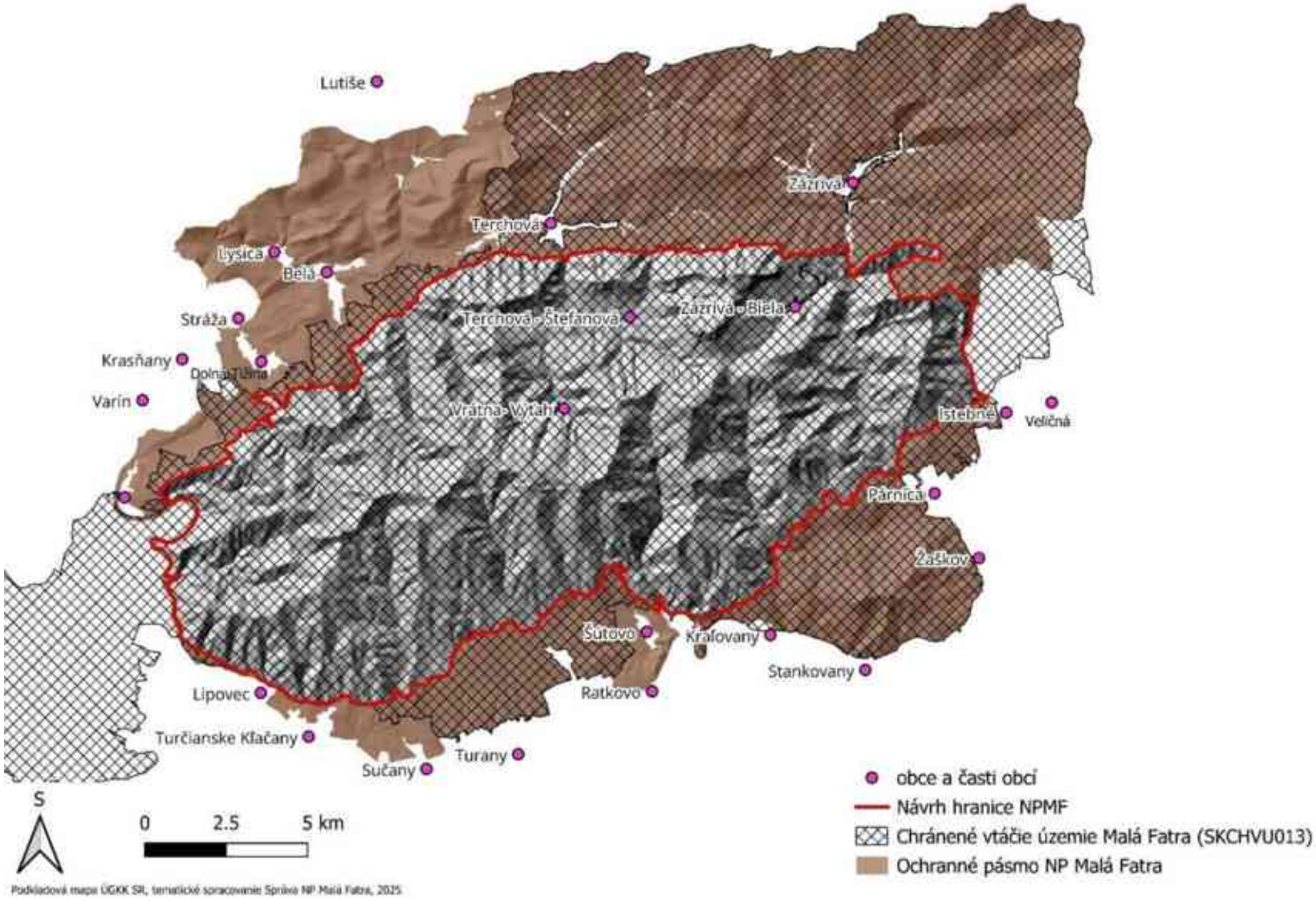

6.2.2 Mapa prekryvu chráneného územia s územiami európskeho významu

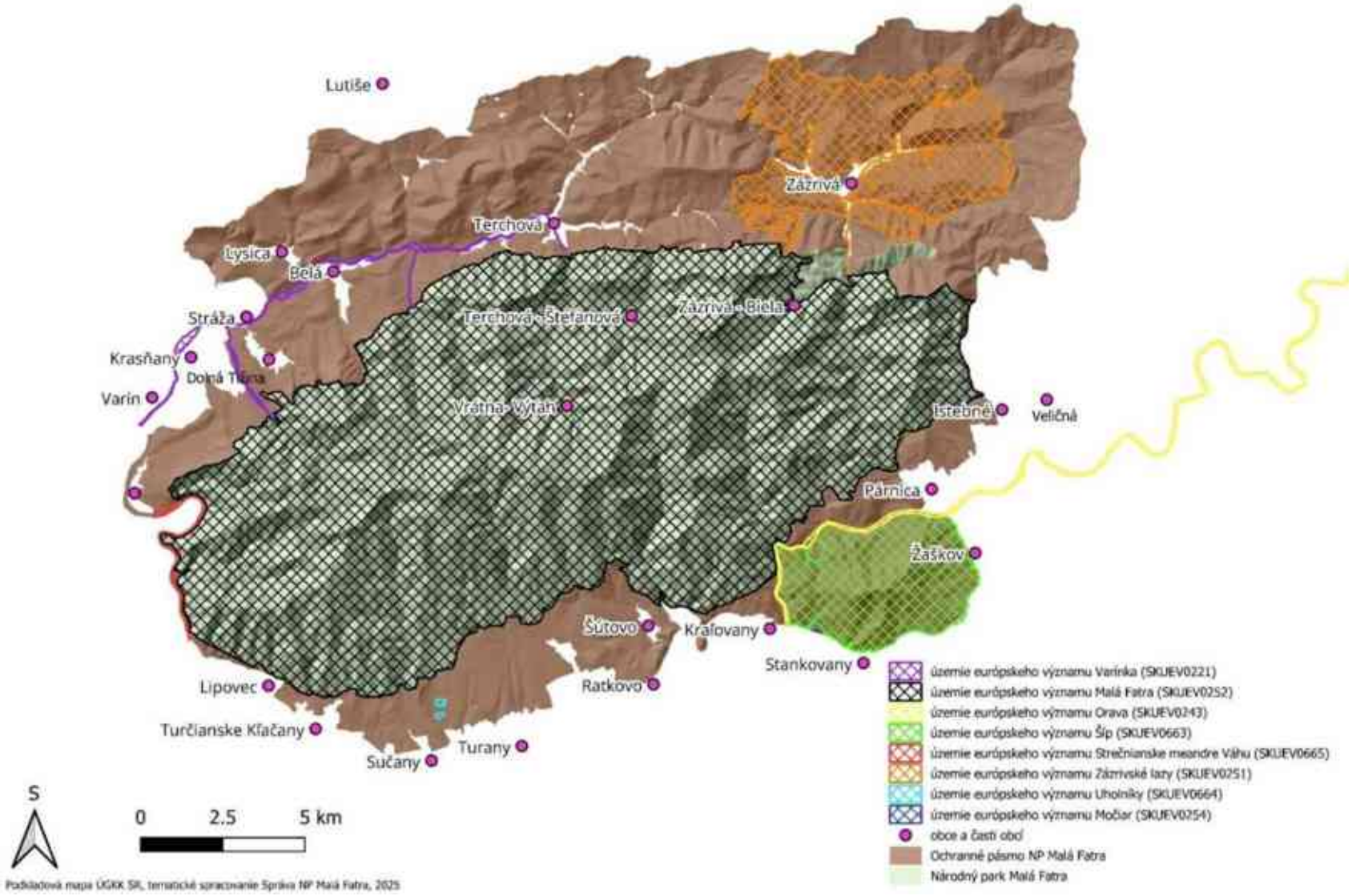

6.2.3 Mapa prekryvu chráneného územia s maloplošnými chránenými územiami

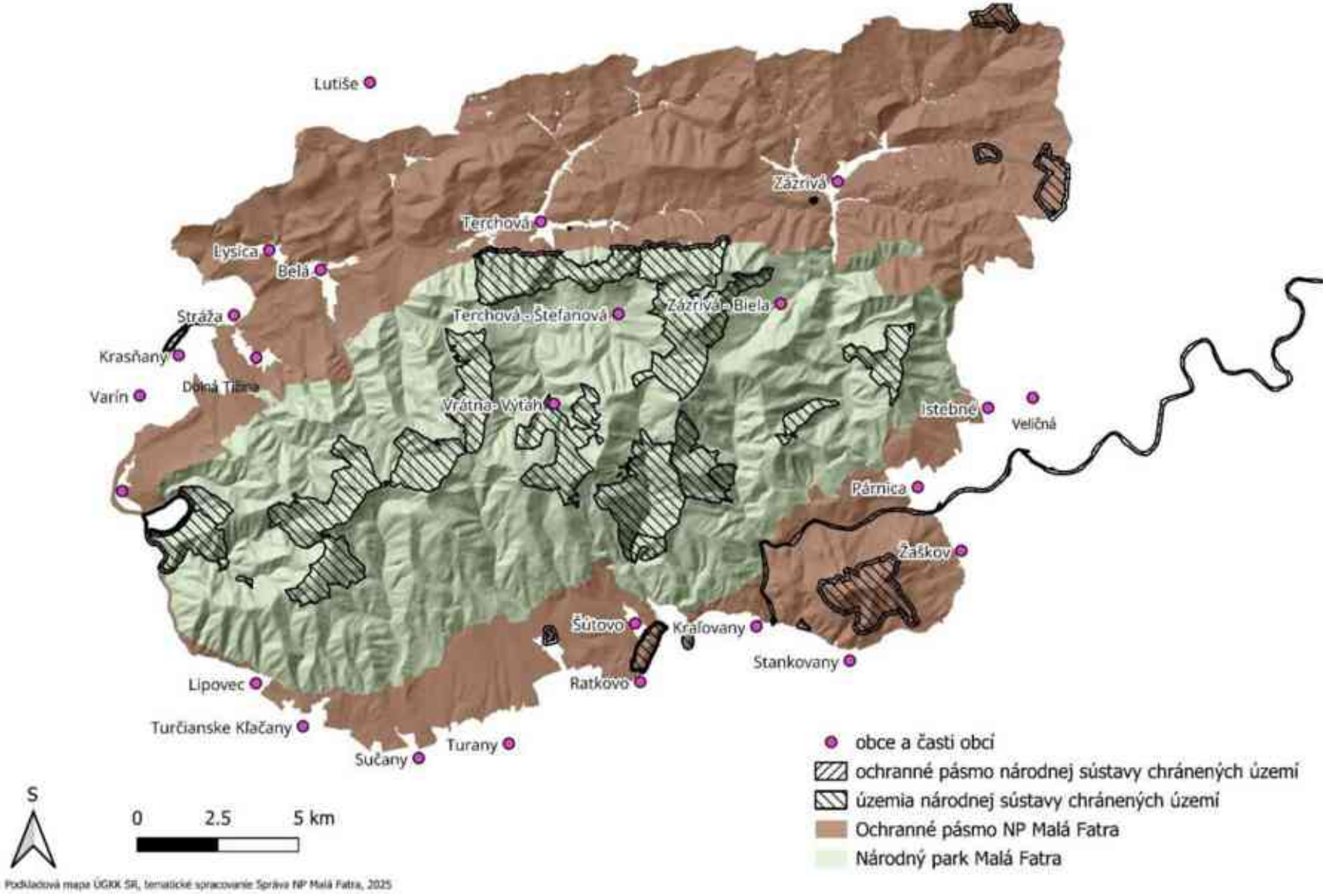

6.3 Mapa predmetov ochrany

6.3.1 Mapa predmetov ochrany (botanika)

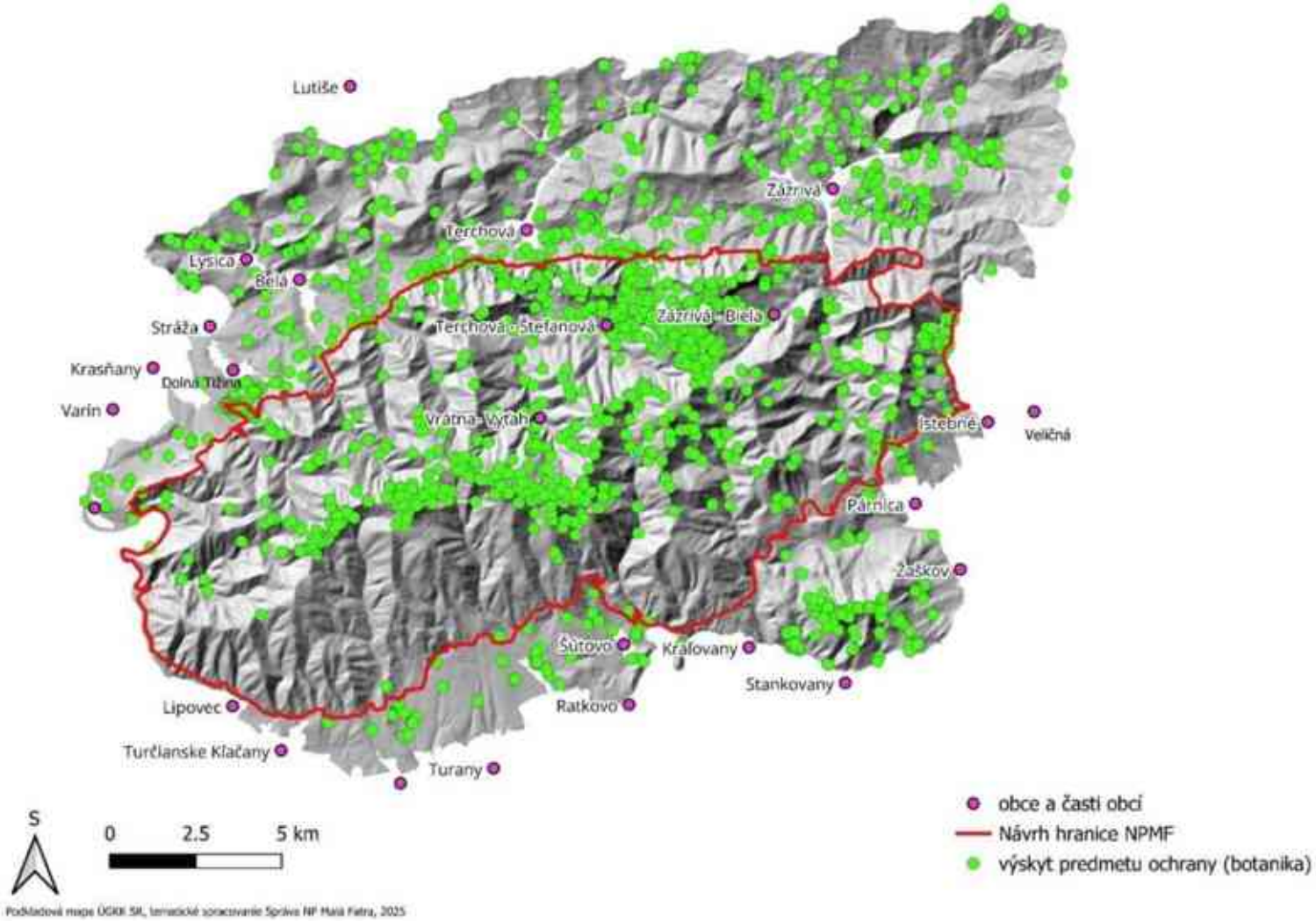

6.3.2 Mapa predmetov ochrany (zoológia)

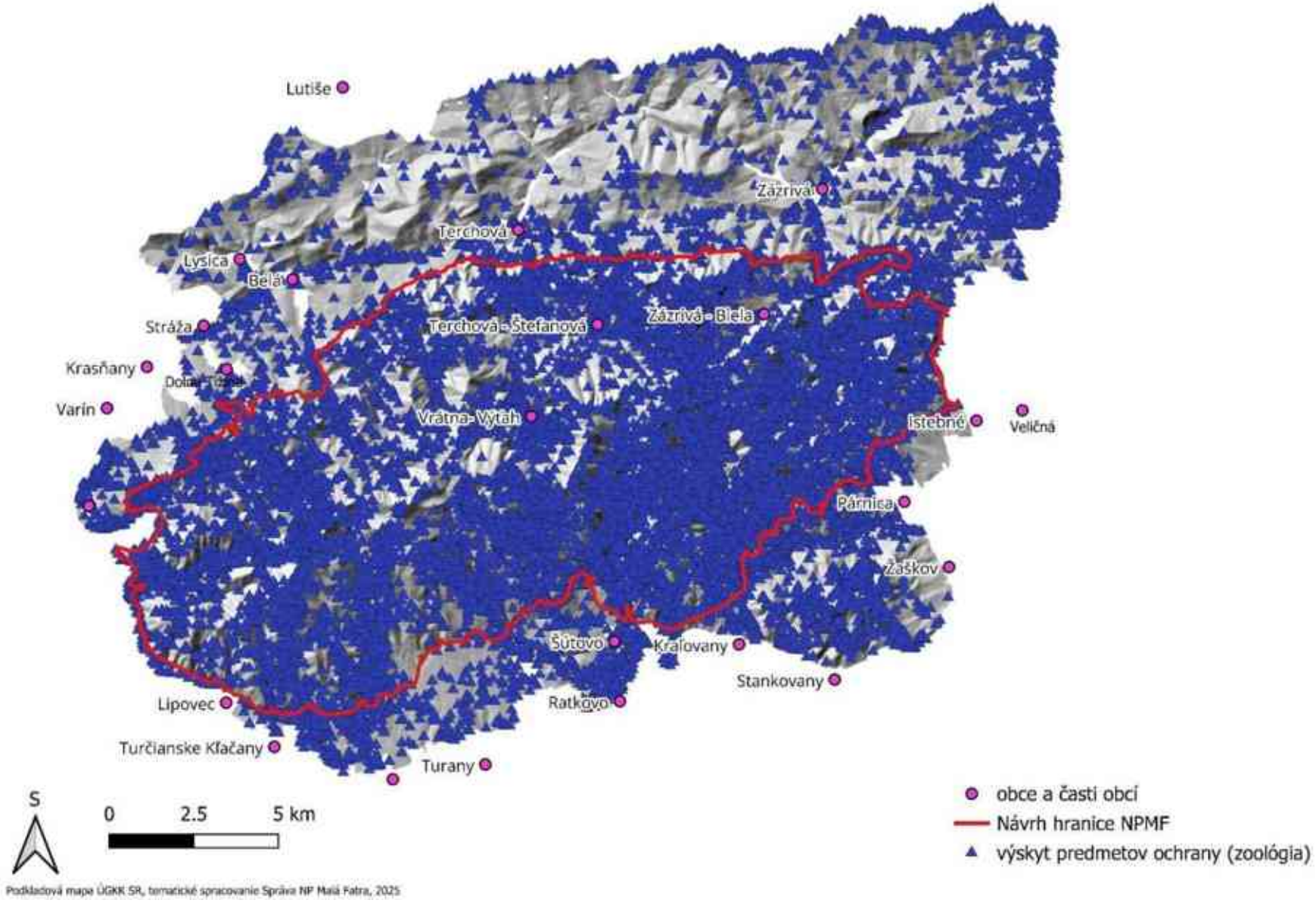

6.4 Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov

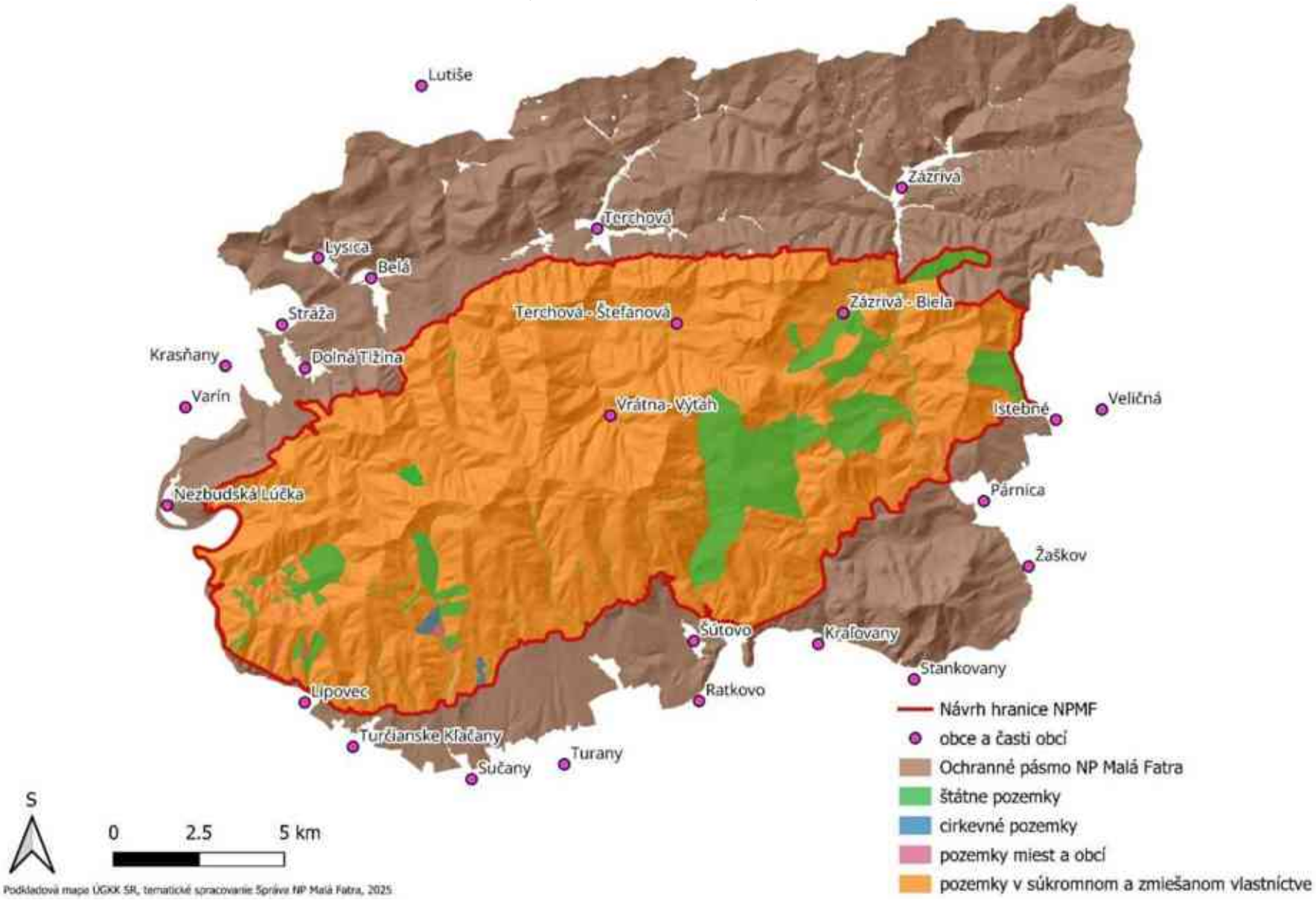

6.5 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti

6.5.1 Mapa zón

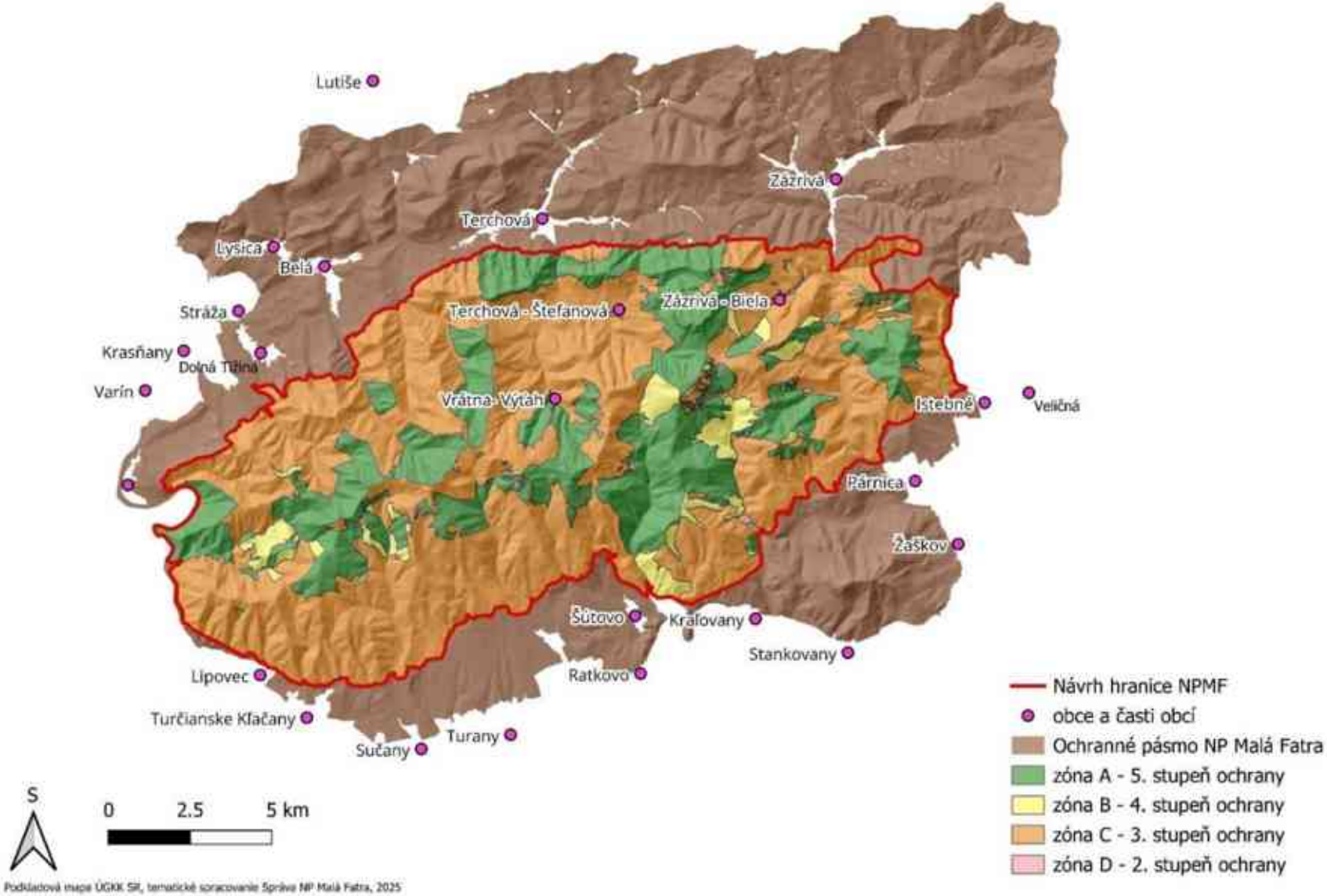

6.5.2 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 1.1 a EFP 1.2

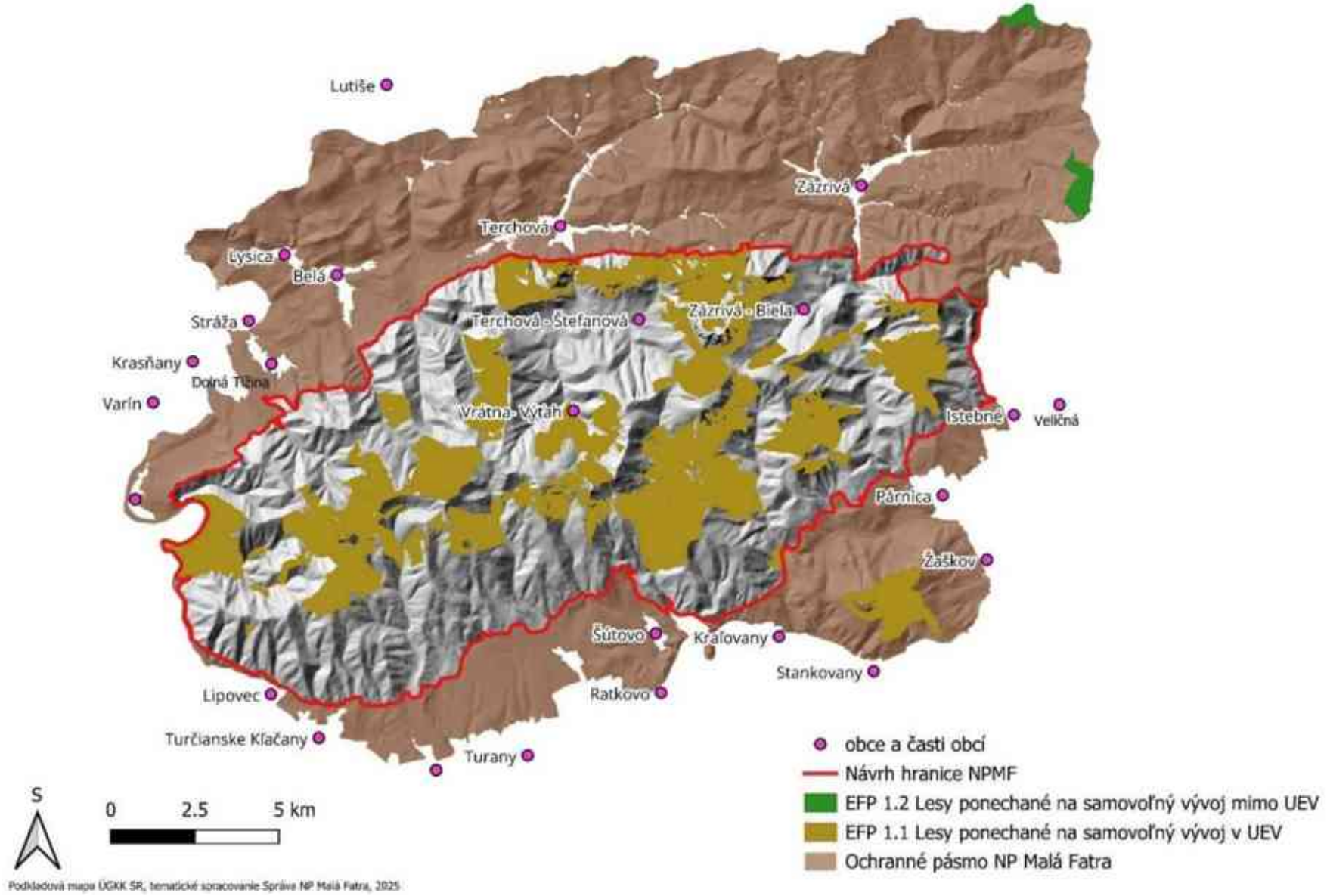

6.5.3 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 2

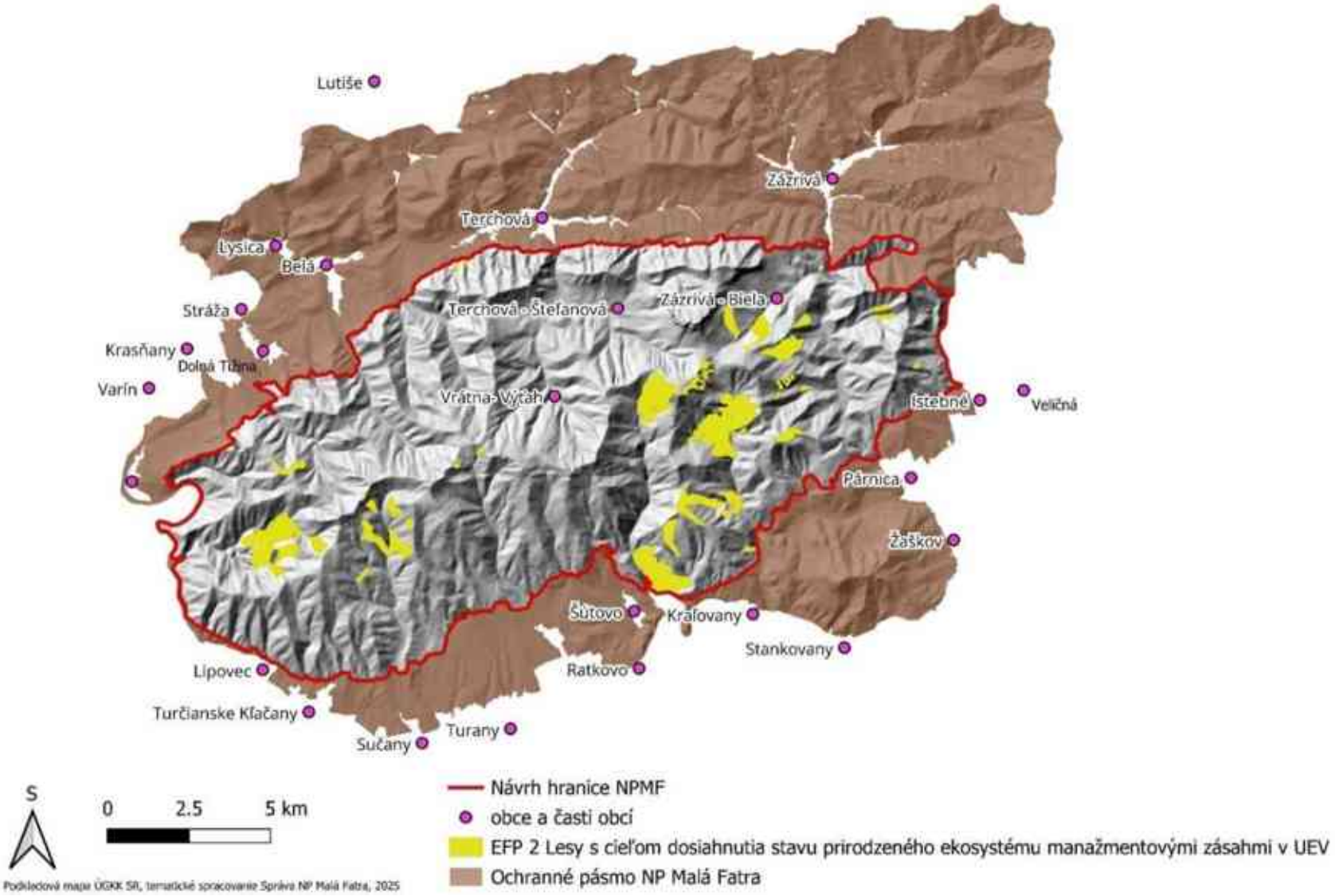

6.5.4 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.1 a EFP 3.2

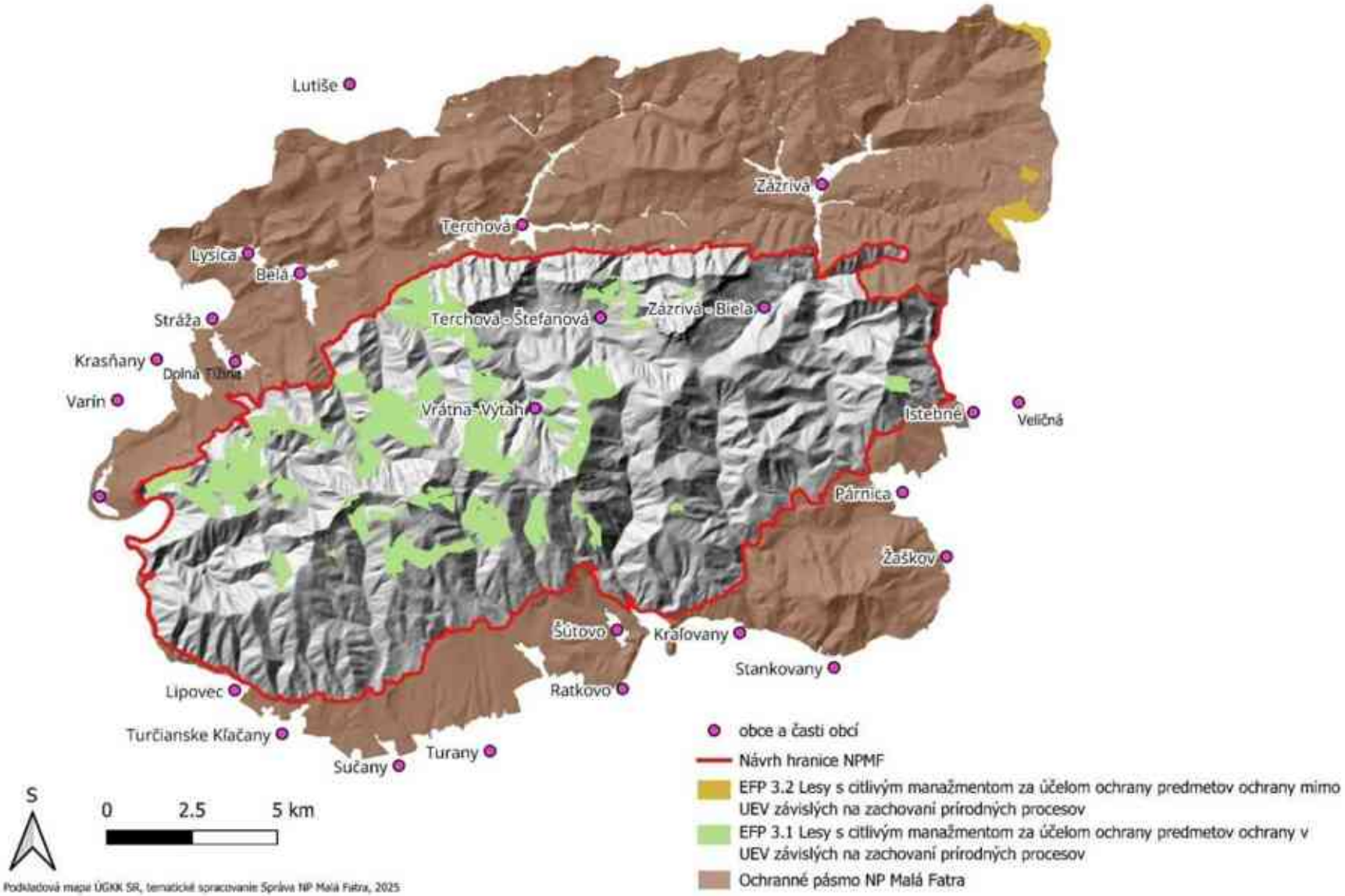

6.5.5 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 3.3, EFP 3.4 a EFP 3.5

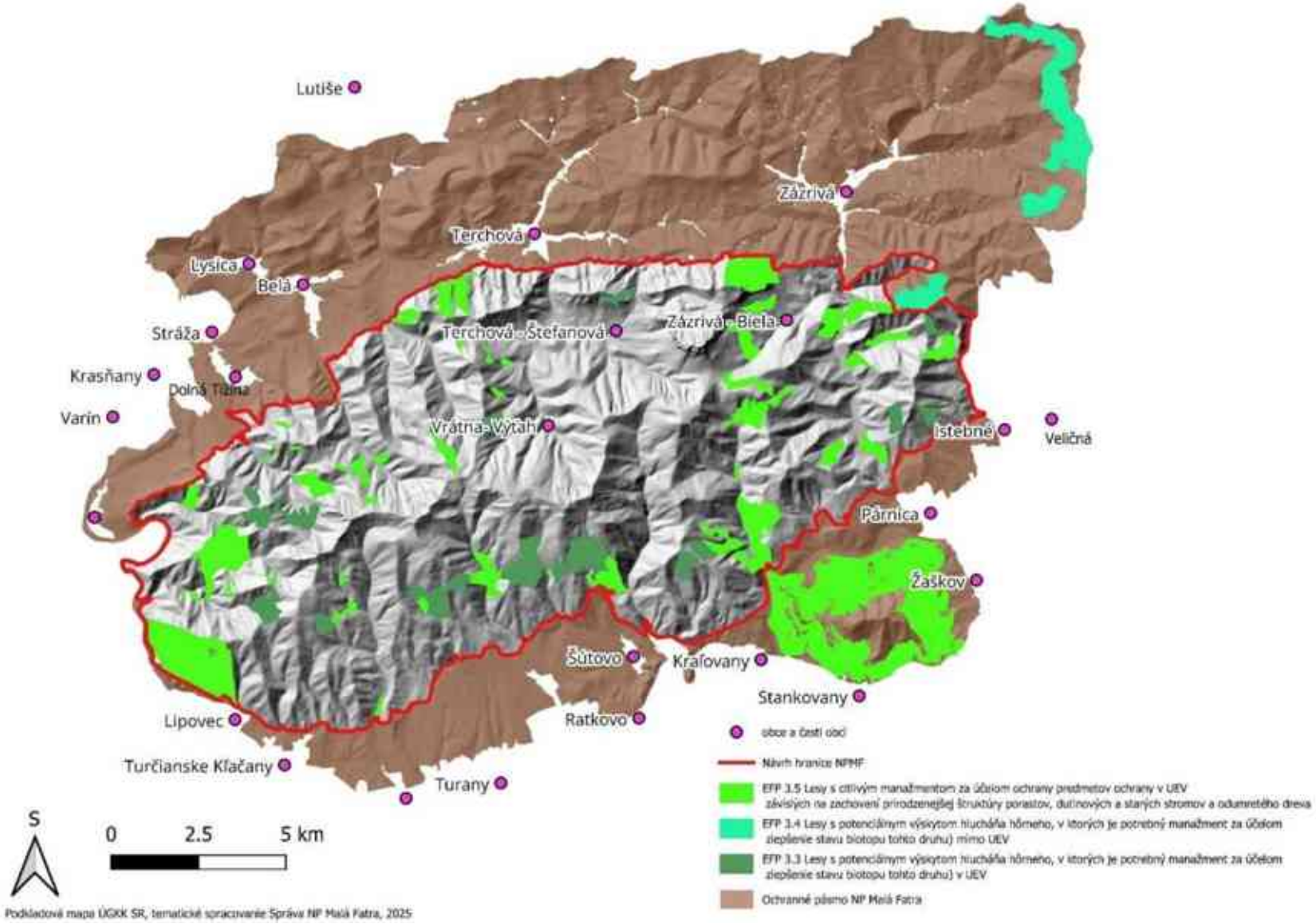

6.5.6 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 4.1 a EFP 4.2

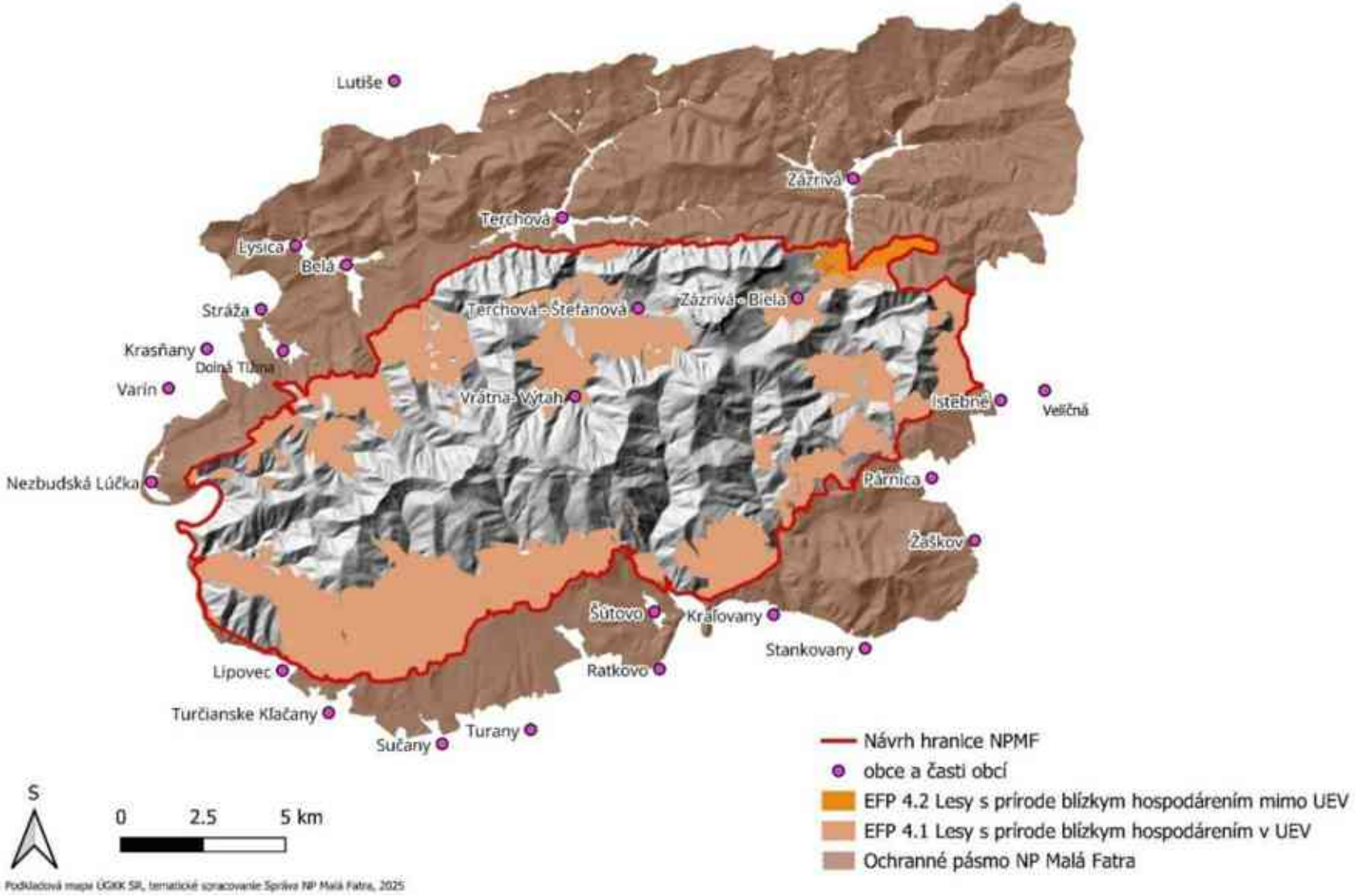

6.5.7 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 5.1 a EFP 5.2

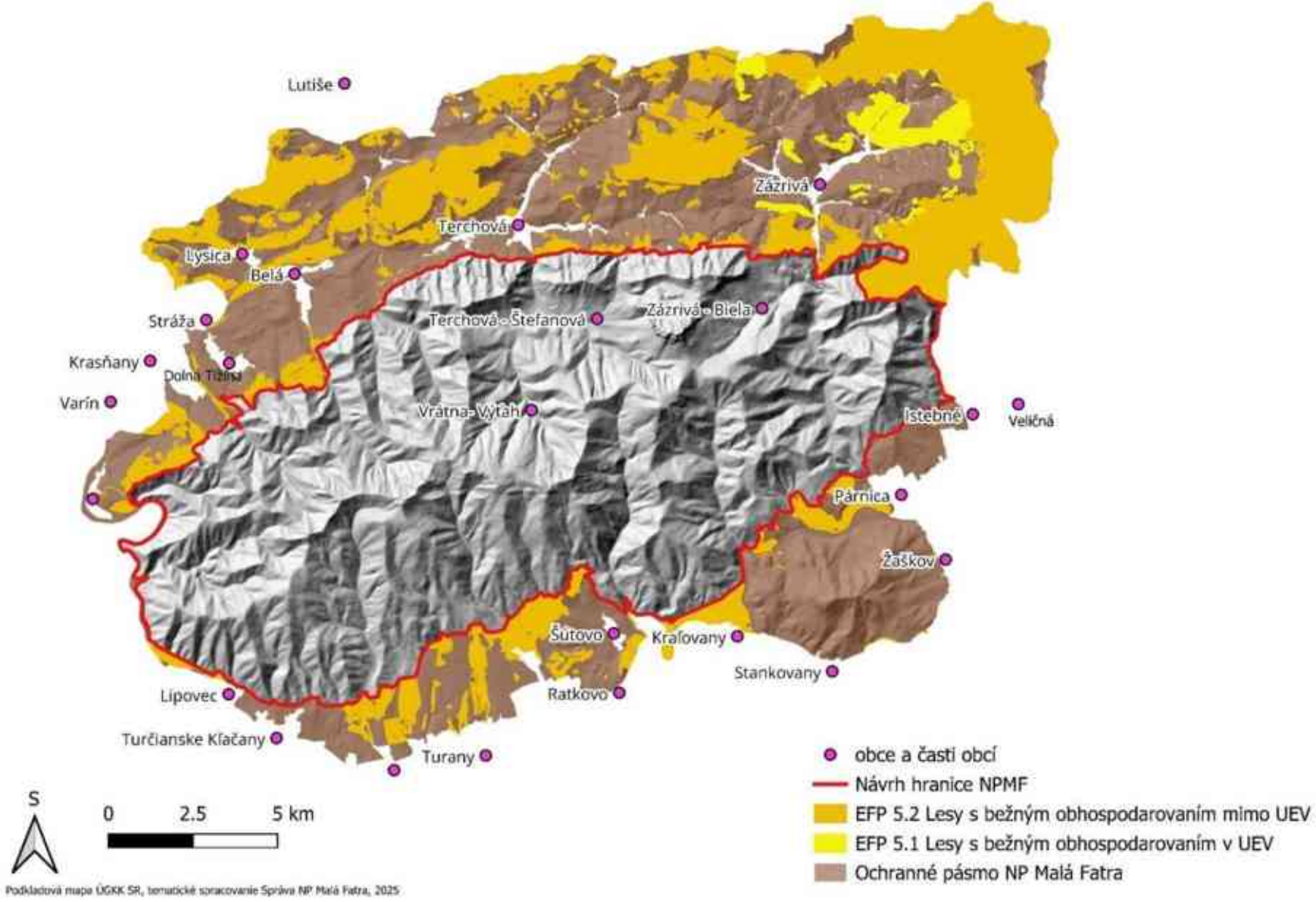

6.5.8 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 6.1, EFP 6.2 a EFP 6.

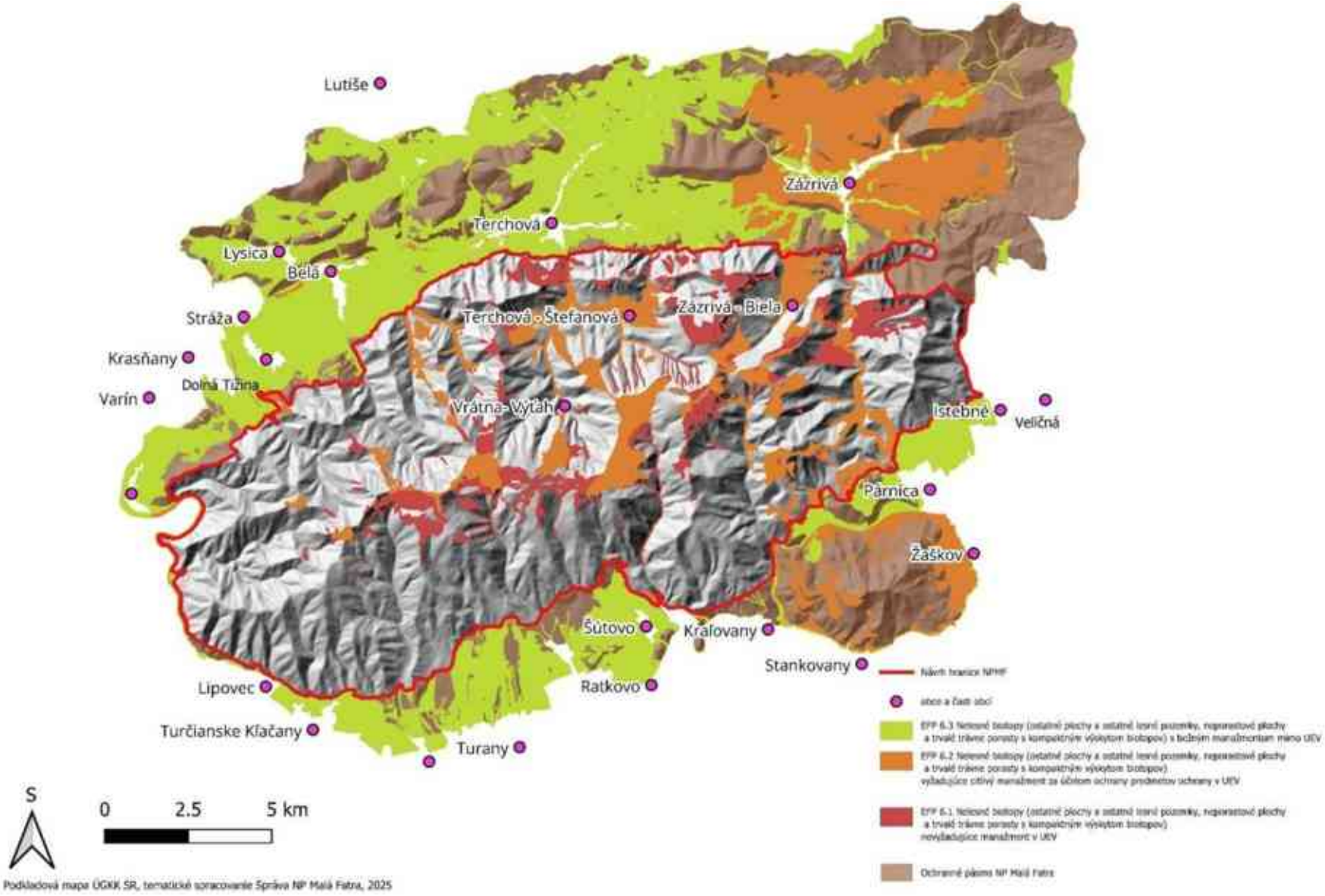

6.5.9 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti – EFP 7.1

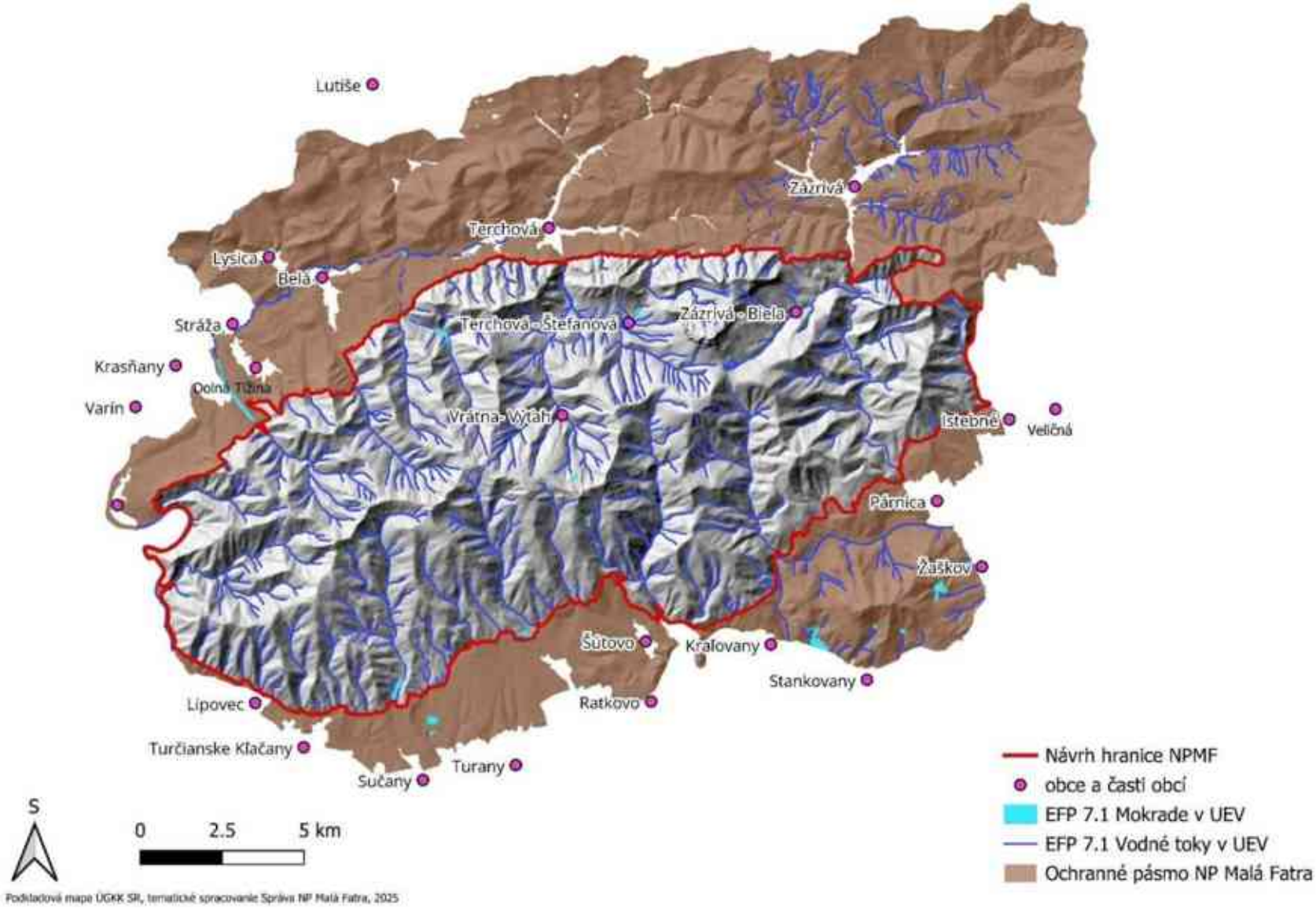

6.5.10 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti - EFP 7.2

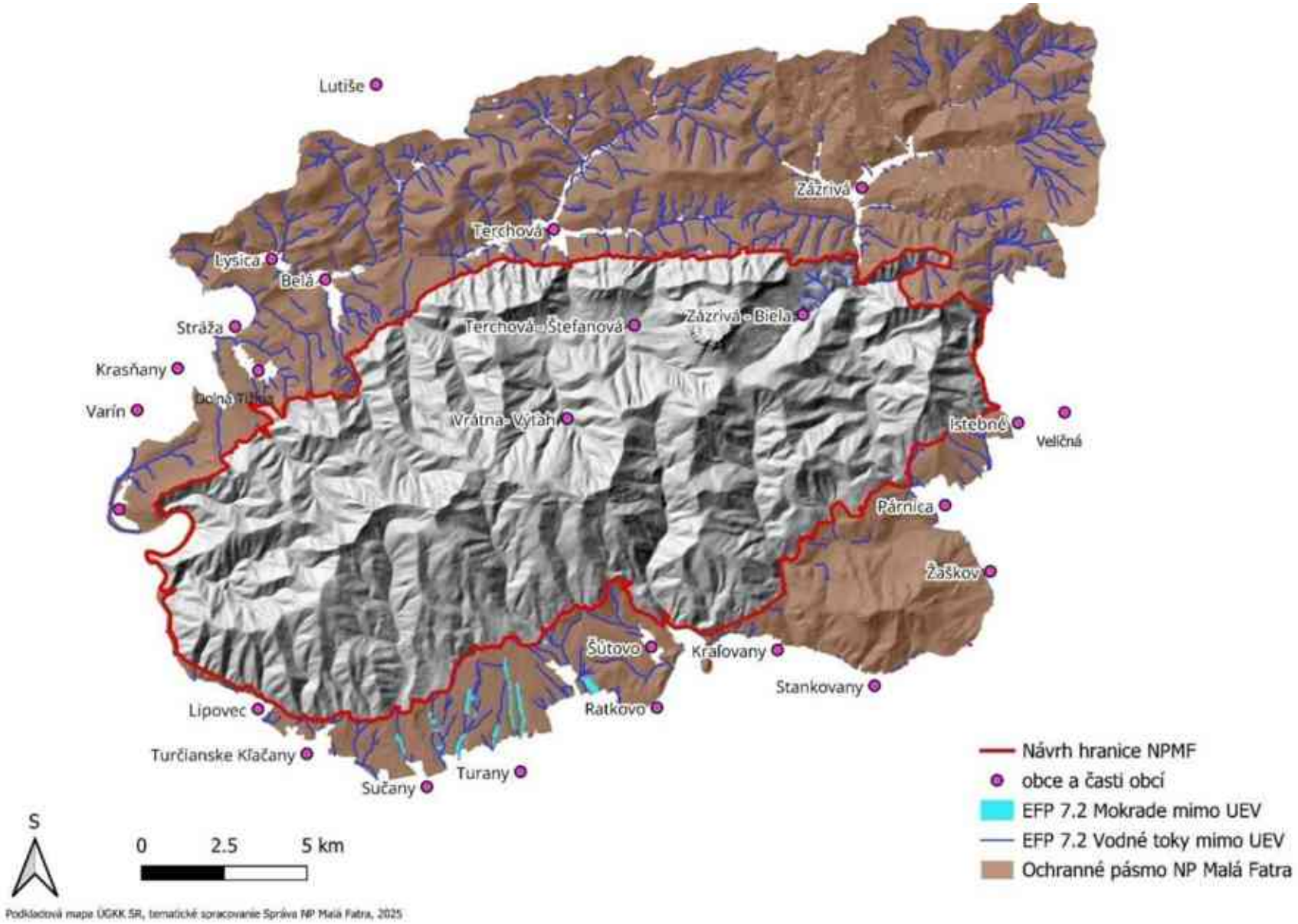

6.5.11 Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti - EFP 8

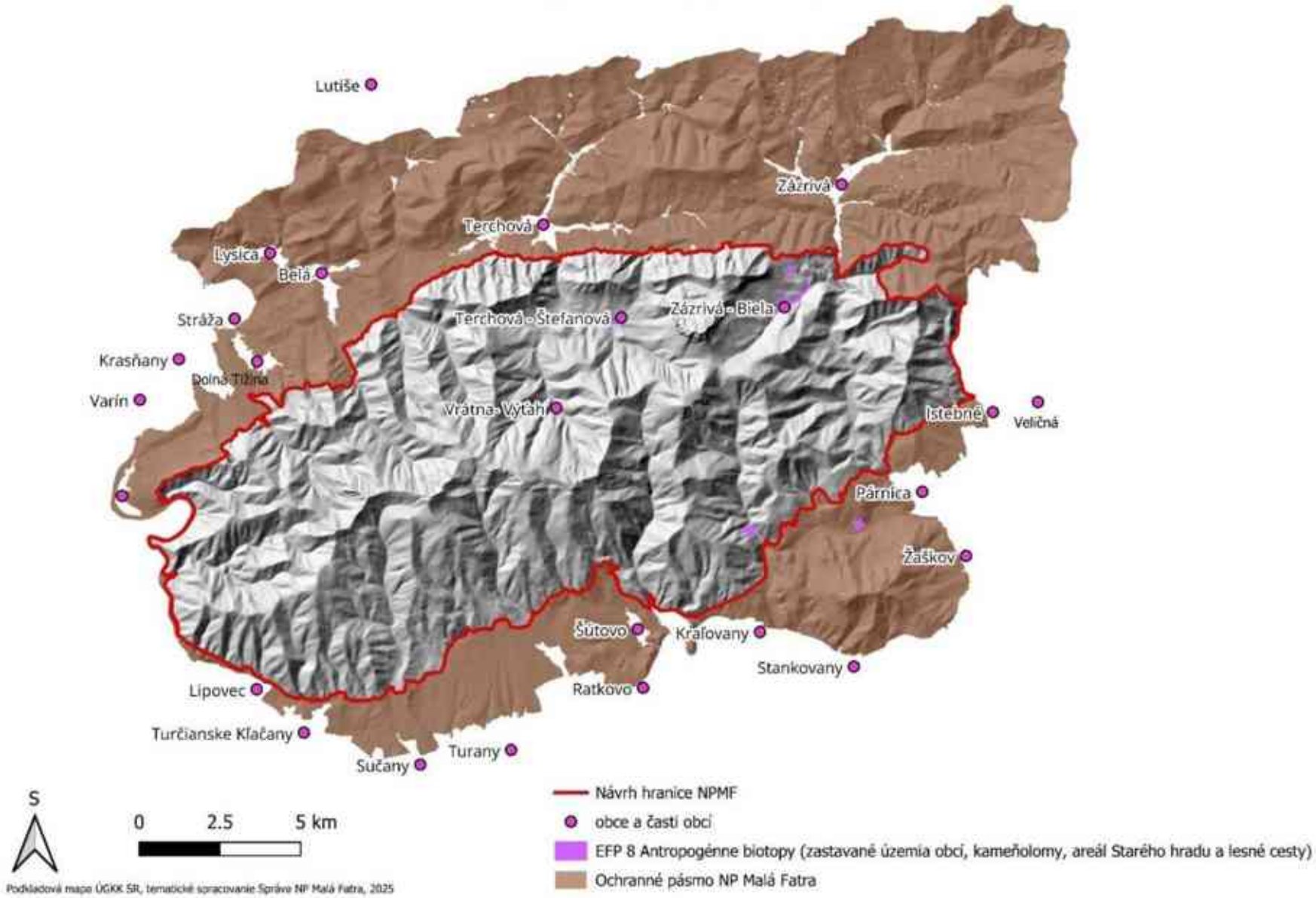

6.5.12 Mapa turistickej infraštruktúry

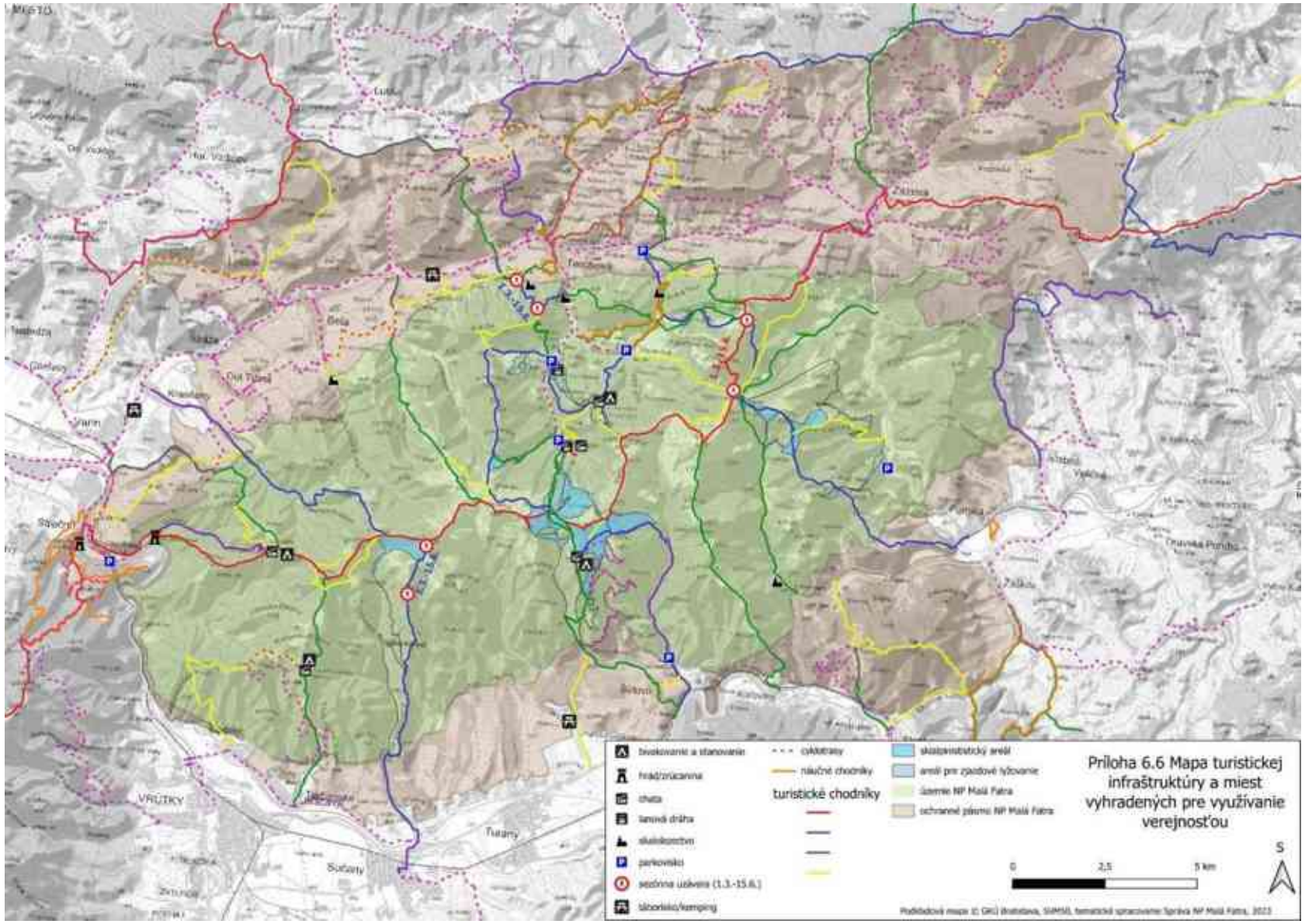

6.6 Mapa územia, v ktorom je povolený výkon poľovníctva

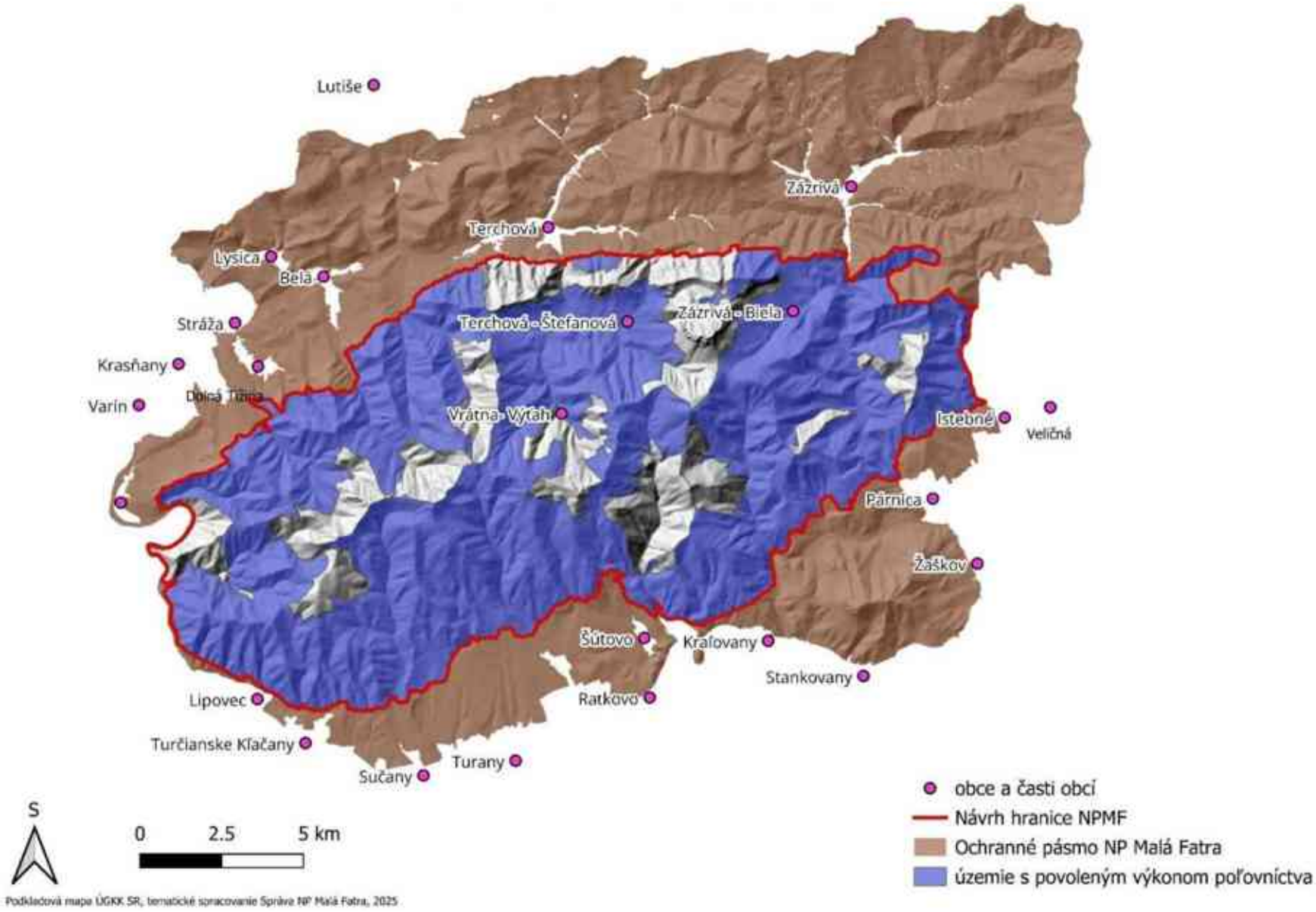

7 PRÍLOHA č. 2: Hodnotenie biotopov a druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany